

Єднання
заради дії

МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали

щодо забезпечення прав і свобод
внутрішньо переміщених осіб
та цивільного населення,
які постраждали від військової
агресії РФ проти України

Матеріал розроблено в межах програми "Єднання заради дії", що впроваджується міжнародною організацією IREX разом з українським благодійним фондом "Стабілізуєшн Суппорт Сервісез" та за підтримки Державного департаменту США. Вміст є виключно відповідальністю українського благодійного фонду "Стабілізуєшн Суппорт Сервісез" і не обов'язково відображає погляди IREX та Державного департаменту США.

ЗМІСТ:

Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб.....	3
Механізм отримання державних допомог та пільг цивільним населенням під час воєнного стану.....	16
Питання забезпечення прав дітей, зокрема з числа внутрішньо переміщених осіб.....	24
Право ВПО на отримання публічних послуг не за місцем зареєстрованого/задекларованого місця проживання.....	44
Забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.....	54
Процедура подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України.....	64
Соціальний захист осіб з інвалідністю.....	78
Питання державних виплат пенсіонерам та особам, які досягли пенсійного віку.....	86
Реєстрація актів цивільного стану.....	102
Встановлення фактів, що мають юридичне значення.....	110

Єднання
заради дії

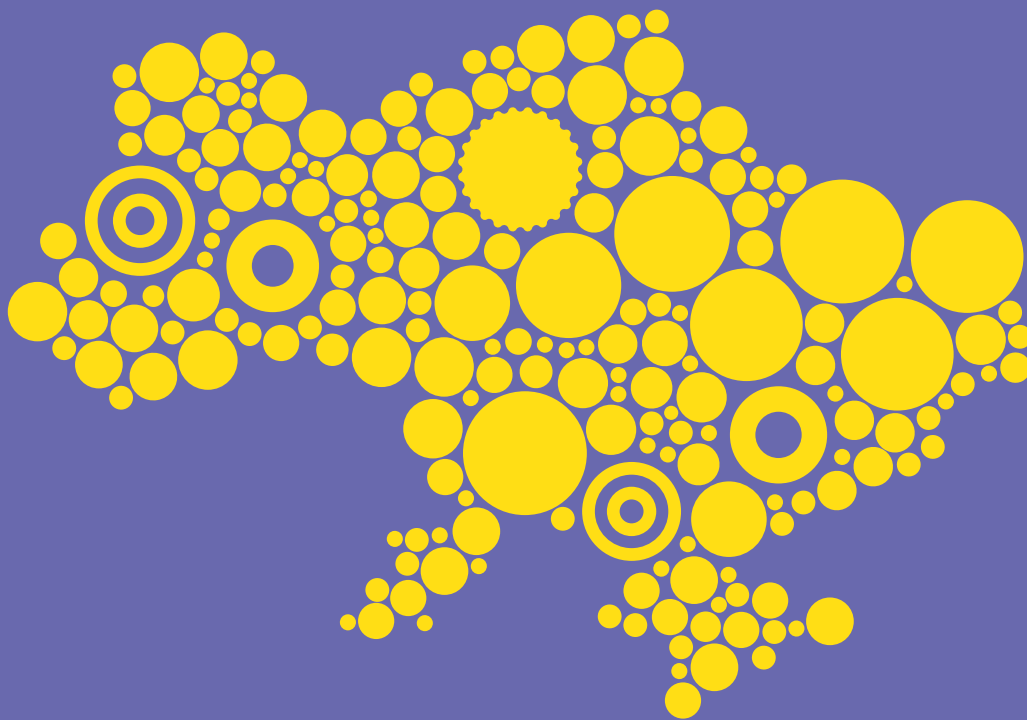
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

ВПО	внутрішньо переміщена особа
Закон	Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»
Порядок	Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік ВПО, затверджений постановою КМУ № 509 від 01.10.2014 р.
Уповноважена особа	уповноважена особа виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або Центру надання адміністративних послуг
Уповноважений орган	структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
Портал Дія	Єдиний державний веб-портал електронних послуг
Довідка ВПО	довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи
ЄІБДВПО	Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб
Заявник	особа, яка подає заяву про взяття на облік ВПО в власних інтересах, в інтересах дитини, або в інтересах недієздатної особи, або особи дієздатність якої обмежена
Зареєстроване/ задеклароване місце проживання	місце проживання особи про яке вона повідомила шляхом подання декларації через портал Дія або заяви у паперовій формі та інформація про яке міститься в реєстрі територіальної громади
е-свідоцтво про народження	відображення в електронному вигляді інформації, що міститься у свідоцтві про народження дитини, виготовленому на паперовому бланку
Реєстр пошкодженого та знищеного майна	Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України.
Території, на яких ведуться бойові дії, або тимчасово окуповані Російською Федерацією	території, на яких ведуться (велися) бойові дії, або тимчасово окуповані Російською Федерацією, перелік яких затверджено наказом Мінреінтеграції №309, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

ВПО — це громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах і має право на постійне проживання в Україні, але залишила чи покинула своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру — тобто обставин, визначених у ст.1 Закону.

На додаткові державні гарантії ВПО матиме право тільки після взяття на облік як внутрішньо переміщена особа.

Отримати довідку мають право:

- Громадяни України, іноземці або особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах і мають право на постійне проживання в Україні, змушені залишити чи покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру — тобто внаслідок обставин, які вважаються загальновідомими й такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) уповноважених на це організацій.

З 1 серпня 2023 року отримати довідку мають право:

- Люди, які залишили або покинули своє місце проживання у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України й перемістилися з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) чи тимчасової окупації.
- Люди, у яких знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України;
- Діти, які народилися у внутрішньо переміщеної особи, котра перемістилася з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) чи тимчасової окупації Російською Федерацією, а також діти, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення. У довідці та в заяві про взяття на облік такої дитини зазначається остання адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання батьків (одного з батьків).
- Неповнолітні діти, які отримали паспорт громадянина України, незалежно від реєстрації місця проживання, якщо інформацію про них внесено до ЄІБДВПО.
- Студенти, які навчаються в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти й перемістилися з територій, на яких ведуться бойові дії, або з територій, тимчасово окупованих Російською Федерацією, а також студенти, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- Студенти, які здобували певний освітньо-кваліфікаційний рівень і мали реєстрацію місця проживання в гуртожитках, після зняття з реєстрації мають право на отримання довідки, якщо вони не бажають повернутися до попереднього місця проживання.
- Люди, які відбували (відбувають) покарання в місцях позбавлення волі та мали (мають) зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в [ст. 1](#) Закону, на дату їх виникнення, якщо не бажають повертатися до попереднього місця проживання.
- Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу), які проходили військову службу та мали зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в [ст. 1](#) Закону, на дату їх виникнення.

! [Перелік територій, на яких ведуться \(велися\) бойові дії, або тимчасово окупованих рф](#), затверджує Мінреінтеграції (наказ 309) за визначеною формою та оновлює за потреби, але не рідше, ніж двічі на місяць.

! Території, для яких не визначено дату завершення бойових дій (дату припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації РФ, вважаються такими, на яких ведуться бойові дії, або тимчасово окупованими РФ.

Щоб отримати довідку ВПО, заявник може звернутися до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення. Зокрема, у період дії воєнного стану можна:

- звернутися до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради;
- звернутися до уповноваженої особи ЦНАПу;
- подати заяву через Дію (портал або мобільний застосунок) (якщо є реєстраційний номер облікової картки платника податків). Подання заяви в інтересах дитини можливе лише за наявності е-свідоцтва про народження.

Заяву повнолітні й неповнолітні подають особисто, а малолітні діти й недієздатні люди — через законного представника. Крім того, людина, дієздатність якої обмежена, може подати заяву самостійно.

Заяву про взяття на облік людини, яка визнана судом недієздатною, може подати за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання/перебування такої людини:

- її законний представник (для недієздатних людей, яким призначено опікуна);
- керівник закладу соціального захисту (для недієздатних людей, яким не призначено опікуна, в разі влаштування такої людини до закладу соціального захисту);
- уповноважений представник органу опіки та піклування (для недієздатних людей, яким опікуна не призначено та яких не влаштовано до закладу соціального захисту, або для недієздатних людей, з опікунами яких втрачено зв'язок під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях).

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини-сироти або малолітньої дитини, позбавленої батьківського піклування, подає від її імені:

- у разі влаштування до дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей на повне державне забезпечення — керівник відповідного закладу;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- у разі влаштування в сім'ю громадян під опіку, піклування, прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу – законний представник (один з опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів).

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка прибула без супроводу законного представника, може подавати від її імені родич (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітній брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, в яких проживає (перебуває) дитина.

Якщо малолітня дитина прибула без супроводу законного представника або родича в якого проживає (перебуває), заяву подає від її імені представник органу опіки та піклування за місцем її перебування.

Під час подання заяви про взяття на облік заявник пред'являє один із документів:

- документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України :
 - паспорт громадянина України;
 - паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
 - дипломатичний паспорт України;
 - службовий паспорт України;
 - посвідчення особи моряка;
 - посвідчення члена екіпажу;
 - посвідчення особи на повернення в Україну;
 - тимчасове посвідчення громадянина України;
- документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус:
 - посвідчення водія;
 - посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
 - посвідка на постійне проживання;
 - посвідка на тимчасове проживання (посвідчує особу, проте не дає права на отримання довідки ВПО);
 - картка мігранта;
 - посвідчення біженця;
 - проїзний документ біженця;
 - посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту;
 - проїзний документ особи, якій надано додатковий захист;
- свідоцтво про народження дитини.

У разі відсутності документа (виключно у період дії воєнного стану) заявник пред'являє один із наступних документів:

- е-паспорт;
- е-паспорт для виїзду за кордон;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- еДокумент;
- довідку про надання документів для оформлення паспорта громадянина України (за формою згідно з додатком 3 до Порядку).

У разі подання заяви:

- законним представником або керівником закладу соціального захисту / представником органу опіки та піклування додатково подаються:
 - документ, що посвідчує особу заявника;
 - документ, що підтверджує повноваження заявника як законного представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі);
 - документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника закладу соціального захисту, та документ, що підтверджує факт зарахування до такого закладу (у разі зарахування до закладу);
 - за необхідності — свідоцтво про народження дитини.
- родичем (бабою, дідом, прабабою, прадідом, повнолітнім братом або сестрою, тіткою, дядьком), вітчимою, мачухою, представником органу опіки та піклування, керівником дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей додатково подаються:
 - документ, що посвідчує особу заявника;
 - документи, що підтверджують родинні стосунки між дитиною і заявником;
 - документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування чи керівника дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей, де дитина перебуває на повному державному забезпеченні;
 - документ, що підтверджує факт зарахування дитини до цього закладу.

Окреме питання — визначення, що людина переїхала з населеного пункту, переміщені особи з якого мають право на отримання довідки ВПО.

Найпростіше — це коли в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або в документі, що посвідчує особу та підтверджує спеціальний статус, стоїть відмітка про місце реєстрації в населеному пункті, з якого здійснюється внутрішнє переміщення, і людина справді проживала за місцем реєстрації, про що й зазначає в заяві.

В іншому випадку заявник має надати докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, які спричинили внутрішнє переміщення, зокрема:

- військовий квиток із відомостями щодо проходження військової служби;
- трудова книжка із записами про трудову діяльність;
- документ, що підтверджує право власності на рухоме або нерухоме майно;
- свідоцтво про базову загальну середню освіту;
- атестат про повну загальну середню освіту;
- документ про професійно-технічну освіту;
- документ про вищу освіту (науковий ступінь);

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- довідка з місця навчання;
- рішення районної, районної у м. Києві чи Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської чи районної у місті ради про влаштування дитини до дитячого закладу, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, встановлення опіки чи піклування;
- медичні документи;
- копії документів, до яких вносилися відомості про місце проживання, або витяг з реєстру територіальної громади, або е-паспорт / е-паспорт для виїзду за кордон, які містять відомості про задеклароване/зареєстроване місце проживання (у тому числі виданих/сформованих на ім'я батьків (одного з батьків) або інших законних представників) або відомості щодо навчання на відповідних територіях;
- фотографії;
- відеозаписи;
- інше.

Для отримання довідки заявник має подати до уповноваженого органу чи уповноваженій особі заяву про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, до якої за потреби додаються копії документів (наприклад, докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, або підтверджують, що заявник має право на довідку ВПО, оскільки його житло знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) внаслідок збройної агресії РФ).

У заяві зазначається така інформація:

- прізвище, ім'я та по батькові;
- громадянство;
- дата та місце народження;
- стать;
- відомості про малолітніх, неповнолітніх внутрішньо переміщених осіб, які прибули разом із заявником (за необхідності);
- відомості про законних представників, які супроводжують малолітню дитину, недієздатних осіб або осіб, дієздатність яких обмежена, та родича малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законного представника (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітній брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, у яких проживає (перебуває) дитина;
- відомості про зареєстроване та фактичне місце проживання;
- адреса, за якою з заявником може здійснюватися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції, та контактний номер телефону;
- обставини, що спричинили внутрішнє переміщення;
- відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби;
- відомості про наявність інвалідності та потребу в технічних та інших засобах реабілітації;
- відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу);

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- відомості про працевлаштування, освіту, спеціалізацію за професійною освітою, посаду, професію;
- серія (якщо є) та номер паспорта громадянина України або відомості з ЄДокумента, свідоцтва про народження чи тимчасового посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства – паспортного документа іноземця або документа, що посвідчує особу без громадянства, посвідки на постійне/тимчасове проживання або іншого документа, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України, крім довідки про звернення за захистом в Україні), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (якщо є);
- серія та номер свідоцтва про народження дитини;
- реєстраційний номер облікової картки платника податків.

Як фактичне місце проживання/перебування не можуть зазначатися адреси (місцезнаходження) органів державної влади, місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їхніх підрозділів, будь-яких інших приміщень, за якими внутрішньо переміщені особи фактично не проживають.

Для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, достатньо одного з перелічених доказів (у такому разі розглядаються фотографії або відеозаписи підтвердних документів), який дає обґрунтовані підстави вважати дійсним факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, зазначених у [ст. 1](#) Закону.

Інформація про особу вноситься до ЄБДВПО українською мовою та латинськими літерами відповідно до правил транслітерації. Інформація про іноземця або особу без громадянства вноситься українською мовою та латинськими літерами відповідно до записів у документах, що посвідчують особу, виданих компетентними органами іноземної держави.

Заяву про взяття на облік підписує заявник.

Також заявникові повідомляють про обробку, використання, зберігання та надання даних органам виконавчої влади та місцевого самоврядування й іншим суб'єктам надання публічних послуг у межах повноважень, визначених законом, Адміністрації Держприкордонслужби, Мінцифри та Мінфіну для верифікації персональних даних заявника та особи, від імені якої подається заява, відповідно до вимог [Закону України](#) «Про захист персональних даних».

На підставі поданої заяви уповноважена особа вносить до ЄБДВПО інформацію, на основі якої формується довідка. Якщо інформація про ВПО вноситься до ЄБДВПО вперше, автоматично формується унікальний номер запису, який відображається у довідці ВПО.

Держателем та адміністратором ЄБДВПО є Мінсоцполітики. Крім того, одержувати інформацію з ЄБДВПО мають право Мінфін, Мінреінтеграції, інші центральні органи виконавчої влади, Державне бюро розслідувань, Пенсійний фонд України та його територіальні органи, Державний центр зайнятості, Центр зайнятості Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські центри зайнятості та їхні філії, міські, районні та міськрайонні центри зайнятості – для запровадження електронної взаємодії шляхом інформаційного обміну з дотриманням вимог Законів України «[Про інформацію](#)» і «[Про захист персональних даних](#)». Всі інші мають право одержувати таку інформацію виключно на підставі письмового запиту до Мінсоцполітики, в якому зазначаються необхідна інформація та прізвище посадової особи, яка матиме право доступу.

Довідка ВПО роздруковується на аркуші формату А4, підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою такого органу.

Довідка видається безоплатно в день звернення, крім випадку, коли заявник надає докази внутрішнього переміщення. Тоді уповноважений орган зобов'язаний розглянути заяву протягом 15 робочих днів та ухвалити рішення про видачу довідки або про відмову в її видачі.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

ВПО, яка подала заяву через портал Дія або мобільний додаток порталу Дія, після включення відомостей про неї до ЄІБДВПО може звернутися за місцем перебування на обліку до уповноваженого органу/особи за отриманням довідки у паперовій формі. Така довідка у паперовій формі видається з позначкою щодо подання ВПО заяви в електронній формі.

Уповноважений орган невідкладно інформує службу у справах дітей (за місцем перебування такої дитини) про факт видачі довідки:

- дитині-сироті;
- дитині, позбавленій батьківського піклування;
- малолітній дитині, яка прибула без супроводження законного представника.

Заявнику може бути відмовлено у видачі довідки, якщо:

- 1) відсутні обставини, що спричинили внутрішнє переміщення, зазначені у [ст.1](#) Закону;
- 2) державні органи мають відомості про подання завідомо неправдивої інформації для отримання довідки;
- 3) заявник втратив документи, що посвідчують особу (до їх відновлення);
- 4) у документі заявника, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або в документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, немає відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, та відсутні докази проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення;
- 5) докази, надані заявником для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, зазначеними у [ст.1](#) Закону, не підтверджують такого факту.

Рішення про відмову у видачі довідки з обов'язковим зазначенням підстав для відмови, підписане керівником уповноваженого органу, видається заявнику в день подання заяви про взяття на облік. У випадку, передбаченому абзацом другим п. 4 Порядку, рішення видається не пізніше, ніж через 15 робочих днів після її подання.

Вичерпний перелік підстав для скасування довідки зазначено у ст. 12 Закону:

- 1) ВПО подала заяву про відмову від довідки;
- 2) ВПО скоїла кримінальне правопорушення:
 - дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади;
 - посягання на територіальну цілісність і недоторканність України;
 - терористичний акт;
 - втягнення у вчинення терористичного акту;
 - публічні заклики до вчинення терористичного акту;
 - створення терористичної групи чи терористичної організації;
 - сприяння вчиненню терористичного акту;
 - фінансування тероризму;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- вчинення кримінального правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку або військового кримінального правопорушення;

3) ВПО повернулася до покинутого місця постійного проживання;

4) ВПО виїхала на постійне місце проживання за кордон;

! Ключова умова тут – «на постійне місце проживання». Відповідно до п.10 розділу 4 наказу МВС від 16.08.2016 № 816, орган ДМС у строк не пізніше трьох робочих днів інформує відповідний структурний підрозділ з питань соціального захисту населення, територіальні органи ПФ та ДФС про оформлення таких ВПО документів для виїзду за кордон на постійне проживання, і саме отримання такого повідомлення від ДМС є підставою для скасування дії довідки.

5) подала завідомо недостовірні відомості.

Рішення про скасування дії довідки відповідно до [ст. 12](#) Закону (крім осіб, які є власниками житлового приміщення, непридатного для проживання (до відновлення такого житлового приміщення)) внаслідок збройної агресії Російської Федерації*, ухвалює керівник уповноваженого органу за місцем проживання особи й надає їй протягом трьох днів з дати прийняття такого рішення або надсилає його на адресу місця проживання (зазначену в довідці).

* За умови підтвердження, що житло таких людей стало непридатним для проживання внаслідок збройної агресії РФ проти України: інформація про таке житло має міститися в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна, або заявник має надати відповідний документ, виданий органом місцевого самоврядування чи обласною державною (військовою) адміністрацією.

Крім того, рішення про скасування дії довідки приймається після подання повідомлення внутрішньо переміщеною особою про повернення до покинутого постійного місця проживання (крім осіб, які є власниками знищеного або пошкодженого (до ступеня непридатного для проживання) житлового приміщення (до відновлення такого житлового приміщення) внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, що підтверджується інформацією з Реєстру пошкодженого та знищеного майна) (за технічної можливості), або органом місцевого самоврядування, або обласною державною (військовою) адміністрацією):

- керівником відповідного уповноваженого органу або уповноваженою особою територіальної громади / центру надання адміністративних послуг – у разі подання повідомлення за місцем отримання довідки;
- керівником відповідного уповноваженого органу – у разі подання повідомлення після повернення до покинутого постійного місця проживання.

У разі неповідомлення внутрішньо переміщеною особою про її повернення до покинутого місця постійного проживання рішення про скасування дії довідки ухвалюється на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця постійного проживання.

Інформацією, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця постійного проживання, є:

- дані, отримані з відповідних державних реєстрів;
- дані, отримані в результаті обміну інформацією уповноваженого органу з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- дані, отримані в результаті обміну інформацією уповноваженого органу з громадськими об'єднаннями, волонтерськими, благодійними організаціями, іншими юридичними та фізичними особами, що надають допомогу внутрішньо переміщеним особам.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Якщо у внутрішньо переміщеної особи є обґрунтовані причини для продовження строку її відсутності за місцем проживання більш ніж на 60 днів, така особа звертається з відповідною письмовою заявою за місцем проживання до уповноваженого органу. У такому разі строк відсутності внутрішньо переміщеної особи за місцем проживання може бути збільшено до 90 днів.

За умови оформлення електронного відображення довідки ВПО в мобільному застосунку порталу Дія наразі можна змінити місце реєстрації переселенця (якщо ви переїхали до іншого населеного пункту).

Крім того якщо до складу сім'ї входять малолітні, неповнолітні діти, недієздатні особи або особи, дієздатність яких обмежена, з поміж ВПО, які змінили фактичне місце проживання/ перебування, у повідомленні в електронній формі необхідно зазначити їхні прізвища, імена, по батькові (якщо є) і дати народження) та скасувати довідку ВПО* (за технічної можливості).

Алгоритм дій:

- відкрийте мобільний застосунок Дія;
- знайдіть свою довідку ВПО;
- натисніть на меню довідки.

1. Для зміни фактичного місця проживання:

- оберіть «Змінити адресу фактичного проживання»;
- натисніть «Почати»;
- вкажіть нову адресу;
- підтвердіть її за допомогою геолокації.

2. Для скасування довідки ВПО:

- оберіть «Скасувати статус ВПО»;
- натисніть «Почати».

*Наразі скасувати довідку ВПО можна і на порталі Дія.

На підставі рішення про скасування дії довідки запис невідкладно вноситься до ЄБДВПО.

Взяття на облік ВПО у разі зміни фактичного місця проживання/перебування

У разі зміни фактичного місця проживання/перебування ВПО або відповідно до обставин та місця фактичного перебування ВПО керівник дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей, законний представник, родич (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, у яких проживає (перебуває) дитина, представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини звертається за видачею довідки до уповноваженого органу за місцем фактичного проживання/перебування, а раніше видана йому довідка вилучається, про що вносяться відповідні зміни до ЄІБДВПО.

Заявник повинен актуалізувати раніше подані відомості:

- обставини, що спричинили внутрішнє переміщення;
- відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби.

Інформація про взяття на облік ВПО за новим фактичним місцем проживання/перебування вноситься до ЄІБДВПО в електронній формі на підставі поданої ВПО заяви.

Проте документи та/або інформацію, необхідні для взяття заявника на облік за новим фактичним місцем проживання/перебування, уповноважений орган отримує без участі заявника – шляхом доступу уповноваженого органу до відповідних інформаційно-телекомунікаційних систем або в автоматичному режимі – шляхом електронної інформаційної взаємодії інформаційно-телекомунікаційних систем через систему їх електронної взаємодії.

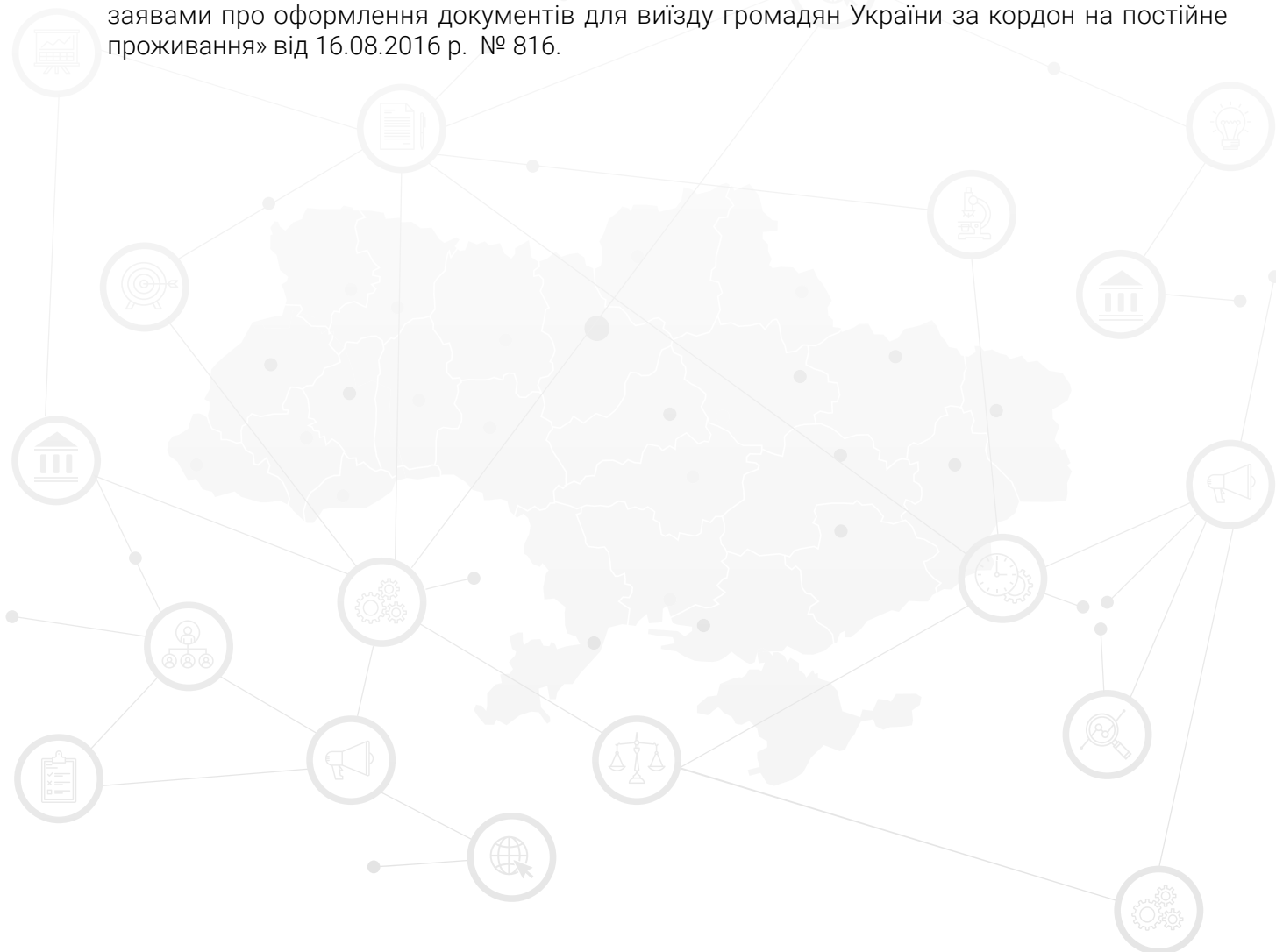
Якщо документів та/або інформації, необхідних для взяття заявника на облік за новим фактичним місцем проживання/перебування, немає в інформаційно-телекомунікаційних системах, такі документи та/або інформацію уповноважений орган отримує без участі заявника – подавши інформаційний запит.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проведено аналіз та використано визначення з наступних джерел:

- Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»;
- Розпорядження КМУ «Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога застрахованим особам у рамках програми «ЄПідтримка» від 6.03.2022 р. № 204;
- Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»;
- Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи затверджений постановою КМУ від 01.10.2014 р. № 509;
- Порядок створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб затверджений постановою КМУ від 22.09.2016 р. № 646;
- Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» від 23.12.2022 р. № 309;
- Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Порядку провадження за заявами про оформлення документів для виїзду громадян України за кордон на постійне проживання» від 16.08.2016 р. № 816.

Єднання
заради дії

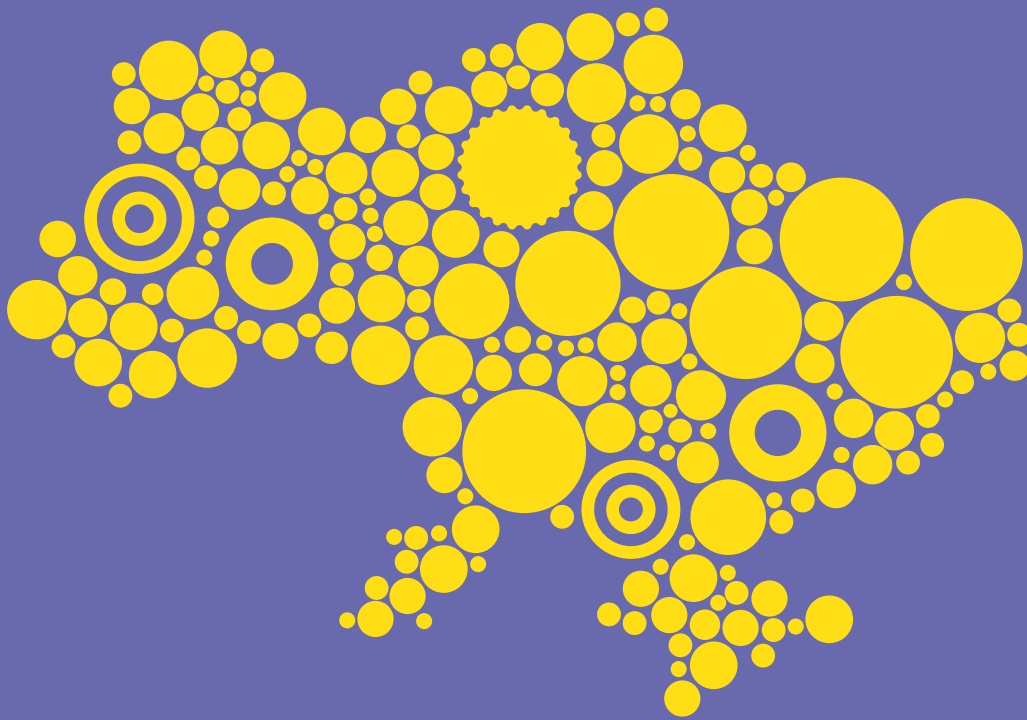
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Механізм отримання державних допомог та пільг цивільним населенням під час воєнного стану

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

Деокуповані населені пункти	населені пункти, які були тимчасово окуповані збройними формуваннями РФ, звільнені та в яких відновлено конституційний лад України
ЄІБДВПО	Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб.
ВПО	внутрішньо переміщені особи, інформація про яких міститься в ЄІБДВПО
Цивільне населення	особи, які не беруть участі в бойових діях та не виконують жодних робіт військового характеру
Комісія	комісія з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану, створена Мінсоцполітики
РНОКПП	реєстраційний номер облікової картки платника податків
Грошова допомога цивільному населенню	грошова допомога людям, евакуйованим із населених пунктів у районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій) у безпечні райони, та людям, які на дату деокупації проживають у цих населених пунктах.
Мінреінтеграції	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України
Перелік	перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затверджений наказом Мінреінтеграції від 22.12.2022 р. № 309.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Цивільне населення, з поміж: внутрішньо переміщених осіб, людей, які евакуюються; людей, які проживають на деокупованій території України в період воєнного стану має право на:

- задоволення продовольчих потреб;
- забезпечення одягом і взуттям, товарами першої необхідності, гігієнічними засобами;
- забезпечення медичними засобами;
- евакуацію/вивезення/переміщення з районів проведення воєнних (бойових) дій та небезпечних територій у безпечні місця.

Для цивільного населення в умовах воєнного стану в Україні передбачено можливість отримання грошової допомоги:

- внутрішньо переміщеним особам - з Державного бюджету України, допомога призначається для забезпечення соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб із числа незахищених верств населення та стимулювання до працевлаштування внутрішньо переміщених осіб працездатного віку;
- населенню, яке постраждало від збройної агресії РФ проти України - від міжнародних організацій;
- населенню, яке постраждало від збройної агресії РФ проти України - від виконавчих органів сільських, селищних, міських рад за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткових гарантій щодо соціального захисту населення;
- людям, які евакуюються з населених пунктів у районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій) у безпечні райони та не отримували допомогу за рахунок коштів міжнародних організацій - добровільні внески (благодійні пожертви) від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права на рахунок Мінреінтеграції, відкритий у Національному банку;
- людям, які проживають у деокупованих населених пунктах та не отримували допомогу за рахунок коштів міжнародних організацій - добровільні внески (благодійні пожертви) від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права на рахунок Мінреінтеграції, відкритий у Національному банку.

Крім того людям, які проживають у населених пунктах, що перебувають у тимчасовій окупації або на території яких ведуться бойові дії, нарахування і виплата всіх належних соціальних виплат (пенсій, соціальних допомог, пільг та субсидій тощо) продовжується в повному обсязі з урахуванням особливостей, визначених постановами КМУ:

- від 26.02.2022р. No 162 «Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану»;
- від 07.03.2022 р. No 214 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану»;
- від 07.03.2022 р. No 215 «Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану».

Розмір отриманої грошової допомоги не враховується під час обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги, що надаються відповідно до законодавства, та не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу.

ГРОШОВІ ДОПОМОГИ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ (за винятком допомоги на проживання ВПО)

Мінреінтеграції першочергово спрямовує кошти (в межах наявних коштів на рахунку Мінреінтеграції відкритий в Національному банку України, а також невикористаних коштів на відповідних рахунках спеціального фонду державного бюджету за результатами виконаних завдань за напрямками використання коштів) на:

- 1) разову виплату готівкових коштів людям, які евакуювалися з населених пунктів, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони та не отримували допомогу за рахунок коштів міжнародних організацій;
- 2) грошову допомогу цивільному населенню деокупованих населених пунктів — разову виплату готівкових коштів людям, які проживають у деокупованих населених пунктах і не отримували допомогу за рахунок коштів міжнародних організацій.

I. ГРОШОВУ ДОПОМОГУ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ, ЯКЕ ЕВАКУЮЄТЬСЯ, ВИПЛАЧУЄ АТ «УКРПОШТА»

Розмір допомоги становить:

- 3000 грн — для осіб з інвалідністю та дітей;
- 2000 грн — для інших осіб.

Право на виплату мають люди, які евакуюються з населених пунктів, розташованих у районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій) у безпечні райони та не отримували допомогу за рахунок коштів міжнародних організацій.

Грошова допомога виплачується одноразово. АТ «Укрпошта» звіряє відомості про виплату грошової допомоги цивільному населенню з відомостями про людей, які раніше отримували таку допомогу, після отримання відомостей від збірного пункту евакуації (в електронній формі у форматі XLS (XLSX)).

Допомога виплачується цивільному населенню, яке евакуюється залізничним/автомобільним транспортом, протягом 10 (десяти) календарних днів з дня прибуття до приймального пункту евакуації (для людей, які евакуюються залізничним транспортом, — до приймального пункту евакуації розташованого на залізничному вокзалі).

! У разі виникнення обставин, що унеможливають виплату грошової допомоги цивільному населенню, яке евакуюється (відсутності електропостачання, відсутності можливості надання електронних комунікаційних послуг), відповідна виплата здійснюється протягом 5 (п'яти) днів з дня припинення таких обставин.

Для отримання грошової допомоги слід пред'явити:

- документ, що посвідчує особу / еДокумент;
- документ, що підтверджує РНОКПП (крім фізичних осіб, які відмовилися від прийняття такого номера і мають відмітку про це в паспорті);
- документ, що підтверджує інвалідність;
- свідоцтво про народження дитини або відображення в електронній формі інформації, що міститься у свідоцтві про народження, виготовленому на паперовому бланку (е-свідоцтво про народження).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

! Якщо потрібних документів немає та розмір грошової допомоги становить до 5 тис. гривень, у відомості про виплату грошової допомоги зазначаються дані документів однієї-двох людей, які можуть підтвердити особу людини, яка отримує допомогу.

Залізничним транспортом

Для виплати грошової допомоги цивільному населенню, яке евакуюється залізничним транспортом, обласна державна (військова) адміністрація на підставі інформації, що надійшла від збірного пункту евакуації, подає акціонерним товариствам «Укрзалізниця» та «Укрпошта» за чотири робочі дні до дня проведення евакуації (відбуття евакуаційного поїзда) інформацію про орієнтовну кількість цивільного населення, яке евакуюється.

Маршрут евакуації визначається в плані евакуації населення (працівників). Затверджує цей план начальник обласної державної (військової) адміністрації, яка організовує евакуацію, погоджує начальник обласної державної (військової) адміністрації, на території якої планується розміщення евакуйованого населення.

Збірний пункт евакуації в день проведення евакуації подає:

- АТ «Укрзалізниця» після розміщення евакуйованих у поїзді — підписану відомість про виплату грошової допомоги цивільному населенню з відмітками щодо присутності осіб, які евакуюються, в паперовій формі за визначеною формою;
- АТ «Укрпошта» — відомість про виплату грошової допомоги цивільному населенню за визначеною формою в електронній формі у форматі XLS (XLSX).

Після прибуття евакуаційного поїзда АТ «Укрпошта» отримує в АТ «Укрзалізниця» відомості про виплату грошової допомоги цивільному населенню за визначеною формою.

Автомобільним транспортом

Для виплати грошової допомоги цивільному населенню, яке евакуюється автомобільним транспортом, обласна державна (військова) адміністрація (на підставі інформації, що надійшла від збірного пункту евакуації, кол-центру) подає відповідній обласній державній (військовій) адміністрації, на території якої планується розміщення евакуйованого населення, та АТ «Укрпошта» за чотири робочі дні до дня проведення евакуації згідно з визначеним маршрутом (відбуття автобусів, виділених для евакуації, відбуття індивідуальних транспортних засобів) інформацію про орієнтовну кількість цивільного населення, яке евакуюється.

Маршрут евакуації визначається в плані евакуації населення (працівників). Затверджує цей план начальник обласної державної (військової) адміністрації, яка організовує евакуацію, погоджує начальник обласної державної (військової) адміністрації, на території якої планується розміщення евакуйованого населення.

Збірний пункт евакуації в день проведення евакуації уточнює чисельність евакуйованого населення, порядок його відправлення, організовує його збір та ведення обліку, забезпечує посадку на транспортні засоби, формує транспортні колони (зокрема з користувачів і власників індивідуальних транспортних засобів) та подає:

- водію автобуса — підписану відомість про виплату грошової допомоги цивільному населенню за формою згідно з [додатком](#) з відмітками щодо присутності осіб, які евакуюються, в паперовій формі;
- АТ «Укрпошта» — відомість про виплату грошової допомоги цивільному населенню за формою згідно з [додатком](#) в електронній формі у форматі XLS (XLSX).

Після прибуття автобуса, виділеного для евакуації, водій передає відомості про виплату грошової допомоги цивільному населенню за формою згідно з [додатком](#) працівнику АТ «Укрпошта».

II. ГРОШОВУ ДОПОМОГУ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ ДЕОКУПОВАНИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ВИПЛАЧУЄ АТ «УКРПОШТА»

Грошова допомога цивільному населенню деокупованих населених пунктів виплачується тим, хто проживав у населених пунктах, дата завершення тимчасової окупації яких зазначена в Переліку, на дату деокупації таких населених пунктів.

Розмір допомоги становить:

- 3000 грн — для осіб з інвалідністю та дітей;
- 2000 грн — для інших осіб.

Грошову допомогу виплачують так:

1. Протягом 7 (семи) календарних днів з дня набрання чинності змінами, внесеними до Переліку, щодо деокупації відповідної території виконавчий орган сільської, селищної, міської ради / військова адміністрація населеного пункту подає в паперовій або електронній формі (за технічної можливості) відповідній обласній державній (військовій) адміністрації інформацію про кількість людей (за категоріями), які проживали в населеному пункті на дату його деокупації (крім тих, хто отримував допомогу за рахунок коштів міжнародних організацій), яким передбачається надання грошової допомоги, та суму, необхідну для виплати такої допомоги.

Якщо виконавчий орган сільської, селищної, міської ради не поновив свою діяльність та в установленому порядку не утворено відповідну військову адміністрацію населеного пункту, така інформація подається протягом семи днів з дня початку виконання повноважень відповідною військовою адміністрацією населеного пункту.

2. Відповідна обласна державна (військова) адміністрація протягом двох робочих днів з дня отримання інформації від виконавчого органу сільської, селищної, міської ради (якщо вони ще не поновили діяльність — від відповідної військової адміністрації) подає АТ «Укрпошта» узагальнену інформацію про кількість людей та необхідну суму в паперовій або електронній формі (за технічної можливості).
3. Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради / військова адміністрація населеного пункту попереджає цивільне населення деокупованих територій про надання грошової допомоги за два дні до початку її надання із зазначенням адреси, за якою надаватиметься така допомога, а також організовує безпеку цього населення.
4. Грошову допомогу цивільному населенню виплачує АТ «Укрпошта» в присутності представника виконавчого органу відповідної сільської, селищної, міської ради / військової адміністрації населеного пункту, який перевіряє зазначені документи та вносить дані зазначених документів до паперової відомості про виплату грошової допомоги за визначеною формою.

Дії отримувача допомоги

Після того, як виконавчий орган сільської, селищної, міської ради / військова адміністрація населеного пункту попередить про надання грошової допомоги й про дату та адресу, за якою виплачуватиметься допомога, слід по неї звернутися.

Під час звернення пред'явити (якщо є):

- документ, що посвідчує особу/єДокумент;
- документ, що підтверджує РНОКПП (крім фізичних осіб, які відмовилися від прийняття такого номера і мають відмітку про це в паспорті);

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- документ, що підтверджує інвалідність;
- свідоцтво про народження дитини / е-свідоцтво про народження.

Якщо потрібних документів немає та розмір грошової допомоги становить до 5 тис. гривень, у відомості про виплату грошової допомоги зазначаються дані документів однієї-двох людей, які можуть підтвердити особу людини, яка отримує допомогу.

Отримати кошти й поставити особистий підпис у відомості про виплату грошової допомоги.

III. ГРОШОВІ ВИПЛАТИ ВІД МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Важливо! Перший етап прийому заявок на виплату грошової допомоги від міжнародних організацій завершено.

Громадяни України подали понад 10 000 000 заявок, у зв'язку з чим збір заявок на платформі еДопомога тимчасово припиняється — задля їх детального опрацювання та передачі за запитом до міжнародних організацій для подальшої виплати.

Після підтвердження готовності фінансової підтримки з боку міжнародних організацій прийом заявок відновлять.

Про статус заявки, поданої до завершення першого етапу, можна дізнатися на платформі еДопомога.

Для цього отримувач має:

1. Перейти за посиланням <https://aid.edopomoga.gov.ua>.
2. Натиснути кнопку «Перевірка статусу заявки».
3. Вказати РНОКПП.
4. Вказати номер телефону.
5. Натиснути кнопку «Перевірити статус».
6. Після цього на екрані з'явиться одна з відповідей:
 - «Заявка не знайдена» (це означає, що заявка не надсилалася через платформу еДопомога).
 - «Ваша заявка в процесі верифікації» (це означає, що заявку передали до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери Мінсоцполітики й наразі відбувається ідентифікація особи й перевірка правильності поданих даних та належності до вказаних соціальних статусів).
 - «Ваша заявка успішно верифікована» (це означає, що вказані в заявці персональні дані та соціальні статуси підтверджено).
 - «Ваша заявка не пройшла верифікацію» (це означає, що вказані в заявці статуси не відповідають наявній інформації Мінсоцполітики). Вам необхідно звернутися до органів соціального захисту для актуалізації статусу. Після цього у вас буде можливість подати виправлену заявку знову.
 - «Ваша заявка містить помилки» (це означає, що в заявці допущені помилки, тож потрібно її додатково перевірити). Після цього у вас буде можливість подати виправлену заявку знову.
 - «Заявка знаходиться в очікуванні на виплату від міжнародних організацій» (це означає, що заявка успішно пройшла верифікацію та її передадуть міжнародним організаціям за умови відповідності соціальної категорії (статусу) заявника до умов виплат, які визначають міжнародні організації).

Коли міжнародні організації отримують заявку, її статуси можуть змінюватися — за їхнім запитом та в разі підтвердження готовності здійснити виплату.

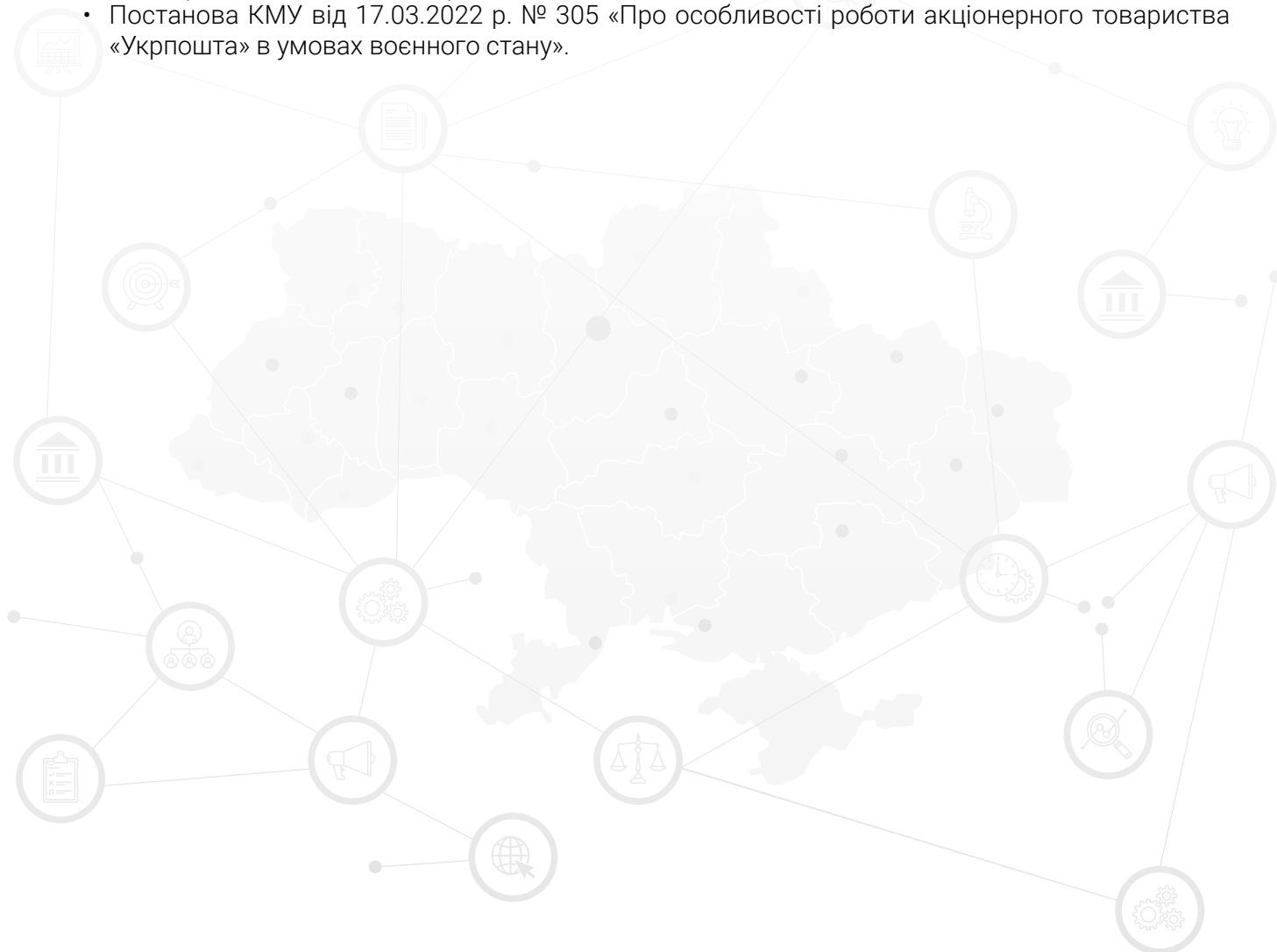
Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

На період дії воєнного стану на АТ "Укрпошта" покладено зокрема такі завдання:

- здійснення разових виплат готівкових коштів особам, які евакуюються із населених пунктів, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони, та особам, які проживають в деокупованих населених пунктах;
- здійснення разових виплат готівкових коштів від недержавних благодійних організацій особам, які проживають в населених пунктах, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій, та в деокупованих населених пунктах.

Для написання цього розділу проаналізовано та використано визначення з таких джерел:

- Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»;
- Конвенція про захист цивільного населення;
- Закон України «Про гуманітарну допомогу»;
- Постанова КМУ від 16.04.2022 р. No 457 «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України»;
- Порядок використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, затверджений постановою КМУ від 22.10.2022 р. No 1195;
- Постанова КМУ від 17.03.2022 р. № 305 «Про особливості роботи акціонерного товариства «Укрпошта» в умовах воєнного стану».

Єднання
заради дії

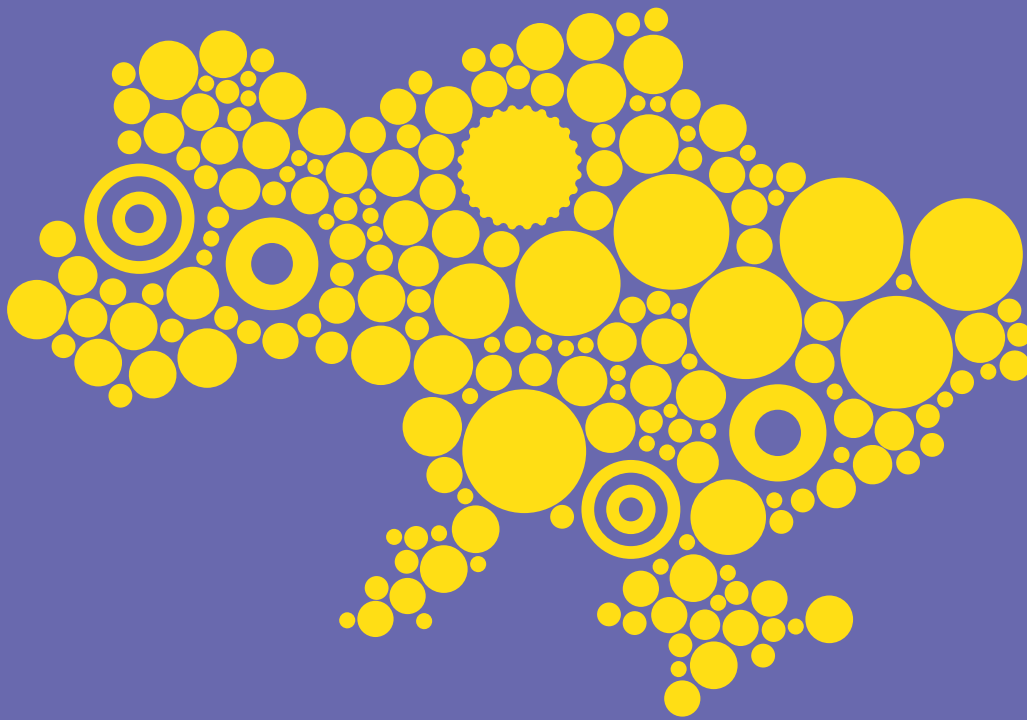
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Питання забезпечення прав дітей, зокрема з-поміж внутрішньо переміщених осіб

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

Дитина	особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше
Малолітня дитина	дитина до 14 років
Неповнолітня особа	дитина у віці від 14 до 18 років
Дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів	дитина, яка внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту отримала поранення, контузію, каліцтво, зазнала фізичного, сексуального, психологічного насильства, була викрадена або незаконно вивезена за межі України, залучалася до участі у військових формуваннях або незаконно утримувалася, зокрема в полоні
Дитина з інвалідністю	дитина зі стійким розладом функцій організму, спричиненим захворюванням, травмою або вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що зумовлюють обмеження її нормальної життєдіяльності та необхідність додаткової соціальної допомоги і захисту
Забезпечення найкращих інтересів дитини	дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та які враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити
Дитина з числа ВПО	дитина, інформація про яку міститься в ЄІБДВПО (Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб)
Статус	статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів
Сексуальне насильство	перенесені дитиною дії сексуального характеру в період її перебування у зоні воєнних дій та збройних конфліктів: демонстрування статевих органів; статевий акт у присутності дитини; статеві зносини чи розпусні дії з дитиною, задоволення статевої пристрасті з дитиною; втягнення дитини в заняття проституцією або примушування її до заняття проституцією; примушування до участі у виготовленні зображень, кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм, інших предметів порнографічного характеру, а також інші правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини
Психологічне насильство	моральні й психологічні страждання (травми), що не потребують доведення, які дитина перенесла внаслідок випадків, пов'язаних із воєнними діями, визначених у Порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, затвердженого постановою КМУ від 05.04.2017 № 268.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Фізичне насильство

отримання дитиною у період її перебування в зоні воєнних дій та збройних конфліктів тілесних ушкоджень різного ступеня, які завдали їй фізичного болю, спричинили розлад її здоров'я.

Закон

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»

Нацсоцслужба

Національна соціальна сервісна служба України

Банк даних

банк даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, а також сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів, який ведеться в Єдиній інформаційно-аналітичній системі «Діти»

Особи, які залучалися до проведення АТО, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії РФ у Донецькій та Луганській областях

особи, визначені пунктом 2 Порядку надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», деяким категоріям осіб, затвердженого постановою КМУ від 23.09.2015 р. № 740

Уповноважений орган

орган опіки та піклування, місцевий орган виконавчої влади та/або орган місцевого самоврядування, на який покладено повноваження прийняття рішення про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів

Карантин

адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, запроваджені постановою КМУ від 11.03.2020 № 211

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття.

Всі діти на території України – незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я та народження дітей і їхніх батьків чи осіб, які їх замінюють, або будь-яких інших обставин – мають рівні права і свободи.

Зокрема це право на:

- рівний доступ до безоплатної правової допомоги;
- забезпечення сімейним вихованням, можливістю духовного та фізичного розвитку (в Україні встановлено пріоритет сімейного виховання дитини);
- належне батьківське виховання, яке зокрема забезпечується системою державного контролю;
- охорону здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я;
- забезпечення найкращих інтересів;
- доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти в державних і комунальних закладах освіти;
- вибір навчального закладу і навчання рідною мовою;
- вивчення рідної мови в державних і комунальних навчальних закладах;
- рівень життя, достатній для фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного та соціального розвитку;
- вільне висловлювання думки та отримання інформації (які можуть бути обмежені законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку);
- об'єднання в дитячі та молодіжні організації.

Соціальний захист дітей

Державою передбачено додаткові заходи з соціального захисту, зокрема дітям:

- з числа внутрішньо переміщених осіб;
- з багатодітних сімей;
- сиротам;
- позбавленим батьківського піклування;
- які потребують особливих умов виховання, перебувають на повному утриманні держави;
- з інвалідністю;
- які перебувають у складних життєвих обставинах;
- з малозабезпечених сімей;
- членам сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни;
- членам сім'ї учасника бойових дій;
- які мають статус дитини, що постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів;
- осіб, визнаних постраждалими учасниками Революції Гідності, особами з інвалідністю внаслідок війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- один із батьків яких загинув (пропав безвісти) в районі проведення АТО/ООС або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районі проведення АТО/ООС;
- один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту;
- які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення;
- тощо.

Відповідно до категорії можуть надаватися такі пільги:

- безоплатне одержання ліків за рецептами лікарів;
- щорічне медичне обстеження і диспансеризація в державних та комунальних закладах охорони здоров'я із залученням необхідних спеціалістів, а також компенсація витрат на зубопротезування;
- першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;
- безоплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту (крім таксі), автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, зокрема внутрішньорайонних, внутрішньо- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання;
- безоплатне або пільгове одержання послуг з оздоровлення та відпочинку;
- безоплатне або пільгове забезпечення дитячим харчуванням;
- забезпечення учнів державних та комунальних професійно-технічних навчальних закладів стипендією і харчуванням;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- забезпечення навчання в загальноосвітніх та спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах за відповідними навчальними програмами, зокрема і в домашніх умовах;
- додаткова соціальна і матеріальна допомога для здобувачів фахової передвищої та вищої освіти;
- державна цільова підтримка для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти в державних і комунальних закладах освіти;
- здобуття освіти за індивідуальними навчальними програмами, які узгоджуються з індивідуальними програмами реабілітації дітей з інвалідністю та осіб з інвалідністю з дитинства;
- тощо.

Крім того, діти з-поміж внутрішньо переміщених осіб мають право на першочергове зарахування до дошкільних закладів освіти. Щоб скористатися цим правом, під час подання заяви один з батьків або інший законний представник дитини має пред'явити оригінал довідки про взяття на облік ВПО та зазначити реквізити довідки у заяві.

Крім того, важливо зазначити, що до закладу дошкільної освіти дітей зараховують протягом календарного року – на вільні місця у порядку черговості надходження заяв про зарахування.

Якщо до вимушеного переміщення ваша дитина відвідувала дитячий садок, то для збереження місця в своєму садку за попереднім місцем проживання необхідно подати заяву (за допомогою будь-яких засобів зв'язку) про переведення вашої дитини до «окремої різновікової групи». Якщо згодом ви повернетесь на попереднє місце проживання, вашу дитину за заявою переведуть із «окремої різновікової групи» до групи, що функціонує відповідно до віку. Якщо вільних місць не буде, дитину за вашою згодою переведуть до іншого закладу дошкільної освіти.

Інформацію щодо вільних/вивільнених місць у закладі освіти можна знайти на вебсайті закладу.

Заяву про зарахування подає особисто один із батьків або інший законний представник дитини. Крім того, заяву можна подати за допомогою системи електронної реєстрації.

До заяви про зарахування дитини до закладу дошкільної освіти додаються:

- копія свідоцтва про народження дитини;
- медична довідка разом з висновком про те, що дитина може відвідувати заклад дошкільної освіти.

У певних випадках можуть знадобитися ще й такі документи:

- довідка з територіального закладу охорони здоров'я чи протитуберкульозного диспансеру;
- висновок інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини щодо виявлених особливостей розвитку (порушень слуху, зору, мовлення, поведінки, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку чи затримки психічного розвитку);
- копія медичного висновку про дитину з інвалідністю віком до 18 років або копія посвідчення особи, яка одержує державну соціальну допомогу;
- копія індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю.

Щоб записати дитину в дитячий садок, необхідно:

1. Обрати дитячий садок.
2. Відвідати його й дізнатись у директора, чи є вільні місця.
3. Подати заяву та необхідні документи.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Крім того, для прийому дітей, чий батьки відмовляються від щеплень, необхідно надати медичну довідку з висновком ЛКК, у якому зазначено, що дитина може відвідувати заклад дошкільної освіти.

Ознайомитися з повним переліком пільг варто в місцевому управлінні освіти, адже місцева влада може встановлювати додаткові пільги.

Якщо дитині належить якась пільга, але в дитсадку немає місць, її направляють в інший садок зі збереженням цієї пільги.

Якщо в закладі немає місць:

1. З'ясуйте у співробітників, чому так сталося.
2. Запитайте, що можна зробити, щоб потрапити в потрібний дитячий садок.
3. Отримайте письмову відмову у прийнятті дитини до дитсадка від керівника закладу.
4. Зібравши всю інформацію, зверніться в управління освіти – там зобов'язані вам допомогти.

Діти з-поміж внутрішньо переміщених осіб можуть навчатися у закладах освіти, в яких вони навчалися до початку повномасштабного вторгнення, якщо вони продовжують функціонувати, або продовжити навчання у закладі освіти за місцем проживання.

Діти з-поміж внутрішньо переміщених осіб мають право на першочергове зарахування до закладу освіти, який є максимально наближеним до місця проживання.

Для зарахування до закладу освіти учень, один із батьків, опікун, інший законний представник чи родич (для учнів, які не досягли повноліття) особисто, електронною поштою, факсом або іншим зручним способом подає до закладу освіти заяву або її скановану копію/фотокопію в довільній формі.

До заяви додаються (якщо є):

- копія свідоцтва про народження дитини або документа, що посвідчує особу здобувача освіти;
- оригінал або копія медичної довідки за формою № 086-1/о;
- оригінал або копія відповідного документа про освіту;
- довідка про взяття на облік ВПО.

Зарахування дитини з особливими освітніми потребами до інклюзивного чи спеціального класу (і його утворення у разі відсутності) здійснюється на підставі доданого до заяви про зарахування висновку про комплексну (чи повторну) психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (або витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації з рекомендаціями щодо організації освітнього процесу).

Заява про зарахування дитини до першого класу та документи подаються до 31 травня поточного року. Крім того, заяви про зарахування та документи до 31 травня можна подати до інших закладів освіти (без обмеження кількості) для зарахування на вільні місця.

Для зарахування до закладу освіти II або II–III ступенів (гімназії) заяви подаються до 31 травня включно.

Для зарахування до закладу освіти III ступеня (ліцею) заяви про зарахування подаються до 15 червня включно.

З 1 до 15 червня заяви про зарахування не приймаються, але це не виключає права батьків подавати їх після 15 червня на вільні місця.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

В умовах воєнного стану закладам освіти рекомендовано за необхідності приймати заяви батьків та інших законних представників для зарахування дітей, у тому числі до 1 та 5 класів, без дотримання терміну 31 травня.

Інформацію про наявність вільних місць у кожному класі можна побачити на стенді закладу освіти й на його вебсайті (якщо в закладу освіти немає вебсайту, то на вебсайті органу, в сфері управління якого перебуває цей заклад освіти).

ВЗАЄМОДІЯ ДІТЕЙ З ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ/МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

Діти мають право звернутися особисто:

- до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, засобів масової інформації та їх посадових осіб із зауваженнями та пропозиціями стосовно їхньої діяльності, заявами та клопотаннями щодо реалізації своїх прав і законних інтересів та скаргами про їх порушення;
- до органу опіки та піклування; служби у справах дітей; центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей; до інших уповноважених органів за захистом своїх прав, свобод і законних інтересів.

Крім того, неповнолітня дитина має право звернутися за захистом своїх прав та інтересів безпосередньо до суду.

ПАСПОРТИЗАЦІЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ

Від дня оголошення карантину зупиняється перебіг строків звернення за отриманням адміністративних та інших послуг і строків надання цих послуг, визначених законом. Від дня припинення карантину перебіг цих строків продовжується з урахуванням часу, що минув до його зупинення. Крім того, у період дії карантину оформлення паспорта здійснюється за місцем звернення особи.

Важливо зазначити, що в період воєнного стану всі мають постійно мати при собі документ, що посвідчує особу. Якщо ви знаходитесь у більш-менш безпечному регіоні і вам виповнилося 14 років, рекомендуємо звернутися до відповідних органів й отримати паспорт. Оскільки його зобов'язаний отримати кожен громадянин України, який досяг 14-річного віку. Таким особам паспорт оформляється на 4 (чотири) роки, не більше, ніж через 20 робочих днів із дня оформлення заяви-анкети для його отримання. Крім того, адміністративний збір за оформлення паспорта вперше особами до 18 років не сплачується.

Особа віком від 14 до 18 років, яка має зареєстроване місце проживання та яка не зареєстрована в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків, під час оформлення паспорта вперше може за бажанням одночасно зареєструватися в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків із подальшим відображенням інформації про РНОКПП у паспорті.

Для отримання паспорта особа, якій виповнилося 14 років, має:

1. Підготувати документи для оформлення паспорта, а саме:
 - свідоцтво про народження або документ, що підтверджує факт народження, виданий компетентними органами іноземної держави;
 - оригінали документів, що підтверджують громадянство та посвідчують особу батьків або одного з них, які на момент народження цієї людини були громадянами України (для підтвердження

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

факту належності до громадянства України); якщо заявник з поважних причин не може подати зазначені документи, необхідно подати заяву з зазначенням поважних причин неможливості їх подання або довідку про реєстрацію громадянином України;

- документи для внесення додаткової змінної інформації до безконтактного електронного носія та в паспорт (за наявності таких документів):
 - про місце проживання – довідку органу реєстрації встановленого зразка;
 - про народження дітей – свідоцтва про народження дітей;
 - про шлюб або розірвання шлюбу – свідоцтво про шлюб, свідоцтво про розірвання шлюбу, рішення суду про розірвання шлюбу, яке набрало законної сили, або виданий компетентними органами іноземної держави документ;
 - про зміну імені – свідоцтво про зміну імені, свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб, свідоцтво про розірвання шлюбу, рішення суду про розірвання шлюбу, яке набрало законної сили, або виданий компетентними органами іноземної держави документ;
 - документ з даними про Реєстраційний номер облікової картки платника податків (РНОКПП) або повідомлення про відмову від його прийняття, або дані про РНОКПП, внесені до свідоцтва про народження (копію, зокрема в електронній формі, за умови наявності в уповноваженого органу технічної можливості провести перевірку відповідності реєстраційних даних особи).

Видані компетентними органами іноземної держави документи засвідчуються у встановленому законодавством порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України. Такі документи подаються з перекладом на українську мову, засвідченим нотаріально.

Транслітерація прізвища та імені формується автоматично, тому завчасно перевірте майбутнє написання на е-сервісі ДМС. Інші варіанти латиницею можливі, але тільки у визначених законом випадках і на підставі раніше виданих документів.

2. Упродовж місяця після досягнення дитиною 14-річчя (наприклад, якщо день народження 1 липня, то до 1 серпня) особа має подати вищезазначені документи уповноваженому працівнику:
 - [Центру надання адміністративних послуг](#);
 - або державного підприємства, що належить до сфери управління ДМС і його відокремлених підрозділів ([Центри ДП «Документ» у регіонах](#));
 - або [територіального органу](#)/територіального підрозділу ДМС.

Важливо зауважити, що документи для оформлення паспорта подаються лише до територіального органу/територіального підрозділу ДМС у разі:

- набуття особою громадянства України (за винятком випадків набуття особою громадянства України за народженням);
- повернення на проживання в Україну особи, яка постійно проживала за кордоном;
- оформлення паспорта особі, яка не може пересуватися самостійно у зв'язку з тривалим розладом здоров'я, що підтверджується медичним висновком відповідного закладу охорони здоров'я, оформленим у встановленому порядку, якщо така особа не отримувала паспорта, оформленого із застосуванням засобів Реєстру;
- відбування особою покарання в установах виконання покарань або обрання стосовно особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, або перебування на тривалому стаціонарному лікуванні в закладах МОЗ закритого типу.

3. Після того, як уповноважений працівник сформує заяву-анкету, перевірити правильність внесених ним до заяви-анкети відомостей. Якщо все вірно, підписати заяву-анкету.

Отримання паспорта

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

1. Через 20 робочих днів звернутися до уповноваженого органу, до якого особа подавала документи для оформлення паспорта.
2. Під час отримання візуально перевірити персональні дані, внесені до паспорта, та підписати заяву-анкету.

У разі закінчення терміну дії паспорта документи для його обміну можна подати **протягом одного місяця до дати закінчення терміну дії паспорта**. У такому випадку за бажанням особи паспорт, що підлягає обміну, після прийому документів **повертається особі, і вона здає його під час отримання нового паспорта**.

Паспорт громадянина України, строк дії якого закінчився за 30 днів до 24 лютого 2022 року та після 24 лютого 2022 року, є документом, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України. Він підлягає обміну або вклеюванню нової фотокартки відповідно до досягнутого віку протягом 30 календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

У разі **втрати/викрадення** паспорта, оформленого територіальним підрозділом ДМС, МВС, який припинив діяльність або тимчасово не здійснює свої повноваження, заявник додатково подає всі наявні документи, зокрема документи, що містять фотозображення особи, які дають змогу цю особу ідентифікувати.

Підстави для відмови в оформленні та видачі паспорта

- Особа не є громадянином України.
- Особа вже отримала паспорт, який є дійсним на день звернення (крім випадків обміну паспорта у зв'язку з виявленням помилки в інформації, внесеній до нього; звернення для обміну протягом одного місяця до дати закінчення терміну дії паспорта; непридатності для подальшого використання).
- Дані, отримані з баз даних Реєстру та картотек, не підтверджують надану заявником інформацію.
- За видачею паспорта звернувся законний представник, який не має документально підтверджених повноважень на отримання паспорта.
- Особа подала не в повному обсязі документи та інформацію, необхідні для оформлення і видачі паспорта.
- Особу не встановлено за результатами проведення процедури встановлення особи.

Дії уповноваженого органу

1. Уповноважений працівник під час прийняття пакету документів має перевірити повноту поданих заявником документів та відповідність їх оформлення вимогам законодавства.

Якщо працівник виявляє, що подані не всі документи або подані документи, оформлення яких не відповідає вимогам законодавства, він інформує заявника про відмову прийняти документи і зазначає підстави відмови. За бажанням заявника відмова надається в письмовому вигляді.

2. Із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру сформувати заяву-анкету.
3. Роздрукувати заяву-анкету та надати заявнику для перевірки правильності внесених до неї відомостей. У разі виявлення помилок внести до неї відповідні виправлення.
4. Після підписання заяви-анкети заявником уповноважений працівник має перевірити та підписати заяву-анкету (із зазначенням дати, прізвища та ініціалів).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

5. Відсканувати із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру документи, подані заявником.

Оригінали документів (крім довідки про реєстрацію особи громадянином України, паспорта, що підлягає обміну, документів, що підтверджують сплату адміністративного збору) повернути заявнику після оформлення заяви-анкети.

Прийняті працівником заяву-анкету та скановані документи (в тому числі отримані біометричні дані й параметри) із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру автоматично розподіляють і надсилають до територіального органу/підрозділу ДМС, який обслуговує відповідний уповноважений суб'єкт, що прийняв документи.

За необхідності ДМС може визначити інший територіальний орган/підрозділ ДМС, до якого слід передати заяву-анкету й скановані документи (в тому числі отримані біометричні дані й параметри), ніж територіальний орган/підрозділ ДМС, що обслуговує відповідного уповноваженого суб'єкта, який приймав документи від заявника.

Видача паспорта

1. Роздрукувати заяву-анкету та надати її заявнику для підписання і зазначення дати отримання паспорта.
2. До заяви-анкети внести прізвище та ініціали, підпис (із зазначенням дати) працівника, який видав паспорт.
3. Під час видачі паспорта, до якого не внесено дані про РНОКПП, роздрукувати та надати заявнику повідомлення Державної податкової служби про необхідність звернення до контролюючого органу.
4. Якщо паспорт видає уповноважений суб'єкт, заяву-анкету та додані до неї документи не пізніше наступного робочого дня після дня видачі паспорта передати територіальному органу/територіальному підрозділу ДМС, який його оформив.
5. Якщо оформлення паспорта відбувалося одночасно з подачею заяви на отримання РНОКПП, внесені до паспорта відомості про унікальний номер запису в Реєстрі, номер паспорта, до якого внесено інформацію про РНОКПП, орган, що його видав, та дату видачі паспорта передають до Державного реєстру фізичних осіб – платників податків не пізніше, ніж протягом робочого дня, що настає за днем видачі паспорта заявнику.

ДИТИНА І ПРАЦЯ

Особи, які не досягли 18 років, у трудових правовідносинах прирівнюються у правах до повнолітніх, а в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці користуються пільгами, встановленими законодавством України. Законодавство України визначає, що не допускається прийняття на роботу осіб молодше 16 років. Проте за згодою одного з батьків або особи, яка замінює батьків, та за умови що робота не завдає шкоди здоров'ю і навчанню такої дитини, як виняток, дитину можуть прийняти на роботу з 15-річного віку. Тривалість робочого часу для дітей молодше 16 років обмежується відповідно до потреб їхнього розвитку та професійної підготовки.

Усі особи молодше 18 років приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду, за наявності письмового медичного висновку про відсутність протипоказань для участі у трудовій діяльності, та в подальшому до досягнення 21 року щорічно підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Заробітна плата працівникам молодше 18 років при скороченій тривалості щоденної роботи виплачується в такому самому розмірі, як і працівникам відповідних категорій при повній тривалості щоденної роботи.

Особам віком до 18 років надається щорічна основна відпустка тривалістю 31 календарний день, у зручний для них час та повної тривалості в перший рік роботи за заявою до настання шестимісячного терміну безперервної роботи на даному підприємстві, в установі, організації.

Участь у трудовій діяльності дітей з інвалідністю та дітей з вадами фізичного та розумового розвитку забезпечується шляхом створення відповідної мережі робочих місць.

З метою захисту своїх трудових прав діти, які працюють, можуть створювати професійні спілки або вступати до існуючих професійних спілок у порядку, встановленому законодавством України.

Діти, які досягли 16-річного віку, мають право займатися підприємницькою діяльністю, можуть бути членами колективного сільськогосподарського підприємства та членами селянського (фермерського) господарства в порядку, встановленому законом.

При прийнятті на роботу осіб, які не досягли 18 років, не встановлюється випробування.

ЗАБОРОНИ ЩОДО ОСІБ, МОЛОДШИХ 18 РОКІВ:

- тимчасове переведення на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором без їхньої згоди;
- залучення до роботи в нічний час та/або надурочних робіт;
- ненадання щорічних відпусток повної тривалості протягом двох років підряд, а також ненадання їх протягом робочого року;
- застосування праці на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах;
- підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми;
- заміна всіх видів відпусток грошовою компенсацією.

Крім того, письмовий договір про повну матеріальну відповідальність може бути укладено підприємством, установою, організацією з працівником, який досяг 18-річного віку.

Варто зазначити, що урядом України передбачено виплати компенсації роботодавцю витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні.

ПРАВО НА ОБ'ЄДНАННЯ В ДИТЯЧІ ТА МОЛОДІЖНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Діти мають право на об'єднання в самостійні дитячі та молодіжні громадські організації.

Дитячі громадські організації можуть створювати свої об'єднання, встановлювати контакти з дитячими громадськими організаціями інших країн, вступати до міжнародних дитячих об'єднань.

Заборонено створення дитячих організацій політичного та релігійного спрямування.

ДЕРЖАВНІ ГАРАНТІЇ ДІТЯМ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Заборонено участь дітей у воєнних діях і збройних конфліктах, як-от вербування, фінансування,

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

матеріальне забезпечення, навчання дітей з метою використання у збройних конфліктах інших держав або насильницьких діях, спрямованих на повалення державної влади чи порушення територіальної цілісності, а також використання дітей у воєнних діях і збройних конфліктах, залучення та/або втягування дітей до не передбачених законами України воєнізованих чи збройних формувань, пропаганда війни.

З метою захисту дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, та дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, держава створює умови для реабілітації у сфері охорони здоров'я, психологічної, педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів.

ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО АДРЕСУ ЗАДЕКЛАРОВАНОГО/ЗАРЕЄСТРОВАНОГО МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ (ПЕРЕБУВАННЯ) ДИТИНИ

Адресою проживання дитини на період тимчасової окупації вважається зареєстрована або задекларована адреса проживання її батьків або інших законних представників (чи одного з них), із якими проживає дитина.

Інформація про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) вноситься до:

- Єдиного державного демографічного реєстру – під час оформлення, обміну паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон, посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання;
- Реєстру територіальної громади – під час декларування або реєстрації місця проживання, якщо інформація про дитину міститься в реєстрі територіальної громади;
- Відомчої інформаційної системи ДМС – щодо дитини, якщо інформація про неї міститься в Єдиному державному демографічному реєстрі, або під час оформлення, обміну дитині паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон.

Якщо заяву подає законний представник, додатково подаються:

- 1) документ, що посвідчує особу законного представника;
- 2) документ, що підтверджує повноваження особи як представника, крім випадків, коли заява подається законним представником малолітньої дитини;
- 3) відомості про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання законних представників. Якщо місце проживання законних представників дитини зареєстровано або задекларовано за різними адресами, подається письмова заява законного представника, з яким проживає дитина.

Важливо: датою внесення інформації про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) є дата, зазначена в письмовій заяві законного представника. Така дата не може передувати даті складення органами державної реєстрації актів цивільного стану актового запису про народження дитини, даті реєстрації місця проживання законних представників чи одного з них.

У прийнятті заяви та документів може бути відмовлено, якщо документи подано в неповному обсязі або їхнє оформлення не відповідає вимогам законодавства. Після усунення обставин, у зв'язку з якими вам було відмовлено у прийнятті документів, їх можна подати повторно.

Внесення до реєстру територіальної громади відомостей про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) на територіях бойових дій або тимчасово окупованій території України здійснюється на підставі:

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- документа, що підтверджує право на проживання в житлі, розташованому на визначених територіях, або інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про таке житло;
- відомостей про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування), внесених до документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України;
- відомостей про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування), внесених до відомчої інформаційної системи ДМС.

Для внесення відомостей про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) може використовуватися інформація з Державного реєстру виборців, відомчої інформаційної системи ДМС, Єдиного державного демографічного реєстру, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДПОЧИНКУ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ЗА КОРДОНОМ

На період воєнного стану було спрощено організацію відпочинку та оздоровлення дітей за кордоном, які виїждять на оздоровлення та відпочинок без батьків (опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів).

Алгоритм дій

Сторона, що виявила бажання прийняти дітей на оздоровлення та відпочинок за кордоном, має подати до Нацсоцслужби:

I. Запрошення на оздоровлення та відпочинок дітей. У запрошенні зазначається:

- держава, до якої дітей запрошують;
- строк, на який виїжджає група дітей;
- дата повернення;
- кількість запрошених дітей, вік;
- можливість прийняти дітей, які потребують допоміжних засобів реабілітації;
- умови фінансового забезпечення оздоровлення та відпочинку, проживання, харчування дітей і осіб, які їх супроводжують;
- зобов'язання щодо страхування дітей і осіб, які їх супроводжують;
- інформація про заклади, в яких планується розмістити дітей (адреса закладу), або список сімей, які прийматимуть дітей на оздоровлення та відпочинок з України;
- гарантії захисту прав дітей, а також повернення дітей до України.

II. Лист від центрального або місцевого органу виконавчої влади держави, до якої запрошують дітей. У листі має міститися інформація про те, що сторона, яка приймає, уповноважена здійснювати організацію оздоровлення та відпочинку дітей з України в сім'ях і закладах за кордоном, а також гарантії повернення дітей до України.

Нацсоцслужба визначає регіони, в яких діти найбільше потребують оздоровлення та відпочинку, та звертається до обласних військових адміністрацій для формування груп дітей та підготовки пакета документів для виїзду за кордон на оздоровлення та відпочинок.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Обласні, Київська міська військові адміністрації формують групу дітей, призначають осіб, які її супроводжують, та подають до Нацсоцслужби для отримання згоди на виїзд дітей пакет таких документів:

1. Заяву батьків, завірену службою у справах дітей (може здійснюватися без нотаріально посвідченої згоди другого з батьків за наявності паспорта громадянина України для виїзду за кордон дитини або свідоцтва про народження дитини).
2. Погодження службою у справах дітей згоди законних представників кожної дитини на її виїзд за кордон на оздоровлення та відпочинок таких категорій дітей: дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які не досягли 16-річного віку, та які влаштовані на виховання та спільне проживання до прийомної сім'ї або до дитячого будинку сімейного типу; які перебувають під опікою, піклуванням за рішенням органів опіки та піклування або суду.
3. Копію паспорта громадянина України для виїзду за кордон дитини або свідоцтва про народження дитини.
4. Копію медичної довідки про стан здоров'я кожної дитини, яка виїжджає за кордон на відпочинок та оздоровлення, за формою, затвердженою МОЗ (у разі відсутності можливості її оформлення – письмову заяву законного представника дитини, що підтверджує відсутність або наявність у дитини хвороб).
5. Копію наказу структурного підрозділу обласної, Київської міської військової адміністрації, завданням якого є формування групи дітей та підготовка пакету документів для виїзду дітей за кордон, яким призначено керівника групи дітей/організатора та осіб, які супроводжують групу дітей, що є відповідальними за життя та здоров'я дітей під час перевезення та перебування дітей за кордоном. *Кількість осіб, які супроводжують групу дітей, визначається з розрахунку одна особа на 15 дітей.*
6. Списки групи дітей, які виїжджають за кордон на оздоровлення та відпочинок, та осіб, які її супроводжують, за формою згідно з додатком 7 до Порядку організації виїзду дітей за кордон на оздоровлення та відпочинок, затвердженого постановою КМУ від 10.11.2021 № 1167.

Нацсоцслужба з моменту отримання пакету документів від обласних, Київської міської військових адміністрацій протягом 10 робочих днів здійснює розгляд цих документів і надає згоду на виїзд організованої групи дітей за кордон.

У разі невідповідності визначеним вимогам документів, поданих обласною, Київською міською військовою адміністрацією або стороною, що приймає дітей, Нацсоцслужба має право повернути пакет документів на доопрацювання.

Також під час воєнного стану оздоровлення та відпочинок за кордоном дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в сім'ях заборонено. Оздоровлення зазначених категорій дітей дозволяється організованими групами в закладах. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які були евакуйовані з України, можуть забезпечуватися послугами з оздоровлення та відпочинку у складі організованих груп виключно на території держави, в якій вони знаходяться.

ЕВАКУАЦІЯ ДІТЕЙ З ТЕРИТОРІЙ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

Для захисту дітей у зоні воєнних дій і збройних конфліктів в умовах воєнного стану обласні військові адміністрації за погодженням з органами військового командування на відповідній території та Координаційним штабом з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану можуть прийняти рішення про обов'язкову примусову евакуацію дітей із батьками, людьми, які їх замінюють, або іншими законними представниками з окремого населеного пункту в місцевості, де ведуться бойові дії.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

!Відмова від обов'язкової евакуації дітей не допускається.

У разі обов'язкової евакуації батьки, люди, які їх замінюють, і законні представники дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, в тому числі тих, які виховуються у прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, в сім'ях опікунів та піклувальників і сім'ях патронатних вихователів зобов'язані прибути з дітьми на збірні пункти евакуації (пункти посадки) за місцем проживання.

Евакуація складається зі:

- створення органів з евакуації на регіональному та місцевому рівні й на об'єктах господарювання;
- розробки плану евакуації населення (працівників), матеріальних і культурних цінностей у разі загрози виникнення або самого виникнення надзвичайних ситуацій;
- визначення безпечних районів, придатних для розміщення евакуйованого населення та матеріальних і культурних цінностей;
- організації сповіщення керівників суб'єктів господарювання і населення про початок евакуації;
- організації управління евакуацією;
- життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях його безпечного розміщення;
- участі в командно-штабних навчаннях та об'єктових тренуваннях;
- навчання населення поведінки при евакуації.

Евакуація населення проводиться здебільшого в безпечні райони, визначені органом, який ухвалює рішення про евакуацію.

Порядок розміщення евакуйованого населення визначає місцева держадміністрація, на території якої планується розміщувати евакуйоване населення, за заявкою органу, що ухвалює рішення про проведення евакуації.

Евакуйоване населення розміщується в готелях, санаторіях, пансіонатах, будинках відпочинку, дитячих оздоровчих таборах і в придатних для проживання будівлях підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності.

Розміщення евакуйованого населення здійснюється за встановленими видами та обсягами послуг з його життєзабезпечення.

Нацсоцслужба на підставі інформації про наявність у безпечних районах прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей патронатних вихователів і закладів, де передбачається цілодобове перебування дітей, визначає прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, сім'ї патронатних вихователів і заклади, до яких буде евакуйовано дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, й дітей, залишених без батьківського піклування, з урахуванням їхнього віку та стану здоров'я.

СТАТУС ДИТИНИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ І ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Статус надається дитині або дорослій людині, яка проживала/проживає або народилася після виникнення обставин, зазначених у статті 1 Закону, якщо на момент виникнення вищезазначених обставин їй не виповнилося 18 років і якщо внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів вона:

- отримала поранення, контузію, каліцтво;
- зазнала фізичного, сексуального насильства;
- була викрадена або незаконно вивезена за межі України;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- залучалася до участі у діях воєнізованих чи збройних формувань;
- незаконно утримувалася, зокрема в полоні;
- зазнала психологічного насильства.

Наслідками воєнних дій і збройних конфліктів для дитини можуть бути одна, кілька або всі вищезазначені обставини. Під час надання дитині статусу заявник визначає обставину, яка мала найбільший негативний вплив на стан здоров'я та розвиток дитини.

До дітей, які зазнали психологічного насильства, зокрема можна зарахувати:

- дітей-ВПО;
- дітей, які зазнали моральних та психологічних страждань (травм), що не потребують доведення, внаслідок проживання/перебування в умовах воєнних дій, збройних конфліктів, тимчасової окупації;
- дітей, які задля уникнення негативних наслідків збройного конфлікту були змушені переміститися за кордон;
- дітей, у яких загинули (зникли безвісти), потрапили в полон, померли внаслідок отриманих у результаті збройного конфлікту поранення, контузії або каліцтва на території України чи за кордоном її батьки або один із них — із цивільних осіб або з-поміж осіб, визначених пунктом 2 Порядку надання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р. № 740.

Заяву про надання статусу подають:

- неповнолітні та повнолітні особи особисто;
- законні представники в інтересах недієздатних осіб або осіб, дієздатність яких обмежена;
- родичі (баба, дід, прабаба, прадід, тітка, дядько, повнолітні брат або сестра), вітчим, мачуха, представник органу опіки та піклування в інтересах дитини, яка переміщується без супроводу батьків або осіб, які їх замінюють.

Заяву подають до служби у справах дітей:

- за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання/перебування дитини як ВПО;
- за місцем фактичного проживання, якщо місце проживання/перебування дитини не задеклароване / не зареєстроване або задеклароване/зареєстроване на території, на якій ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованій Російською Федерацією;
- за місцем виявлення такої дитини місцевими органами виконавчої влади та/або органами місцевого самоврядування.

Разом із заявою про надання статусу слід подати згоду на обробку персональних даних і засвідчені в установленому порядку копії:

- свідоцтва про народження дитини або документа, що посвідчує особу дитини (в разі звернення в інтересах малолітньої дитини);
- документа, що посвідчує особу заявника;
- документа, що підтверджує повноваження законного представника дитини (якщо дитина постійно проживає/перебуває у закладі охорони здоров'я, закладі освіти або іншому дитячому закладі, подається копія документа, що підтверджує факт перебування дитини в такому закладі) або родинні стосунки між дитиною та заявником;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- паспорта громадянина України, виготовленого у формі книжечки (якщо є);
- паспорта громадянина України або паспорта громадянина України для виїзду за кордон у формі е-паспорта або е-паспорта для виїзду за кордон (якщо є);
- витягу з реєстру територіальної громади (якщо є).

Певні документи подаються залежно від обставин та відповідно до категорії заявника.

Якщо відомостей про задеклароване/зареєстроване місце проживання/перебування дитини або документів, які посвідчують особу (довідки ВПО) немає, доказами підтвердження її місця проживання/перебування на території, на якій ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованій російською федерацією, можуть бути відомості, які містяться в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, або один із таких документів:

- документи про право власності батьків або дитини на рухоме чи нерухоме майно;
- свідоцтво про базову загальну середню освіту;
- атестат про повну загальну середню освіту;
- документ про професійно-технічну освіту;
- таблиць успішності;
- учнівський квиток;
- медичні документи;
- свідоцтво про народження.

Якщо вищезазначених документів немає, за письмовим запитом від законного представника дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, або керівника служби у справах дітей Нацсоцслужба не пізніше ніж через п'ять робочих днів із дати надходження такого запиту надає про таку дитину інформацію, що міститься в Банку даних.

Якщо дитина отримали поранення, контузію чи каліцтво, слід подати:

- виписку з медичної картки дитини або консультаційного висновку спеціаліста, видані після медичного обстеження та лікування дитини в закладах охорони здоров'я та науково-дослідних установах, визначених МОЗ, із зазначенням діагнозу згідно з Міжнародною класифікацією хвороб та споріднених проблем здоров'я десятого перегляду, отриманих у період здійснення воєнних дій, збройних конфліктів.

Якщо дитина зазнала фізичного, сексуального насильства, була викрадена або незаконно вивезена за межі України, залучалася до участі в діях воєнізованих чи збройних формувань чи незаконно утримувалася (зокрема в полоні), подаються копії:

- заяви про вчинення щодо дитини кримінального правопорушення або про залучення дитини до провадження як потерпілої, зареєстрованої в установленому порядку у відповідних правоохоронних органах;
- витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань про відкриття кримінального провадження (незалежно від результатів досудового розслідування) за зазначеною заявою про вчинення злочину щодо дитини в зоні воєнних дій та збройних конфліктів;
- висновку експерта за результатами судової експертизи (якщо є), проведеної в ході досудового розслідування у кримінальному провадженні, якою встановлено факти фізичного і/чи сексуального насильства щодо дитини внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Якщо дитина зазнала психологічного насильства, подаються:

- довідки про взяття дитини на облік як ВПО (подають ВПО);
- висновок оцінки потреб сім'ї (дитини) в соціальних послугах, підготовленого центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді за формою, затвердженою Мінсоцполітики (до оцінювання потреб сім'ї/дитини може бути залучено психолога / практичного психолога, психотерапевта, психіатра, який працює в іншому закладі, установі, організації);
- копія посвідчення з написом «Посвідчення члена сім'ї загиблого» (подають люди, які отримали відповідний статус);
- копії свідоцтва про смерть і документа, що підтверджує загибель внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, або копія документа, що підтверджує смерть унаслідок поранення, контузії чи каліцтва, отриманих унаслідок воєнних дій та збройних конфліктів (подає людина, у якій загинули цивільні батьки або один із них).

Заява про надання статусу реєструється в журналі обліку таких заяв, що ведеться за формою, затвердженою Мінсоцполітики. За результатами розгляду заяви робиться відповідна відмітка: надано статус / відмовлено в наданні статусу.

Рішення про надання або відмову в наданні статусу за результатами розгляду документів комісією з питань захисту прав дитини уповноважений орган ухвалює протягом 30 календарних днів з дати реєстрації заяви про надання статусу.

У рішенні зазначаються:

- прізвище, ім'я, по батькові;
- дата народження;
- серія та номер свідоцтва про народження / паспорта;
- адреса місця проживання/перебування дитини;
- обставини, за яких вона постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів (за винятком сексуального насильства);
- документи, що підтверджують такі обставини;
- дата і номер протоколу засідання комісії з питань захисту прав дитини.

Інформація про дитину, якій надано статус, вноситься до Банку даних.

Рішення про відмову в наданні статусу приймається в разі відсутності одного з документів, який повинен бути поданий відповідно до обставин надання статусу (крім випадку подання письмового запиту від законного представника дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування до Нацсоцслужби про надання інформації з Банку даних), та може бути оскаржене в суді.

Досягнення особою повноліття не є підставою для скасування статусу.

Підставами для прийняття рішення про скасування статусу є встановлення недостовірних відомостей у поданих документах або непідтвердження обставин, на підставі яких надається статус, в ході досудового розслідування у кримінальному провадженні за заявою про вчинення злочину щодо дитини або судового розгляду.

Рішення про скасування статусу може бути оскаржено в суді.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання розділу було проведено аналіз та використано визначення, зазначені в наступних джерелах:

- Конвенція ООН про права дитини (1989);
- Кодекс законів про працю;
- Сімейний кодекс України;
- Закон України «Про охорону дитинства»;
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»;
- Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»;
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 № 530-IX;
- Закон України «Про громадянство України»;
- Порядок оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України, затверджений постановою КМУ 302;
- Порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, затверджений постановою КМУ від 05.04.2017 р. № 268;
- Порядок надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» деяким категоріям осіб, затверджений постановою КМУ від 23.09.2015 р. № 740;
- Порядок організації виїзду дітей за кордон на оздоровлення та відпочинок, затверджений постановою КМУ від 10.11.2021 р. № 1167;
- Положення про заклади дошкільної освіти, затверджене постановою КМУ від 12.03.2003 № 305;
- Порядок зарахування, відрухування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 28 березня 2022 року № 274;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 15 травня 2023 року № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні».

Єднання
заради дії

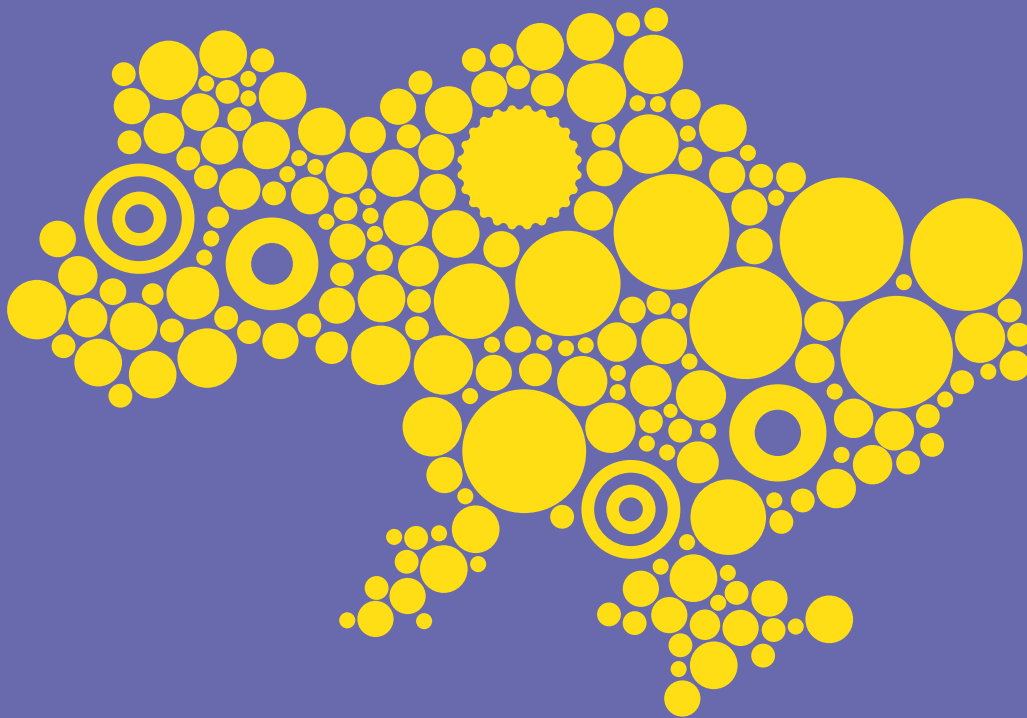
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Право ВПО на отримання публічних послуг не за місцем зареєстрованого/задекларованого місця проживання

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

Порядок

Порядок внесення відомостей про адресу задекларованого/ зареєстрованого місця проживання (перебування), що знаходиться на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії

Перелік територій

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затверджений Мінреінтеграції. [Наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2023 року № 309](#) затверджено Перелік територій на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

МОН Міністерства освіти та науки України

ПРАВО НА МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Як отримати первинну медичну допомогу

Звернутися до лікаря на прийом до найближчого медичного закладу, який надає первинну медичну допомогу (інформацію можна отримати за номером 1677).

Також дистанційно можна отримати:

- телефонну консультацію терапевта, педіатра та сімейного лікаря;
- електронний рецепт за програмою «Доступні ліки» та інсулін;
- електронне направлення.
- Важливо! Укласти нову декларацію не обов'язково.

Як отримати вторинну (спеціалізовану) медичну допомогу

Вторинна медична допомога надається:

- незалежно від задекларованого/зареєстрованого місця проживання особи;
- в амбулаторних або стаціонарних умовах лікарями відповідної спеціалізації;
- у плановому порядку або в екстрених випадках.

Така допомога передбачає:

- надання консультації, діагностики, лікування та профілактики хвороб, травм, отруєнь, патологічних і фізіологічних (під час вагітності та пологів) станів;
- направлення пацієнта відповідно до медичних показань для надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги з іншої спеціалізації або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги.

Як отримати лікарські засоби безоплатно або з незначною доплатою за програмою реімбурсації для лікування найбільш поширених в Україні хвороб

- Отримати е-рецепт.
- Звернутися з е-рецептом до будь-якої аптеки, яка має договір із НСЗУ. Дізнатися про найближчу аптеку з «Доступними ліками» можна за номером контакт-центру НСЗУ: 1677. Без прив'язки до місцевості, де цей рецепт був виданий, чи місця проживання пацієнта. Наприклад, якщо е-рецепт виписали в Києві, то лікарські засоби можна отримати у Львові.

ПРАВО НА ОСВІТУ

Зарахування дітей з-поміж ВПО до шкільних та дошкільних закладів освіти відбувається в загальному порядку.

Згідно з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, для того, щоб дитину зарахували до першого класу, один із батьків до 31 травня має подати керівнику закладу необхідні документи. МОН

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

рекомендує в умовах воєнного стану в необхідних випадках приймати заяви батьків та інших законних представників для зарахування дітей, зокрема до 1 та 5 класів, без дотримання терміну 31 травня.

Дитина з-поміж ВПО може здобувати освіту за дистанційною формою в закладі освіти, в якому навчалася раніше, навіть якщо заклад освіти фізично було зруйновано – він все одно може організовувати дистанційне навчання.

Якщо дистанційне навчання у закладі освіти не здійснюється, дитина може продовжити навчання в іншому закладі освіти на території України.

Що для цього потрібно:

- один із батьків, опікунів чи інших законних представників, родичів має подати до закладу освіти відповідну заяву про зарахування (її скановану копію чи фотокопію);
- заява подається особисто, електронною поштою, через месенджер або в інший зручний для заявника спосіб;
- якщо у законних представників є свідоцтво про народження дитини та свідоцтво про її навчальні досягнення, бажано додати до заяви скановані копії чи фотокопії цих документів.

Діти, які перемістилися за кордон, можуть поєднувати навчання дистанційно в українському закладі освіти та в закладі освіти країни перебування.

Відповідно до наказу МОН від 21 серпня 2023 року [№ 1022](#), діти, які виїхали з України через військову агресію РФ й здобувають освіту одночасно в школі країни перебування та Україні можуть навчатися дистанційно в класах окремо визначених закладів освіти (до п'яти на область і місто Київ). У цих класах учні зможуть вивчати тільки предмети українознавчого компонента (від шести годин на тиждень у початковій до восьми в старшій школі). Водночас заклади загальної середньої освіти зараховуватимуть оцінювання з предметів, спільних для закордонних і українських шкіл.

Перелік шкіл, у яких будуть класи для вивчення українознавчого компонента, батьки можуть переглянути [тут](#).

Діти, які вимушено змінили місце проживання і здобували освіту в школах за кордоном, після повернення в Україну зараховуються до закладів загальної середньої освіти, де навчалися до вимушеного переміщення, або в інші заклади загальної середньої освіти України.

При визначенні класу, до якого має бути зарахована дитина, МОН рекомендує враховувати результати попереднього навчання на підставі інформаційної довідки, яка підтверджує навчання в країні перебування.

Бажано, щоб довідка містила таку інформацію:

- ім'я та прізвище, дата та місце народження здобувача;
- назва закладу освіти та період навчання учня в ньому;
- клас навчання;
- перелік предметів із зазначенням кількості навчальних годин і тем, які вивчалися;
- результати навчання;
- система оцінювання, яку використовують в закладі освіти, із зазначенням найвищого та найнижчого балів;
- дата видачі, печатка та підпис керівника закладу освіти.

Деталі: [Офіційний сайт Освітнього омбудсмена України](#).

ПРАВО НА РОБОТУ

Як отримати роботу

Звернутися до територіальних підрозділів центру зайнятості за новим місцем перебування, де людину поставлять на облік і підшукають роботу відповідно до знань, спеціальності та досвіду. Або самостійно знайти вакансію на [Єдиному порталі вакансій](#) або оформити підписку на вакансії через чат-боти у [Telegram](#) та [Viber](#).

Роботодавець, який працевлаштував зареєстрованого безробітного з числа внутрішньо переміщених осіб за направленням центру зайнятості, може отримати компенсацію витрат на оплату його праці.

Деталі: [Державний центр зайнятості](#)

Професійне навчання та надання ваучерів

Служба зайнятості організовує професійне навчання безробітних за робітничими професіями, які користуються попитом на ринку праці. Таке навчання здійснюється на замовлення роботодавця або для самозайнятості особи, коли безробітний планує започаткувати власну справу.

Професійне навчання зареєстрованих безробітних здійснюється за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Служба має власну систему сучасних [центрів професійно-технічної освіти](#). З онлайн графіком формування навчальних груп за професіями та освітніми програмами можна ознайомитись за посиланням.

Після успішного завершення навчання слухачі отримують документ державного зразка про присвоєння відповідної кваліфікації.

Громадяни, які мають професійно-технічну чи вищу освіту, не зареєстровані у службі зайнятості як безробітні, можуть безоплатно отримати від служби зайнятості ваучер на навчання та підвищити свій професійний рівень. Ваучер на навчання дає можливість пройти перепідготовку за робітничими професіями, підвищення рівня освіти, підвищення кваліфікації або спеціалізації та підготовку за спеціальністю для здобуття рівня магістра.

Ваучери видаються окремим [категоріям](#) громадян, зокрема і ВПО, які відповідають певним вимогам за затвердженим Мінекономіки [переліком](#) професій та спеціальностей.

Вартість ваучера не може перевищувати 10-кратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Якщо вартість навчання перевищує цю суму, то роботодавець або фізична особа доплачує різницю самостійно.

Надання грантів ВПО

У рамках реалізації урядового проекту [єРобота](#) діють грантові програми, якими можуть скористатись ВПО:

- Подання заявок відбувається виключно через Портал Дія. До заяви обов'язково додається бізнес-план щодо започаткування нового або розвитку вже діючого бізнесу. Головною умовою отримання грантів є створення нових робочих місць. Після перевірки на відповідність вимогам та погодження бізнес-проекту грантові кошти перераховуються на окремий рахунок заявника в уповноваженому банку.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- Впродовж трьох років підприємець повертає отриману суму коштів шляхом сплати податків та зборів, передусім за працевлаштованих працівників.

Як отримати допомогу по безробіттю

Для ВПО діє спрощена процедура реєстрації як безробітних. Потрібно звернутися до територіальних підрозділів центру зайнятості за новим місцем перебування або через застосунок Дія.

Як подати заяву про надання/поновлення/призначення статусу безробітного та виплати допомоги по безробіттю

1. Особи, які проживають у безпечних регіонах, можуть:
 - Зареєструватися через портал Дія (послуга "Пенсії, пільги та допомога")..
 - Звернутися особисто до найближчого центру зайнятості, що працює (інформація [на мапі](#) чи в [переліку](#)).
2. ВПО та особи, які перебувають на тимчасово окупованій території або на території, де ведуться бойові дії, можуть подати спрощену заяву через застосунок Дія (послуга "Допомога по безробіттю").

Особи, у яких не розірвані трудові договори з роботодавцем, для отримання статусу безробітного подають до центру зайнятості [заяву](#) на ім'я роботодавця про припинення трудового договору за визначеною формою. Про це вони повідомляють роботодавця (будь-якими засобами комунікації), центр зайнятості та ПФУ. Датою припинення трудового договору є день, наступний за днем подання такої заяви.

Під час воєнного стану, статус безробітного та допомога надаються особі з першого дня її реєстрації у центрі зайнятості.

ВАЖЛИВО! Призначена в такий спосіб допомога може виплачуватися за умови підтвердження безробітним наміру перебування у статусі безробітного будь-якими засобами комунікації, зокрема електронними, не рідше, ніж один раз на 30 календарних днів.

Призначення допомоги особам, які не мають документів про періоди страхового стажу, трудової діяльності, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), здійснюється на підставі відомостей, наявних у державних реєстрах, інформаційних системах та базах.

До отримання відомостей ВПО, допомога призначається у [мінімальному розмірі](#) який з 31 липня 2023 року становить 2500 грн.

Під час дії воєнного стану тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 90 календарних днів, крім осіб передпенсійного віку, для яких виплата триватиме до 360 днів

Максимальний розмір допомоги на період воєнного стану не може перевищувати розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року.

Виплата допомоги припиняється зокрема особам, які перебувають за кордоном понад 30 календарних днів.

Якщо особа не подала оригінали документів під час звернення за отриманням статусу безробітного та допомоги протягом 30 календарних днів (період може бути продовжений з урахуванням поважної причини – в такому випадку документи слід подати на наступний день, після закінчення дії обставин (поважної причини)), після припинення чи скасування воєнного стану така особа має подати до центру зайнятості, в якому була здійснена реєстрація, оригінали таких документів:

- Трудову книжку (цивільно-правовий договір або документ, який підтверджує припинення останнього виду зайнятості). Особа, яка втратила трудову книжку, пред'являє дублікат трудової

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

книжки або довідку архівної установи про прийняття та звільнення з роботи.

- Документ про освіту або його дублікат (за наявності такого документа або дубліката).
- Військово-обліковий документ – для осіб, які звільнилися зі строкової військової служби.

Телефон гарячої лінії Державного центру зайнятості: 0 800 600 288.

ЯК ВНЕСТИ ВІДОМОСТІ ПРО ЗАРЕЄСТРОВАНЕ МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ НА ТОТ

Реєстрація або декларування місця проживання здійснюється виключно органом ради, повноваження якої поширюються на території відповідної територіальної громади ([Постанова КМУ від 7 лютого 2022 року №265](#))

Зареєструвати місце проживання на окупованих територіях неможливо, але можливо внести відомості про нього.

Дія [Порядку](#) поширюється на всіх осіб (в тому числі їх дітей), які мають задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування) на:

- 1) тимчасово окупованих територіях;
- 2) територіях, які включені до [Переліку територій](#) та щодо яких не визначено дату завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації;
- 3) деокупованих територіях (до відновлення функціонування органів реєстрації на них).

Порядок внесення відомостей про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування)

Коли можна внести відомості	Куди звертатись	Які документи надати	Результат
<p>Під час оформлення або обміну:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) паспорта громадянина України; 2) паспорта громадянина України для виїзду за кордон; 3) посвідки на постійне проживання; 4) посвідки на тимчасове проживання. 	<ul style="list-style-type: none"> • територіальний орган/ підрозділ ДМС • ЦНАП • ДП «Документ» 	<ul style="list-style-type: none"> • документи, що підтверджують адресу задекларованого/ зареєстрованого місця проживання (перебування); або • відомості, внесені до документів, що підлягають обміну. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. внесення відомостей до Єдиного державного демографічного реєстру; 2. отримання витягу.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Внесення відомостей про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) дитини (до 18 років) на території, включеній до Переліку територій			
1) під час оформлення паспорта громадянина України та/або паспорта громадянина України для виїзду за кордон;	<ul style="list-style-type: none"> територіальний орган/ підрозділ ДМС ЦНАП ДП «Документ» 	<ul style="list-style-type: none"> документ, що посвідчує особу законного представника та підтверджує її повноваження; один з документів, який підтверджує відомості про: право на проживання в житлі; 	1. внесення відомостей до Відомчої інформаційної системи ДМС;
2) за заявою законного представника (якщо інформація про дитину міститься в Єдиному державному демографічному реєстрі).	<ul style="list-style-type: none"> територіальний орган/ підрозділ ДМС 	<ul style="list-style-type: none"> інформацію з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про таке житло; адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) законних представників чи одного з них. 	2. отримання витягу.
1) під час декларування/реєстрації місця проживання; 2) за заявою законного представника, якщо інформація про дитину міститься в реєстрі такої територіальної громади	<ul style="list-style-type: none"> орган реєстрації ЦНАП 	<i>На період тимчасової окупації адресою задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) дитини вважається адреса її законних представників чи одного з них, з яким проживає дитина.</i>	1. внесення відомостей до Реєстру територіальної громади; 2. отримання витягу.

Послуги з внесення відомостей про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання надаватимуться **безоплатно**.

Для внесення відомостей може використовуватися інформація з:

- 1) Державного реєстру виборців;
- 2) Відомчої інформаційної системи ДМС;
- 3) Єдиного державного демографічного реєстру;
- 4) Державного реєстру актів цивільного стану громадян;
- 5) Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Особи адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) яких знаходиться на територіях, включених до переліку можуть задекларувати/зареєструвати місце свого проживання **без зняття з реєстрації місця свого попереднього проживання**.

Важливо! Датою внесення інформації про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) дитини є дата, зазначена в заяві, але не раніше дати актового запису про народження дитини, і дати реєстрації місця проживання законних представників чи одного з них.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проведено аналіз та використано визначення, зазначені в таких нормативно-правових актах:

- Конституція України;
- Кодекс законів про працю України;
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»;
- Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;
- Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»;
- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»;
- Закон України «Про зайнятість населення»;
- Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2023 р. № 820 «Про затвердження Порядку внесення відомостей про адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування), що знаходиться на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, та внесення змін до порядків, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2022 р. № 265»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2022 р. № 265 «Деякі питання декларування і реєстрації місця проживання та ведення реєстрів територіальних громад»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 року № 1303 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпустку лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 р. № 446 «Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 19 березня 2022 р. № 334 «Деякі питання реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, нарахування та виплати допомоги по безробіттю на період дії воєнного стану»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 735 «Про особливості реалізації державної політики у сферах зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час воєнного стану та після його припинення або скасування»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 № 207 «Про затвердження Порядку видачі ваучерів для підтримання конкурентоспроможності деяких категорій громадян на ринку праці»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738 «Деякі питання надання грантів бізнесу»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 331 «Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2015 р. № 696 «Про затвердження Порядку здійснення заходів сприяння зайнятості, повернення коштів, спрямованих на фінансування таких заходів, у разі порушення гарантій зайнятості для внутрішньо переміщених осіб»;
- Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2023 року № 309 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією»;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2022 року № 496 «Деякі питання надання первинної медичної допомоги в умовах воєнного стану»
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 503 «Про затвердження Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу»;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 504 «Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги»;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21 серпня 2023 року № 1495 «Про затвердження Переліків лікарських засобів і медичних виробів, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, станом на 10 серпня 2023 року»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.08.2023 № 1022 «Про забезпечення навчання учнів, які виїхали з України внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації і здобувають освіту в закладах освіти країни перебування та України»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266»;
- Наказ Міністерства економіки України від 11.04.2023 № 2040 «Про затвердження Переліку професій, спеціальностей, для навчання за якими може бути виданий ваучер»;
- Наказ Міністерства економіки України від 06.07.2022 № 1969 «Про затвердження Порядку проведення оцінювання заяв, критеріїв оцінювання та необхідної кількості балів (оцінки) для прийняття Державним центром зайнятості рішень про надання мікрогрантів/грантів на створення або розвиток власного бізнесу, форми бізнес-плану, форми договору про надання мікрогранту, форми договору про надання гранту, а також кінцевих строків подання заяв на отримання мікрогрантів/грантів»;
- Постанова Правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття від 14.09.2023 № 60 Про мінімальний розмір допомоги по безробіттю.

Єднання
заради дії

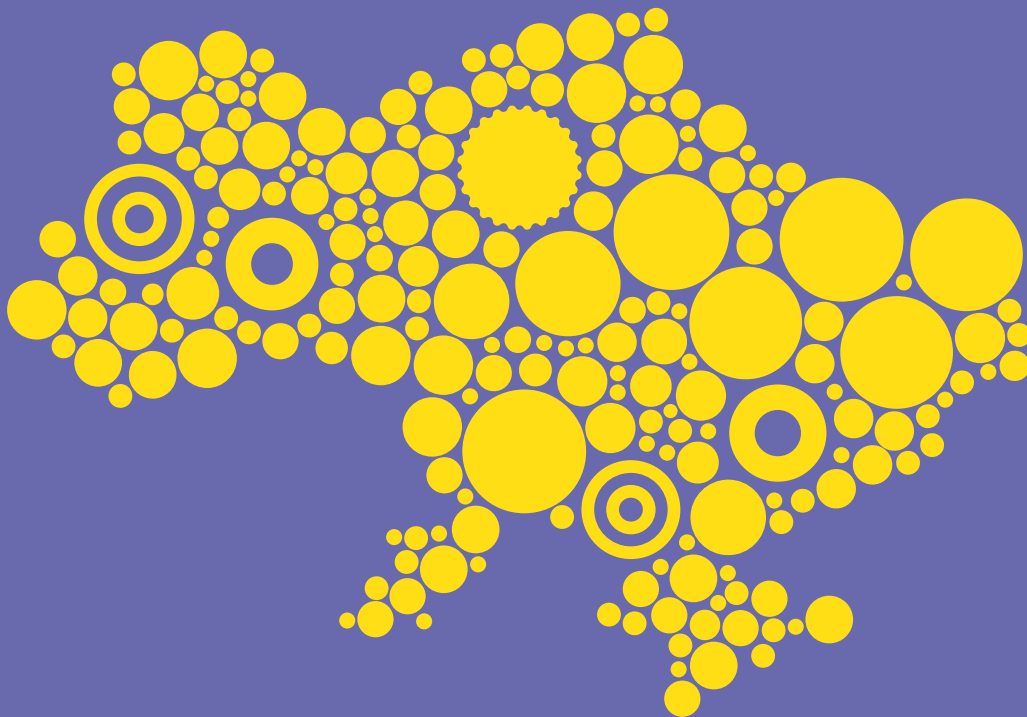
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

ВПО внутрішньо переміщена особа

МТП місце тимчасового проживання

Забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб (ВПО)

Забезпечити людей повноцінним, рівнозначним такому, яке вони мали у довоєнний період, житлом у найкоротші строки вкрай складно. Тому з метою вирішення житлового питання у більш стислий термін Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 29 квітня 2022 р. №495 «Про деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» (далі – Постанова)..

Постановою визначено, що фонд житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО, формують сільські, селищні, міські ради або уповноважені ними органи шляхом:

- викупу (придбання) житла;
- будівництва нового житла;
- будівництва (нового будівництва, реконструкції) будівель для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб;
- реконструкції наявних будинків і гуртожитків, а також переобладнання нежитлових приміщень у житлові;
- передачі житла в комунальну або державну власність;
- капітального ремонту об'єктів житлового фонду, зокрема об'єктів соціального призначення.

До фонду можуть бути включені тільки вільні житлові приміщення.

ВПО та членам їхніх сімей безоплатно надається житлове приміщення з фонду за місцем фактичного проживання/перебування в межах території уповноважених органів з розрахунку не менше 6 м² на кожну особу на строк до одного року з можливістю продовження на наступний строк, якщо у їхньому статусі не сталося змін та якщо вони не набули іншого місця проживання.

Таке житло не підлягатиме приватизації, обміну та поділу, передачі у піднайм, використанню для вселення інших осіб.

Викуп, будівництво житла з метою передачі для тимчасового проживання ВПО здійснюють:

- Держмолодьжитло (також здійснює контроль за дотриманням вимог Порядку уповноваженими органами);
- сільські, селищні, міські ради чи уповноважені ними органи.

Обов'язкові умови для викупу/будівництва такого житла:

1. Вартість придбання/будівництва 1 м² загальної площі житла (з урахуванням усіх обов'язкових платежів, що сплачує покупець при придбанні житла) не повинна перевищувати граничну вартість, опосередковану вартість спорудження житла за регіонами України, визначену Мінінфраструктури та збільшену для:
 - міст – обласних центрів, міст обласного значення з населенням понад 300 тис осіб та населених пунктів, які розташовані в районах, прилеглих до меж міст – обласних центрів – у 1,75 рази;
 - інших населених пунктів – у 1,5 рази.

2. Житло має бути прийняте в експлуатацію, призначене та придатне для постійного проживання;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

мають бути виконані всі передбачені проектною документацією роботи згідно з будівельними нормами, стандартами і правилами, а також всі оздоблювальні роботи, необхідні для забезпечення постійного проживання в такому житлі.

Як стати на облік

Для взяття на облік громадян, які потребують житла для тимчасового проживання, ВПО подає заяву (за формою згідно з додатком 2 до Постанови, з підписами всіх повнолітніх членів сім'ї) до уповноваженого органу, в межах території якого вони перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО.

Для взяття на облік необхідно подати наступні документи:

- заяву (може звернутися один представник сім'ї у разі наявності повноважень за письмовою довіреністю від інших повнолітніх членів родини);
- копії документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України;
- копію довідки ВПО про взяття на облік;
- копії документів, виданих органами державної реєстрації актів цивільного стану або судом, що підтверджують родинні стосунки заявника та всіх членів його сім'ї (свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб, посвідчення опікуна або піклувальника тощо);
- копію реєстраційного номера облікової картки платника податків (не надають фізичні особи, які відмовилися від отримання через релігійні переконання і мають відмітку в паспорті громадянина України);
- копії документів, що підтверджують підстави пріоритетності в наданні житлових приміщень з фонду. Факт знищення або пошкодження житла, що призвело до неможливості його використання за призначенням, підтверджується особистою заявою заявника та членів його сім'ї.

Рішення про взяття ВПО на облік громадян, які потребують житла для тимчасового проживання, або про відмову у взятті на такий облік приймає уповноважений орган **протягом одного робочого дня після подання відповідної заяви.**

Відмовити у взятті на облік особі, яка потребує тимчасового житла, можуть у випадку:

- неподання необхідного пакета документів;
- подання документів, що містять недостовірні відомості.
- Підстави для зняття ВПО з обліку:
- заява особи про зняття з обліку;
- зміна місця проживання;
- скасування дії довідки про взяття на облік як ВПО;
- неотримання протягом 30 календарних днів без поважних причин ордера на вселення у житлове приміщення або повідомлення протягом цього часу про поважні причини, що не дають можливості отримати ордер;
- подання завідомо недостовірних відомостей, що є підставою для взяття ВПО на облік громадян, які потребують житла для тимчасового проживання.

Пріоритетність надання ВПО житлових приміщень із фонду визначається за кількістю балів, яку набере ВПО/сім'я.

Пріоритетність в отриманні житла з фонду мають:

- сім'ї військовослужбовців з числа ВПО, які беруть/брали участь у бойових діях або забезпечують/забезпечували здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах ведення бойових дій у період здійснення

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

зазначених заходів;

- ВПО, які зазнали повторного внутрішнього переміщення через повномасштабну збройну агресію Російської Федерації;
- ВПО з числа мешканців відповідної територіальної громади, яка здійснює забезпечення житловими приміщеннями з фонду, житло яких було зруйноване або стало непридатним для проживання внаслідок збройної агресії Російської Федерації;
- багатодітні сім'ї;
- сім'ї з дітьми;
- які втратили працездатність;
- особи пенсійного віку.

Таким сім'ям може бути нараховано від 50 до 22 балів.

Додатково може бути нараховано **від 1 до 3 балів** сім'ям з дітьми з інвалідністю, статусом постраждалої внаслідок воєнних дій та збройного конфлікту, малозабезпеченим, сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, сім'ям з дітьми, один із батьків яких загинув (пропав безвісти) під час збройної агресії Російської Федерації, неповним сім'ям з дітьми, де мати чи батько виховують їх самостійно, особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, особам, які хворіють на рідкісні (орфанні) захворювання, особам, нагородженим державними нагородами за безпосередню участь в антитерористичній операції, особам, уповноваженим на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування, сім'ям, які мають клопотання щодо потреби в забезпеченні житлом.

Рішенням уповноваженого органу може бути затверджений перелік додаткових загальних критеріїв, загальна кількість балів за якими може становити не більше 20 балів на сім'ю.

У разі рівної кількості балів пріоритет на отримання житлових приміщень із фонду має особа, заява якої була зареєстрована раніше за часом.

У випадку ухвалення позитивного рішення щодо забезпечення ВПО тимчасовим житлом видається ордер та укладається договір найму такого житлового приміщення із зазначенням всіх членів сім'ї, які мають рівні права щодо користування.

Житлові приміщення з фонду безоплатно надаються ВПО та членам їхніх сімей у тимчасове користування на **строк до одного року** з можливістю продовження на наступний строк, якщо у їхньому статусі не сталося змін та **якщо вони не набули іншого місця проживання**.

Мешканці будуть зобов'язані вчасно вносити плату за житлово-комунальні та інші послуги, які їм надають за місцем проживання, та дотримуватися правил користування житловим приміщенням.

Перебування на обліку громадян, які потребують житла для тимчасового проживання, не буде підставою для відмови внутрішньо переміщеним особам у подальшому взятті на соціальний квартирний облік.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб

1 вересня 2023 року Кабінет Міністрів ухвалив постанову № 930, якою затвердив Порядок функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб (далі – МТП). Цей Порядок визначає особливості функціонування та обслуговування місць тимчасового проживання, а також мінімально необхідні вимоги у таких місцях для життєзабезпечення мешканців.

Місця тимчасового проживання можуть облаштовуватися в містечках із збірних модулів, гуртожитках, оздоровчих таборах, будинках відпочинку, санаторіях, пансіонатах, готелях, тимчасових спорудах, їх комплексах, призначених для життєзабезпечення (тимчасового проживання та обслуговування) ВПО, в інших житлових приміщеннях, придатних для проживання, та їх частинах, що використовуються або можуть використовуватися для тимчасового проживання ВПО, загальною кількістю облаштованих місць для проживання 10 або більше осіб.

Хто має право проживати у місцях тимчасового проживання?

- внутрішньо переміщені особи;
- особи, які перемістилися з територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінреінтеграції.

Перед вселенням у МТП з власником приміщення укладається договір. У разі відсутності необхідних документів, він може бути укладений протягом 30 днів з дня вселення. Договір укладається строком на 6 місяців з можливістю продовження його дії на наступний строк у разі відсутності змін у підставах, що спричинили внутрішнє переміщення та якщо ВПО не набула іншого місця проживання. Договір обов'язково містить підстави, умови та строки для виселення ВПО. Строк для виселення не може бути менше 15 календарних днів з дня припинення права користування приміщенням.

Для укладення договору внутрішньо переміщена особа

- 1) подає заяву,
- 2) пред'являє документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України (для громадян України), паспортний документ іноземця та документ, що підтверджує право на постійне проживання в Україні (для іноземців та осіб без громадянства) (за наявності),
- 3) довідку про взяття на облік ВПО (за наявності) – у паперовому вигляді або у застосунку Дія,
- 4) документ, що підтверджує статус особи на право першочергового вселення (за наявності),
- 5) унікальний номер запису реєстру в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності),
- 6) документи, що посвідчують особу всіх членів сім'ї, що вселяються (за наявності).

У разі відсутності зазначених документів внутрішньо переміщена особа або члени її сім'ї пред'являють єДокумент, який є документом, що посвідчує особу в період воєнного стану.

Право на першочергове вселення та продовження строку дії Договору мають:

- багатодітні сім'ї,
- сім'ї з дітьми,
- сім'ї з маломобільних груп населення,
- сім'ї, один з членів якої бере (брав) участь у бойових діях,
- сім'ї, один з членів якої є ветераном війни,

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України,
- особи похилого віку,
- вагітні жінки,
- особи, які втратили працездатність,
- особи з інвалідністю,
- ВПО, житло яких було пошкоджено або знищено внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України.

Підставами для виселення можуть бути:

- письмова заява ВПО;
- систематичні порушення ВПО умов Договору та Порядку функціонування місця тимчасового проживання ВПО;
- виключення місця тимчасового проживання з Переліку;
- відсутність ВПО у місці тимчасового проживання понад 60 днів підряд без попередження керівника МТП. У разі наявності у ВПО обґрунтованих причин, строк відсутності ВПО за місцем проживання може бути збільшено до 90 днів.

Після закінчення встановленого Договором строку тимчасового проживання внутрішньо переміщені особи зобов'язані виселитись з місця тимчасового проживання.

Стосовно об'єктів, які використовувались як місця для тимчасового проживання ВПО до набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930 "Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб", проводиться:

1. моніторинг їх стану, облаштування, кількості мешканців та вільних ліжко-місць у них, зокрема на предмет відповідності мінімальним вимогам не рідше ніж один раз на шість місяців;
2. внесення до переліку МТП (затвердженого відповідною державною (військовою адміністрацією)) усіх об'єктів, в яких на день проведення моніторингу облаштовано місця для проживання 10 або більше осіб;
3. вжиття заходів до приведення умов проживання у МТП у відповідність з мінімальними вимогами. У разі неможливості приведення таких умов у відповідність з мінімальними вимогами здійснюється переселення осіб до МТП, які відповідають мінімальним вимогам.

Спори, що виникають під час користування приміщеннями МТП, можуть вирішуватися на зборах за участю керівника та мешканців місця тимчасового проживання. Спори також вирішуються в позасудовому порядку шляхом подання звернень органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам, іншим державним органам, підприємствам, установам та організаціям, власнику (балансоутримувачу) майна для захисту своїх прав та інтересів, а також членів своєї сім'ї, зокрема для забезпечення створення належних умов для тимчасового проживання в місці тимчасового проживання, та/або судовому порядку.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Державна програма іпотечного кредитування «Оселя»

Відповідно до Умов на забезпечення доступним іпотечним кредитуванням, які регулюються Постановою КМУ від 2 серпня 2022 р. № 856, можуть претендувати громадяни України, які є ВПО та інші категорії.

Доступне іпотечне кредитування громадян України здійснюється Укрфінжитлом та через уповноваженим суб'єкти, які уклали з Укрфінжитлом генеральну угоду, в межах власних коштів Укрфінжитла та інших джерел, не заборонених законодавством.

З 1 серпня 2023 державною програмою іпотечного кредитування можуть скористатись

- Ветерани війни та члени їх сімей, учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни, визначені статтею 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України
- Внутрішньо переміщені особи
- Інші громадяни, які не володіють житлом, або його площа менша ніж $52,5 \text{ м}^2 + 21 \text{ м}^2$ на кожного наступного члена сім'ї додатково.

Умови участі в програмі «Оселя»

- громадяни України;
- від 18 років на дату оформлення кредиту до 70 років на дату погашення;
- платоспроможні;
- не маєте нерухомості, або її площа* не більша $52,5 \text{ м}^2$ на одну особу $+21 \text{ м}^2$ на кожного наступного члена сім'ї;
- не належите до олігархів або осіб, до яких застосовані [санкції](#);
- не отримували кошти або кредити за [іншими державними програмами](#).¹

*нерухомість, що розташована в районі проведення активних бойових дій та на території, яка перебуває в тимчасовій окупації, не враховується

Умови кредитування по програмі «Оселя»

- процентна ставка становить 7% річних, а для окремих категорій громадян – 3%;
- максимальний строк кредиту до 20 років;
- перший (початковий) внесок не менш як 20% вартості предмета іпотеки;
- кредит надається одним із банків-партнерів програми (Ощадбанк, ПриватБанк, Глобус Банк, Укргазбанк, Sky Bank (перелік буде поповнюватися)).

Вимоги до житла

- квартира або майнові права на квартиру в багатоквартирному житловому будинку*;
- площа: не більше, ніж $52,5 \text{ м}^2$ на 1 особу $+ 21 \text{ м}^2$ на кожного наступного члена сім'ї додатково;
- розташування на території України, за винятком тимчасово окупованої території та районів активних бойових дій;
- під 3%: квартира в будинку, що будується або не старшому за 10 років (для обласних центрів та Києва);
- під 7%: квартира у будинку, що будується або не старшому за 3 роки;

¹ перелік нормативно правових актів визначений підпунктом 5 пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 2 серпня 2022 р. № 856

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- підлягає обов'язковому страхуванню;
- вартість житла не може перевищувати середню вартість житла за регіонами України, визначену Мінрегіоном, помножену на відповідні коефіцієнт.

* [Перелік акредитованих банками об'єктів, що будуються, в яких можна придбати майнові права на квартиру за програмою «Оселя»](#)

Як стати учасником програми

1. Подати заявку через додаток Дія ([переглянути відеоінструкцію](#))
2. Отримати пропозиції від банків, обрати одну з них
3. Пройти перевірку даних та документів в обраному банку
4. Знайти житло, яке плануєте придбати, надати банку необхідні документи
5. Укласти договір з банком та договір купівлі-продажу обраної квартири

ДЕРЖАВНІ ІНІЦІАТИВИ, ЩО ПРОПОНУЮТЬ ТИМЧАСОВЕ ЖИТЛО ВПО

«ПРИХИСТОК» – допомагає знайти тимчасове житло або надати помешкання для ВПО.

<https://prykhystok.gov.ua/>

<https://www.facebook.com/groups/4758356894282844/>

«ДОПОМАГАЙ» – допоможе знайти тимчасове житло або надати помешкання для ВПО.

<https://dopomagai.org/>

Телефон ініціативи: 080 03 32 238

КОНТАКТ-ЦЕНТРИ З ПИТАНЬ РОЗМІЩЕННЯ ТИМЧАСОВО ЕВАКУЙОВАНИХ – діють у 15 регіонах: Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька області.

<https://bit.ly/37FvhFz>

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проведено аналіз та використано визначення, зазначені в таких нормативно-правових актах:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 р. №495 «Про деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.2023 № 930, «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 2 серпня 2022 р. № 856 «Деякі питання забезпечення приватним акціонерним товариством "Українська фінансова житлова компанія" доступного іпотечного кредитування громадян України»;
- Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2023 року № 309 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією»;
- Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 27 липня 2023 року № 647 «Про затвердження показників опосередкованої вартості спорудження житла за регіонами України (розраховані станом на 01 липня 2023 року)».

Єднання
заради дії

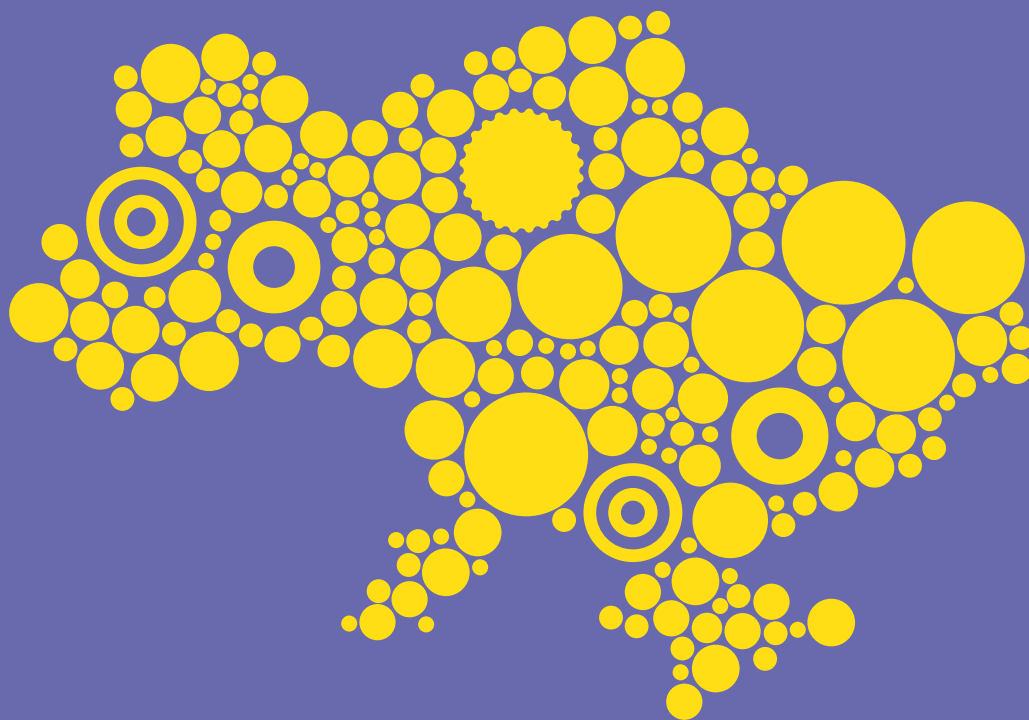
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Процедура подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

Інформаційне повідомлення

інформаційне повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України.

Знищене нерухоме майно

об'єкти нерухомого майна, які стали непридатними для використання за цільовим призначенням унаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та відновлення яких шляхом ремонту чи реконструкції неможливе чи економічно недоцільне

Пошкоджене нерухоме майно

об'єкти нерухомого майна, пошкоджені внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, які може бути відновлено шляхом ремонту чи реконструкції

Реєстр пошкодженого та знищеного майна

Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України

Компенсація

компенсація за знищене та пошкоджене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України

ЦНАП

центр надання адміністративних послуг

РНОКППО

реєстраційний номер облікової картки платника податків особи

ЄДРПОУ

Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України

Електронний кабінет користувача

електронний кабінет користувача Реєстру пошкодженого та знищеного майна — компонент Реєстру пошкодженого та знищеного майна, призначений для доступу користувачів до Реєстру пошкодженого та знищеного майна для внесення та отримання інформації з нього.

Адміністратор

державне підприємство «Дія»

Держатель

Мінінфраструктури

Закон

Закон України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України».

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Порядок

Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ, затверджений постановою КМУ від 26.03.2022 № 380

Портал Дія

Єдиний державний вебпортал електронних послуг

Мінцифра

Міністерство цифрової трансформації України

ПОРЯДОК ПОДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ

Подати інформаційне повідомлення можуть фізичні та юридичні особи, чий об'єкти нерухомого майна знищено або пошкоджено внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, з 19 лютого 2014 року.

Подати інформаційне повідомлення можуть фізичні особи, які:

1. є власниками відповідного нерухомого майна або замовниками будівництва щодо об'єктів будівництва;
2. є членами житлово-будівельних (житлових) кооперативів, які викупили квартиру чи інше житлове приміщення кооперативу, але не оформили право власності на нього;
3. здійснили інвестування та фінансування будівництва об'єктів, щодо яких отримано право на виконання будівельних робіт (зокрема прийнятих в експлуатацію об'єктів, щодо яких не оформлено право власності);
4. спадкоємці людей зазначених в пунктах 1-3.

Подати інформаційне повідомлення можуть юридичні особи, які:

1. є власниками (балансоутримувачами) відповідного нерухомого майна або замовниками будівництва щодо об'єктів будівництва, або за якими таке майно (об'єкти будівництва) закріплено на праві господарського відання чи оперативного управління;
2. здійснили інвестування та фінансування будівництва об'єктів, щодо яких отримано право на виконання будівельних робіт (зокрема прийнятих в експлуатацію об'єктів, щодо яких не оформлено право власності);
3. є об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, управителями багатоквартирних будинків, житлово-будівельними (житловими) кооперативами, які утримують відповідні будинки;
4. спадкоємці юридичних осіб зазначених в пунктах 1-3;
5. правонаступники юридичних осіб зазначених в пунктах 1-4.

Інформаційне повідомлення може бути подано до Реєстру пошкодженого та знищеного майна:

- 1) Самостійно (подає фізична особа чи представник юридичної особи).

Для цього фізична особа (крім її представника) має:

- встановити мобільний застосунок Порталу Дія (Дія) на електронному носії, критерії якого підтримують його використання, або створити особистий електронний кабінет користувача на Порталі Дія та пройти процедуру електронної ідентифікації та автентифікації, зокрема з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації, кваліфікованого електронного підпису та/або печатки, а також інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначно встановлювати особу;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- заповнити інформаційне повідомлення, яке формується засобами Порталу Дія.

Для цього представник юридичної особи має:

- створити особистий електронний кабінет користувача на Порталі Дія та пройти електронну ідентифікацію та автентифікацію;
- заповнити інформаційне повідомлення, яке формується засобами Порталу Дія, та накласти кваліфікований електронний підпис представника юридичної особи.

2) Через адміністратора ЦНАП або нотаріуса (незалежно від місця проживання чи перебування фізичної особи або розташування юридичної особи).

Адміністратор ЦНАП або нотаріус у день звернення для подання інформаційного повідомлення:

- встановлює фізичну особу та повноваження представника юридичної особи (у разі подання інформаційного повідомлення представником);
- заповнює інформаційне повідомлення, яке формується засобами порталу Дія. Після формування інформаційного повідомлення засобами Порталу Дія накладає кваліфікований електронний підпис;
- роздруковує зареєстроване інформаційне повідомлення (за бажанням подавача).

Інформаційне повідомлення має містити такі дані:

Для фізичних осіб

- Прізвище, ім'я, по батькові (якщо є)
- РНОКПП (у разі подання з використанням мобільного застосунку порталу Дія) або серію (якщо є) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному державному органу і мають відмітку в паспорті) (у разі подання через портал Дія), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (якщо є)
- Контактні дані (номер телефону, адреса електронної пошти)
- Відомості про нерухоме майно: тип нерухомого майна; опис або назва об'єкта нерухомого майна; загальна площа нерухомого майна, площа забудови (протяжність — для лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури), кількість поверхів. За відсутності точної інформації щодо загальної площі, протяжності нерухомого майна зазначається орієнтовна площа, протяжність; адреса (розташування) нерухомого майна та геопросторові координати (якщо є); номер документа, що дає право на виконання підготовчих і будівельних робіт для об'єкта незавершеного будівництва; реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (якщо є); інформація про те, що нерухоме майно є об'єктом культурної спадщини (за потреби); інші технічні характеристики нерухомого майна (якщо є); форма власності нерухомого майна; стан пошкодженого майна (пошкоджено частково, придатно до експлуатації; непридатно до експлуатації; знищено повністю).
- !Зазначена інформація отримується/підтверджується з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (якщо є).

Для юридичних осіб

- Найменування, яке містить інформацію про її організаційно-правову форму
- Ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- відомості про кількість людей, які проживали в нерухомому майні (для житлового фонду);
- відомості про пошкодження нерухомого майна (дата та орієнтовний час настання події, опис пошкодження, зокрема площа або протяжність пошкодженого нерухомого майна, фото-, відеофіксація (якщо є)).

Відповідальність за достовірність інформації, зазначеній в інформаційному повідомленні, несе заявник.

Сформоване інформаційне повідомлення вважається отриманим у день його подання і підлягає реєстрації та зберіганню на Порталі Дія.

Людина автоматично отримує повідомлення засобами Порталу Дія про реєстрацію поданого інформаційного повідомлення.

Важливо! До заяв про надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна прирівнюються подані громадянами України до Реєстру пошкодженого та знищеного майна до набрання чинності Закону інформаційні повідомлення про знищення:

- квартир, інших житлових приміщень у будівлі, будинків садибного типу (приватних житлових будинків), садових і дачних будинків;
- об'єктів будівництва (будинків садибного типу (приватних житлових будинків), садових і дачних будинків), у яких було зведено несучі та зовнішні огорожувальні конструкції (крім світлопрозорих конструкцій та заповнення дверних прорізів) та щодо яких отримано право на виконання будівельних робіт;
- складових частин об'єктів будівництва (квартир, інших житлових приміщень у будівлі), які після прийняття в експлуатацію є самостійними об'єктами нерухомого майна.

Крім того, наразі законодавством визначено порядок отримання компенсації за пошкодженні та знищенні об'єкти нерухомого майна, що на день введення воєнного стану в Україні (24 лютого 2022 року) знаходилися не на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, визначеній відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Реєстр пошкодженого та знищеного майна

Реєстр пошкодженого та знищеного майна має сформувати єдину національну геоінформаційну систему збирання, накопичення, обліку, зберігання та захисту даних про майно, пошкоджене та знищене внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та забезпечення фізичних та юридичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій достовірною інформацією для національного та міжнародного захисту прав людей, чия власність пошкоджено або знищено.

Картографічною основою Реєстру пошкодженого та знищеного майна є картографічна основа Державного земельного кадастру, відомості містобудівного кадастру та кадастрів інших природних ресурсів, інші карти (плани), що складаються у формі та масштабі відповідно до норм і правил, технічних регламентів.

Для збирання інформації про пошкоджене або знищене майно можуть використовуватися інформаційні продукти дистанційного зондування Землі, в тому числі космічної зйомки.

Реєстр пошкодженого та знищеного майна ведеться державною мовою та функціонує в цілодобовому режимі, крім випадків проведення планових та позапланових профілактичних та/або технічних робіт, пов'язаних із усуненням програмно-апаратних та/або методологічних помилок чи технічного збою в роботі, тривалість проведення яких визначає адміністратор Реєстру пошкодженого та знищеного майна.

Інформація, внесена до Реєстру пошкодженого та знищеного майна, є відкритою і загальнодоступною, крім реєстраційних номерів облікових карток платників податків, паспортних даних, місця проживання фізичної особи, інших персональних даних та інформації з обмеженим доступом.

До Реєстру пошкодженого та знищеного майна не вносяться відомості, що становлять державну таємницю.

Після того, як публічний реєстратор перенесе інформацію про об'єкти з паперових чи інших носіїв до Реєстру пошкодженого та знищеного майна, може проводитись процедура верифікації чи зіставлення реєстрових даних.

Строки зберігання реєстрових даних не можуть бути меншими, ніж строки зберігання паперових чи електронних документів, на підставі яких ці дані внесено до Реєстру пошкодженого та знищеного майна.

За підключення, доступ та внесення/користування відомостей до Реєстру пошкодженого та знищеного майна плата не стягується.

Людина має право на отримання інформації про запити будь-яких інших людей щодо інформації про неї, яка зберігається в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна, право на її зміну та видалення, а також на передачу такої інформації до інших державних електронних інформаційних ресурсів.

! Запит про отримання інформації подається в електронній формі. Шукана інформація формується й надсилається програмними засобами Реєстру пошкодженого та знищеного майна автоматично.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Об'єктами Реєстру пошкодженого та знищеного майна є інформація(відомості) та документи про:

- пошкоджене та знищене нерухоме майно всіх форм власності — об'єкти рухомого та нерухомого майна, зокрема лінійні об'єкти інженерно-транспортної та енергетичної інфраструктури, а також пошкодження земель, пошкодження та знищення надр, лісових, водних та інших природних ресурсів, біологічного різноманіття незалежно від того, чи передбачається компенсація за пошкодження або знищення такого майна;
- фізичних та юридичних осіб, майно яких пошкоджено або знищено;
- матеріальну шкоду (зокрема збитки), завдану внаслідок пошкодження та знищення майна (у тому числі обстеження пошкодженого майна, крім обстеження, передбаченого ст.39-2 -Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»; оцінку пошкодженого та знищеного майна відповідно до Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, затвердженого постановою КМУ від 20.03.2022 р. № 326.
- розгляд і рішення про надання компенсації;
- надання компенсації за пошкоджене та знищене майно та фінансування (виділення коштів) для відновлення пошкодженого та знищеного майна. Інформація вноситься до Реєстру пошкодженого та знищеного майна під час воєнного стану та протягом одного року з дня його припинення або скасування.

Заява про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна реєструється автоматично програмними засобами Реєстру пошкодженого та знищеного майна з присвоєнням реєстраційного номера в цьому Реєстрі.

Заява направляється на розгляд Комісії, уповноваженої розглядати заяви про надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна на відповідній території, автоматично програмними засобами Реєстру.

Якщо заяву було подано в електронній формі, то заявник, який подав заяву автоматично засобами порталу Дія, отримує повідомлення про реєстрацію поданої заяви.

За внесення недостовірних даних, розголошення персональних даних та інформації з обмеженим доступом із Реєстру пошкодженого та знищеного майна чи з інших інтегрованих із Реєстром пошкодженого та знищеного майна інформаційно-комунікаційних систем користувачі та/або посадові особи несуть відповідальність згідно із законом.

Адміністратор

Адміністратором Реєстру пошкодженого та знищеного майна є державне підприємство «Дія», що належить до сфери управління Мінцифри.

Адміністратор:

- 1) забезпечує створення, впровадження, ведення та адміністрування Реєстру пошкодженого та знищеного майна;
- 2) забезпечує проведення технічних і технологічних заходів для забезпечення роботи Реєстру пошкодженого та знищеного майна, забезпечення хостингу, обслуговування технічного комплексу Реєстру, зокрема:
 - проводить моніторинг роботи Реєстру, баз даних та інформаційних ресурсів, підключених до нього;
 - забезпечує доступ до Реєстру через електронні кабінети користувача та Портал Дія;
 - забезпечує технічну підтримку класифікаторів, довідників, словників та баз даних (зокрема налаштування взаємодії, оновлення посилань, автоматизоване чи ручне завантаження оновленої інформації);
 - налагоджує електронну інформаційну взаємодію Реєстру з іншими електронними інформаційними ресурсами;
 - розглядає пропозиції (зауваження) щодо вдосконалення роботи Реєстру та надання відповідних пропозицій держателю Реєстру;
 - підтримує функціонування програмного забезпечення Реєстру та електронних комунікаційних мереж, потрібних для користування відомостями Реєстру;
 - укладає договори на обслуговування технічної інфраструктури (центрів обробки даних, мереж передачі даних тощо) та залучення фахівців сторонніх організацій для технічного обслуговування Реєстру;
 - вводить в експлуатацію апаратні, програмні засоби, технічні засоби електронних комунікацій та захисту інформації;
 - технічно й організаційно забезпечує створення та зберігання архівних відомостей;
 - підтримує безперервне функціонування системи зберігання та архівування відомостей Реєстру;
- 3) забезпечує створення, модифікацію, впровадження та супровід програмного забезпечення Реєстру пошкодженого та знищеного майна;
- 4) адмініструє Реєстр пошкодженого та знищеного майна;
- 5) відповідає за збереження та захист Реєстру пошкодженого та знищеного майна, реєстрових даних та інформації:
 - авторизує користувачів електронного кабінету;
 - створює, зберігає та захищає резервну копію відомостей та програмного забезпечення Реєстру;
 - забезпечує використання засобів криптографічного й технічного захисту інформації під час ведення Реєстру;
 - застосовує засоби автентифікації для підтвердження цілісності інформації, яка вноситься до Реєстру, та реєстрової інформації, що передаються через систему електронної взаємодії

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта», а також ідентифікації користувачів, які користуються реєстровою інформацією у порядку спеціального доступу;

- забезпечує використання кваліфікованого електронного підпису та/або печатки під час ведення Реєстру;
 - забезпечує захист цілісності бази даних, апаратного та програмного забезпечення, достовірність даних Реєстру, захист від несанкціонованого доступу, незаконного використання, незаконного копіювання, спотворення й знищення даних, а також безпеку персональних даних;
 - блокує несанкціоновані дії щодо захищених ресурсів;
- 6) забезпечує технічну взаємодію Реєстру пошкодженого та знищеного майна з іншими державними електронними інформаційними системами;
 - 7) забезпечує проведення технічних і технологічних заходів з надання, блокування та анулювання доступу до Реєстру пошкодженого та знищеного майна в порядку, встановленому КМУ;
 - 8) організовує і проводить навчання щодо роботи з Реєстром пошкодженого та знищеного майна;
 - 9) забезпечує доступ до Реєстру пошкодженого та знищеного майна суб'єктів, право доступу яких визначено законодавством (в електронній формі шляхом електронної інформаційної взаємодії з електронними інформаційними ресурсами на підставі договорів про інформаційну взаємодію);
 - 10) здійснює супровід програмного забезпечення Реєстру пошкодженого та знищеного майна, забезпечує його функціонування відповідно до технічної документації, виявляє програмно-апаратні помилки, надає інформацію про виявлені помилки розробникам програмного забезпечення Реєстру пошкодженого та знищеного майна та забезпечує виправлення помилок, і підтримує безперервне коректне функціонування з урахуванням вимог, визначених законодавством;
 - 11) здійснює інші повноваження, передбачені Законом України «Про публічні електронні реєстри» та іншими законами.

Для забезпечення контролю за роботою Реєстру пошкодженого та знищеного майна **адміністратору надається право** перегляду журналу всіх дій та/або подій, що відбуваються в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна, зокрема фіксації дати і часу відправлення, отримання документів через електронний кабінет та будь-якої зміни даних, доступних у Реєстрі пошкодженого та знищеного майна, за допомогою кваліфікованої електронної позначки часу.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Користувач

Користувачами Реєстру пошкодженого та знищеного майна залежно від повноважень, визначених законодавством, та функціональної ролі (рівня прав доступу) поділяються на:

- публічних реєстраторів, що забезпечують внесення інформації (документів) про пошкоджене та знищене майно, про осіб, майно яких пошкоджено або знищено, шкоду та збитки, завдані внаслідок пошкодження такого майна, та іншої інформації, визначеної цим Порядком;
- користувачів реєстрової інформації, які переглядають інформацію, формують витяги, наглядають за достовірністю, точністю й повнотою внесеної інформації публічними реєстраторами.

Публічними реєстраторами є:

- 1) місцеві держадміністрації, військові адміністрації, військово-цивільні адміністрації;
- 2) виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у місті (у разі їх створення) рад;
- 3) комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України;
- 4) комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України;
- 5) Агентство відновлення;
- 6) служби відновлення та розвитку інфраструктури;
- 7) АТ «Укрзалізниця»;
- 8) АТ «Укрпошта»;
- 9) Адміністрація судноплавства;
- 10) державна установа «Держгідрографія»;
- 11) державне підприємство «Класифікаційне товариство "Регістр судноплавства України"»;
- 12) державне підприємство «НАЕК "Енергоатом"»;
- 13) НАК «Нафтогаз України» та підприємства групи «Нафтогаз»;
- 14) Держенергонагляд;
- 15) Національна поліція та її територіальні органи;
- 16) інші центральні органи виконавчої влади, підприємства, установи та організації, що належать до сфери їх управління, за їх зверненням до держателя та на підставі рішення держателя, що відповідають таким критеріям:
 - повноваження таких юридичних осіб, як публічний реєстратор Реєстру пошкодженого та знищеного майна, передбачені законодавством, та/або
 - пошкоджене або знищене внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, майно перебуває у їх власності (на праві господарського відання або оперативного управління) та
 - доступ до пошкодженого та знищеного майна таких юридичних осіб обмежили відповідно до

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

законодавства для проведення комісійного огляду виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, а в разі їх відсутності – військові чи військово-цивільні адміністрації відповідно до Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 473 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 37, ст. 1981), а також у таких юридичних осіб є процедура комісійного обстеження пошкодженого та знищеного майна відповідно до їх відомчих чи інших нормативно-правових актів.

Користувачами реєстрової інформації є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, підприємства, установи та організації, що належать до сфери їх управління, за їх зверненням до держателя.

Користувачі та/або посадові особи таких користувачів:

- відповідають за достовірність, повноту та точність інформації (відомостей), внесеної до Реєстру пошкодженого та знищеного майна, або за невнесення обов'язкових відомостей, а також внесення до Реєстру пошкодженого та знищеного майна відомостей без обов'язкового документального їх підтвердження;
- створюють, вносять, переглядають, надсилають, використовують інформацію, відомості (дані) та електронні документи, вносять зміни та доповнення до них (у межах повноважень, визначених законодавством, та функціональної ролі (рівня прав доступу)).

Документи, створені під час ведення Реєстру пошкодженого та знищеного майна в електронній формі, повинні містити реєстровий номер, хеш-структуру і бути підписаними користувачем електронного кабінету шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису.

Створення та/або обробка в Реєстрі електронних документів, аналоги яких на паперових носіях повинні містити підпис відповідно до законодавства, мають завершуватися накладенням кваліфікованого електронного підпису чи печатки.

Усі дії користувачів та події в Реєстрі (внесення дати і часу створення, завантаження, надсилання, отримання відомостей, електронних документів, тощо) програмними засобами Реєстру автоматично вносяться до журналу.

Функціональні компоненти Реєстру:

- 1) база даних Реєстру пошкодженого та знищеного майна;
- 2) модуль обробки та зберігання даних;
- 3) електронний кабінет користувача;
- 4) електронний кабінет адміністратора;
- 5) модуль збирання, обробки та зберігання геопросторових даних;
- 6) інтерактивний аналітичний дашборд;
- 7) веб-сайт Реєстру пошкодженого та знищеного майна;
- 8) модуль звітів.

Цей перелік не виключний.

Програмне забезпечення Реєстру пошкодженого та знищеного майна уможливорює такий функціонал:

- 1) реєстрація будівлі, житлового/нежитлового приміщення, споруди;
- 2) перегляд та оновлення даних будівлі, житлового/нежитлового приміщення, споруди;
- 3) створення та оновлення даних про власника, балансоутримувача або управителя майна;
- 4) приєднання в реєстрі власника, балансоутримувача або управителя майна до об'єкта нерухомого майна;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- 5) перегляд мапи з об'єктами, внесеними до Реєстру пошкодженого та знищеного майна, та вибір типу картографічного шару на мапі;
- 6) пошук наділеного координатами об'єкта в базі даних реєстру для подальшого відображення його на мапі;
- 7) можливість відображення короткої інформації про об'єкт, який показано на мапі;
- 8) створення, перегляд і оновлення акта комісійного обстеження;
- 9) реєстрація, перегляд і оновлення технічного звіту;
- 10) перегляд поширених запитань і відповідей щодо проблем у роботі в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна, посилання на інструкцію користувача та контакти команди технічної підтримки;
- 11) формування, перегляд і завантаження звітів та перегляд звітів за інформаційним повідомленням;
- 12) можливість завантаження даних (інформаційних повідомлень, заяв про надання компенсації тощо) в автоматичному режимі до сховища Реєстру пошкодженого та знищеного майна;
- 13) можливість змінювати відповідальну організацію для об'єкта нерухомого майна (будівлі, житлового/нежитлового приміщення, споруди) для публічних реєстраторів;
- 14) реєстрація актів та звітів про оцінку пошкодженого чи знищеного майна (стандартизованої, аналітичної, незалежної, судової експертизи) та рецензій на них або звітів про оцінку збитків;
- 15) реєстрація заяв про надання компенсації за пошкоджене чи знищене майно з присвоєнням реєстраційного номера в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна;
- 16) автоматичне надсилання заяв про надання компенсації на розгляд комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджене чи знищене майно;
- 17) реєстрація заперечень співвласниками щодо поданої заяви про надання компенсації за пошкоджене чи знищене майно;
- 18) облік фізичних і юридичних осіб, які мають пріоритетне право на отримання компенсації за пошкоджене чи знищене майно;
- 19) реєстрація рішень про надання/відмову в наданні компенсації за пошкоджене чи знищене майно;
- 20) формування черговості прийнятих до розгляду заяв про надання компенсації за пошкоджене чи знищене майно;
- 21) формування черговості виплат і переліку отримувачів компенсації в рамках електронної публічної послуги «Відновлення»;
- 22) заповнення чек-листа в електронній формі («Відновлення»);
- 23) реєстрація шляхом підвантаження рішень про виділення бюджетних коштів, коштів міжнародної фінансової допомоги для відновлення чи відбудови об'єктів державної та комунальної форми власності, транспортної та критичної інфраструктури тощо;
- 24) виготовлення житлового сертифіката;
- 25) автоматичне формування переліку отримувачів компенсації відповідно до Порядку надання компенсації з використанням електронної публічної послуги «Відновлення»;
- 26) облік відомостей про суму недоотриманої компенсації у разі, коли ціна квартири, іншого житлового приміщення, будинку садибного типу, садового або дачного будинку (зокрема такого приміщення/будинку, що буде споруджений в майбутньому), фінансування придбання (інвестування/фінансування їх будівництва) яких здійснюється з використанням житлового сертифіката, є нижчою за грошову суму, зазначену у житловому сертифікаті;
- 27) інше.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Користувачі та/або вповноважені особи таких користувачів мають доступ до Реєстру пошкодженого та знищеного майна через електронний кабінет користувача, доступ до якого вони отримують:

- після проходження процедури електронної ідентифікації та автентифікації, зокрема з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації, кваліфікованого електронного підпису та/або печатки, а також інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначно встановлювати особу та процедуру авторизації;
- після запиту керівника відповідної юридичної особи або людини, яка його заміщує, до адміністратора з зазначенням ідентифікаційних даних юридичної особи, уповноважених осіб та функціональної ролі (рівня прав доступу), підстав для доступу (для публічних реєстраторів – наявність у переліку пункту 15 Порядку 624 або рішення держателя, для користувачів реєстрової інформації – наявність у переліку, погодженому відповідним міністерством з держателем), а також каналів зв'язку – електронної пошти й номера мобільного телефону.

Адміністратор протягом трьох робочих днів з дня отримання письмового запиту підключає відповідного користувача та/або уповноважену особу такого користувача до електронного кабінету.

Для написання цього розділу було проведено аналіз та використано визначення, зазначені в наступних джерелах:

- Сімейний кодекс України;
- Цивільний кодекс України;
- Закони України «Про публічні електронні реєстри»;
- Закон України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України»;
- Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знижене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, затверджений постановою КМУ від 26.03.2022р. №380;
- Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії РФ, затверджений постановою КМУ від 20.03.2022р. №326;
- Порядок ведення Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, затверджений порядком КМУ від 13.06.2023 № 624;
- Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, затверджене постановою КМУ від 30.06.2015 №460;
- Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затверджене постановою КМУ № 856.

Єднання
заради дії

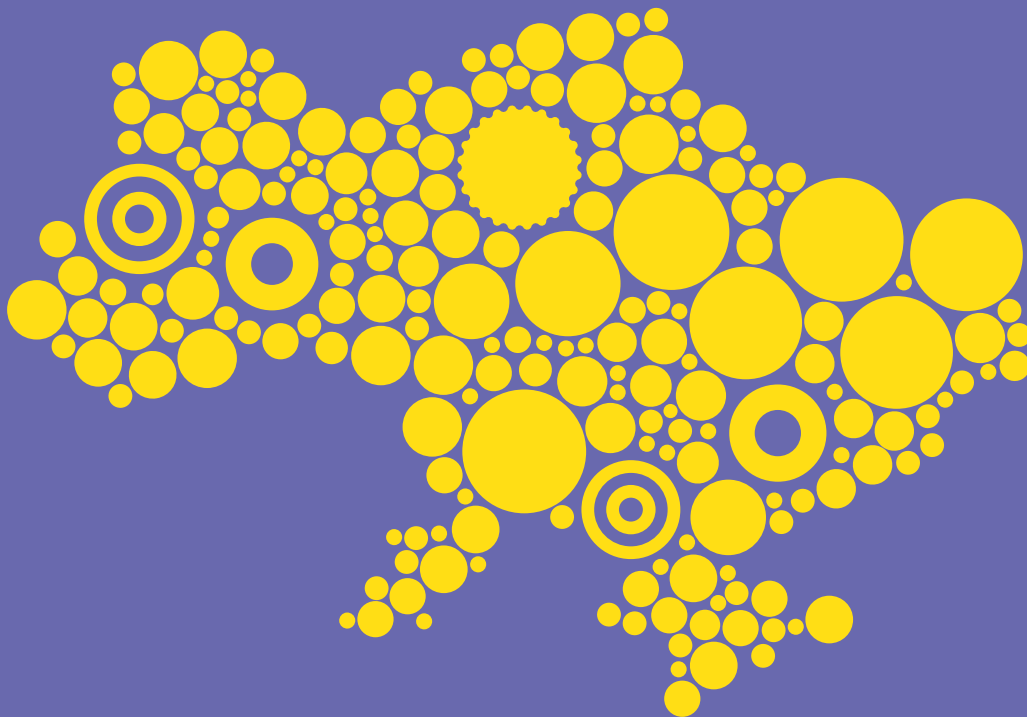
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Соціальний захист осіб з інвалідністю

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

Особа з інвалідністю

особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації такою особою прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист

Фонд Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю

РНОКПП реєстраційний номер облікової картки платника податків особи

КМУ Кабінет Міністрів України

МСЕК Медико-соціальна експертна комісія

ЛКК лікарсько-консультативна комісія

ТЗР технічні та інші засоби реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення

ЗДІЙСНЕННЯ ТА ПЕРЕОФОРМЛЕННЯ ГРОШОВИХ ДОПОМОГ ТА СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ, ПРИЗНАЧЕНИХ ОСОБАМ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Відповідно до Постанови КМУ від 7 березня 2022 р. № 214 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги», на період введення воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування надання державної соціальної допомоги здійснюється без звернення за її перепризначенням або підтвердженням права на її отримання.

На період воєнного стану та одного місяця після його скасування не зупиняється виплата наступним категоріям отримувачів державної соціальної допомоги, навіть якщо вони пропустили строк перегляду:

- особам з інвалідністю з дитинства;
- дітям з інвалідністю;
- особам, які не мають права на пенсію;
- особам з інвалідністю.

Дітям з інвалідністю, яким виповнилося 18 років у лютому 2022-го, і які не встигли пройти обстеження та отримати висновок медико-соціальної експертизи про встановлення статусу особи з інвалідністю, виплату соціальної допомоги продовжили на період дії воєнного стану та на 1 місяць після його завершення.

У разі тимчасової зміни фактичного місця проживання одержувачі державної соціальної допомоги можуть отримати належні їм виплати переказом без відкриття рахунку у банку в АТ «Ощадбанк» або у відділенні АТ «Укрпошта».

У такому разі необхідно повідомити органи соціального захисту населення за новим місцем проживання.

Після скасування воєнного стану органи соціального захисту повинні інформувати одержувачів про необхідність протягом одного місяця оновити документи для продовження отримання допомоги та пільг.

Водночас Постановою КМУ від 8 березня 2022 р. №225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України» визначено, що на період дії воєнного стану та протягом шести місяців після його припинення або скасування:

- у разі коли особа, яка звертається для встановлення інвалідності, не може прибути на огляд до МСЕК, комісія може приймати рішення про встановлення інвалідності заочно на підставі направлення ЛКК;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- Кримська республіканська, обласні, центральні міські у містах Києві та Севастополі, міські, міжрайонні та районні МСЕК здійснюють свої функції з забезпеченням принципу екстериторіальності та забезпечують проведення медико-соціальної експертизи за направленням ЛКК незалежно від місця реєстрації, проживання або перебування особи, яка звертається для встановлення інвалідності.

У разі, якщо лікар або ЛКК не можуть направити (зокрема заочно) осіб із тимчасовою непрацездатністю на медико-соціальну експертизу:

- рішення щодо продовження тимчасової непрацездатності за її наявності приймається без направлення на медико-соціальну експертизу;
- направлення на медико-соціальну експертизу здійснюється не пізніше, ніж через місяць після припинення або скасування воєнного стану.

Повторний огляд, строк якого припав на період дії воєнного стану, переноситься не більше, ніж на 6 місяців після припинення або скасування воєнного стану за наступних умов:

- якщо осіб з інвалідністю та осіб, яким встановлено ступінь втрати професійної працездатності, лікарсько-консультативна комісія не може відправити на медико-соціальну експертизу;
- якщо дітей з інвалідністю лікар не може відправити на лікарсько-консультативну комісію.

При цьому інвалідність та ступінь втрати професійної працездатності продовжується до останнього числа шостого місяця після припинення або скасування періоду дії воєнного стану, якщо раніше не буде проведено повторний огляд.

ОТРИМАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Під час воєнного стану особи з інвалідністю незалежно від задекларованого/зареєстрованого місця проживання можуть отримати життєво необхідні соціальні послуги, зокрема притулок або стаціонарний догляд у будь-якому місці України, де вони перебувають, лише за заявою. Відповідні рішення уповноважені органи або надавачі послуг прийматимуть протягом 1 доби.

Так, під час воєнного або надзвичайного стану люди з інвалідністю можуть отримувати наступні соціальні послуги:

- інформування, консультування, консультативний кризовий телефон;
- надання притулку, нічний притулок, короткотермінове проживання;
- екстрене (кризове) втручання;
- представництво інтересів;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, бездомних осіб;
- соціальний супровід сімей або осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- догляд вдома, стаціонарний догляд, денний догляд, денний догляд дітей з інвалідністю, паліативний догляд;
- соціально-психологічна реабілітація;
- натуральна допомога;
- переклад жестовою мовою;
- транспортні послуги.

За відсутності необхідних документів, для їх отримання достатньо лише одного документа:

- заяви від людини (для дієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена);
- заяви від законного представника (для недієздатних осіб, яким призначено опікунів);
- повідомлення уповноваженої особи органу опіки та піклування (для недієздатних осіб, які не мають законного представника).

Заяву про надання соціальних послуг можна подати до:

- уповноваженого органу соцзахисту за місцем звернення, незалежно від задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) особи, яка потребує соціальної послуги;
- безпосередньо до надавача соціальних послуг.

Рішення про надання послуг екстрено (кризово) приймає уповноважений орган або надавач соціальних послуг невідкладно, і протягом однієї доби забезпечується їх надання.

При цьому надавач соціальних послуг вживає заходів із відновлення паспорта або іншого документа, що підтверджує особу людини. Після завершення воєнного стану особа, яка подала заяву, протягом місяця надає уповноваженому органу документи, необхідні для прийняття рішення про надання соціальних послуг, які не вона не подала раніше.

Людей з інвалідністю I групи та дітей з інвалідністю при перетині державного кордону пропускають **позачергово**.

Аби особа з інвалідністю I групи або дитина з інвалідністю разом із супроводжуючими могла позачергового перетнути кордон, необхідна наявність посвідчення або довідки, зазначених у статті 4 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», що підтверджують статус особи з інвалідністю I групи або дитини з інвалідністю, які потребують супроводження. Інших вимог щодо документального підтвердження особи супроводжуючого законодавчо не встановлено.

У пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення пріоритет зазначеним особам надається, якщо вони перетинають кордон пішки або на легковому автомобілі, в якому немає інших осіб, за виключенням супроводжуючих.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

ОТРИМАННЯ ТЕХНІЧНИХ ТА ІНШИХ ЗАСОБІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ

В умовах воєнного часу Фонд продовжує виконувати функції щодо забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації (ТЗР) осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення.

Особа з інвалідністю незалежно від місця перебування має право на **безоплатне отримання технічних та інших засобів реабілітації**, а також може звернутися за їх отриманням:

- до найближчих структурних підрозділів з питань соціального захисту населення;
- до найближчих центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП);
- до найближчих територіальних відділень Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю;
- через електронний кабінет.

Фонд здійснює комунікацію з питань забезпечення ТЗР у цілодобовому режимі та залучає до спільної роботи органи державного казначейства, територіальні підрозділи Фонду, органи соціального захисту населення, підприємства-виробників, волонтерів тощо.

До технічних та інших засобів реабілітації, якими забезпечують осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інші окремі категорії населення, належать:

- протезно-ортопедичні вироби, зокрема ортопедичне взуття;
- спеціальні засоби для самообслуговування та догляду;
- засоби для пересування;
- допоміжні засоби для особистої рухомості, переміщення та підйому;
- меблі та оснащення;
- спеціальні засоби для орієнтування, спілкування та обміну інформацією.

Деталі: [Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю](#)

Фонд розглядає проблемні питання, скарги, звернення у максимально короткі терміни. У переважній більшості відпрацювання цих звернень відбувається в онлайн режимі, що спрямовано на забезпечення та прискорення задоволення потреб осіб з інвалідністю.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

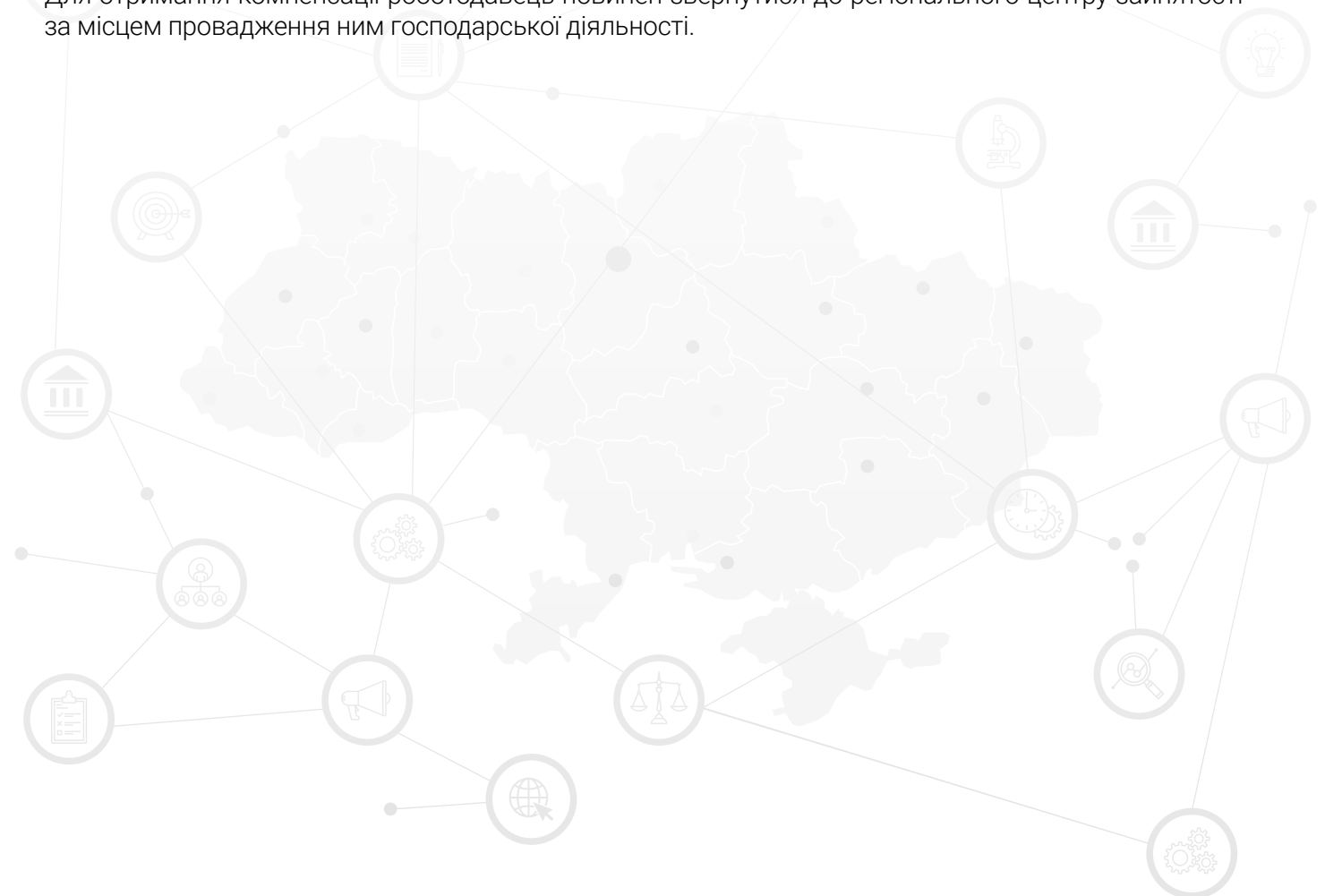
НАДАННЯ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ОБЛАШТУВАННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Роботодавці, які починаючи з дня набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2023 р. № 893 "Деякі питання надання роботодавцям компенсації фактичних витрат за облаштування робочих місць працевлаштованих осіб з інвалідністю" працевлаштували особу з інвалідністю I або II групи, яка є застрахованою особою можуть отримати компенсацію фактичних витрат на облаштування робочих місць для них.

Компенсація надається за придбання меблів; транспортерів для піднімання сходами з електроприводом; допоміжних засобів для позиціонування курсора та тактильних комп'ютерних дисплеїв; брайлівських клавіатур та портативних пристроїв; підйомних платформ для робочих місць; допоміжних засобів для відтворення звуку та для забезпечення здатності чути і бачити в наступних розмірах:

- для осіб з інвалідністю I групи — до 100,5 тис. грн (15 мінімальних зарплат);
- для осіб з інвалідністю II групи — до 67 тис. грн (10 мінімальних зарплат).

Для отримання компенсації роботодавець повинен звернутися до регіонального центру зайнятості за місцем провадження ним господарської діяльності.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проаналізовано нижченаведені джерела та використано визначення, зазначені в них:

- Конституція України;
- Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13 грудня 2006 року;
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»;
- Закон України "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні";
- Закон України "Про соціальні послуги";
- Закон України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю";
- Постанова Кабінету Міністрів України від 7 березня 2022 р. № 214 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 8 березня 2022 р. №225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 2 червня 2023 року № 553 "Деякі питання організації працевлаштування осіб з інвалідністю";
- Постанова Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2012 року № 321 "Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані такі засоби, їх переліку";
- Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2023 р. № 893 "Деякі питання надання роботодавцям компенсації фактичних витрат за облаштування робочих місць працевлаштованих осіб з інвалідністю";
- Наказ Міністерства соціальної політики України від 06 липня 2022 року № 195 "Про затвердження форм документів з обліку та забезпечення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації)";
- Наказ Міністерства соціальної політики України від 10 серпня 2018 року № 1138 "Деякі питання забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення".

Єднання
заради дії

МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Питання державних виплат пенсіонерам та особам, які досягли пенсійного віку

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

ПФУ Пенсійний фонд України

ВПО внутрішньо переміщені особи

КМУ Кабінет Міністрів України

РНОКПП реєстраційний номер облікової картки платника податків

Закон Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-IV.

**Система
персоніфікованого
обліку**

інформаційна база та складова частина Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, яка функціонує з 2000 року. Ведення персоніфікованого обліку здійснюється з метою обліку застрахованих осіб, учасників накопичувальної системи пенсійного страхування та їхньої ідентифікації, а також накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації про облік застрахованих осіб і реалізацію ними права на страхові виплати у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та накопичувальній системі пенсійного страхування

КЕП

удосконалений електронний підпис, який створюється з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису і базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа. КЕП оформлюється в Акредитованих центрах сертифікації ключів.

Мінсоцполітики Міністерство соціальної політики України

Мінреінтеграції Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій

**Території, на яких
ведуться бойові дії або
тимчасово окуповані
РФ**

території, включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій

Страховий стаж

період (строк), протягом якого людина підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачує страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок

Відеоідентифікація

процес встановлення особи одержувача шляхом відеоконференцзв'язку

Відеоконференцзв'язок

обмін оцифрованими відеозображеннями і звуком між двома або більше віддаленими учасниками, що здійснюється в реальному часі

**Уповноважений
працівник**

працівник органу Пенсійного фонду, уповноважений наказом цього органу проводити відеоідентифікацію

ТО ПФУ територіальні органи Пенсійного фонду України

Ощадбанк АТ «Державний ощадний банк України»

ВИПЛАТА РАНІШЕ ПРИЗНАЧЕНИХ ПЕНСІЙ ТА ДЕРЖАВНИХ ВИПЛАТ ОКРЕМИМ КАТЕГОРІЯМ ОСІБ

Громадянами України, які проживають на території АР Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації, для поновлення виплати пенсії до наявних документів додають написану в довільній формі заяву про відсутність громадянства держави-окупанта. Орган, що призначає пенсію, поновлює виплату пенсії цим людям після надходження на запит пенсійної справи з документами про припинення виплати пенсії органами пенсійного забезпечення Російської Федерації.

Крім того, механізм виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території АР Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії та соціальні послуги від Пенсійного фонду Російської Федерації або інших міністерств та відомств, що здійснюють пенсійне забезпечення у Російській Федерації, визначено Порядком виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, затверджений постановою КМУ від 02.07.2014 № 234.

Призначення, відновлення та продовження виплати пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) внутрішньо переміщеним особам, у тому числі особам, які відмовились від довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (про що є інформація в ЄІБДВПО) і зареєстрували місце проживання та постійно проживають на підконтрольній Уряду України території, здійснюють ТО ПФУ на підставі відомостей, що містяться в ЄІБДВПО.

Під час звернення ВПО із заявою про призначення, відновлення чи продовження виплати пенсії та документом, що посвідчує особу, ТО ПФУ ідентифікують особу заявника, фіксують місце і час її звернення, порівнюють отримані дані з даними, що обробляються в базах даних ПФУ, з урахуванням даних ЄІБДВПО. ТО ПФУ можуть провести ідентифікацію особи за допомогою відеоконференцзв'язку із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг. Під час сеансу такого відеоконференцзв'язку пред'являються документи, що посвідчують особу, відповідно до порядку, визначеного правлінням ПФУ за погодженням із Мінсоцполітики та Мінцифри.

З 1 січня 2024 року виплата (продовження виплати) пенсій здійснюється на загальних умовах (умови визначені постановою КМУ від 26.02.2022 № 162, [Порядком](#), затвердженим постановою КМУ від 30.08.1999 № 1596, [Порядком](#), затвердженим постановою КМУ від 16.12.2020 № 1279) ВПО, які проживають на території підконтрольній Уряду України, або тимчасово проживають за межами України (крім Російської Федерації або Республіки Білорусь) і пройшли фізичну ідентифікацію одним із таких способів:

- особисто у ТО ПФУ;
- в установах Ощадбанку;
- шляхом отримання документа про посвідчення факту, що фізична особа є живою, за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, відповідною закордонною дипломатичною установою України.

Виплата пенсії по інвалідності в період дії воєнного стану

Відповідно до статті 34 Закону, пенсія по інвалідності призначається на весь строк встановлення інвалідності (людям з інвалідністю, які досягли пенсійного віку, встановленого [ст 26](#) Закону, пенсії по інвалідності призначаються довічно).

Проте повторний огляд осіб з інвалідністю, строк якого припав на період дії воєнного стану на території України, переноситься на строк після припинення або скасування воєнного стану, але не пізніше шести місяців після його припинення або скасування за умови неможливості направлення.

Для осіб з інвалідністю, яким призначено пенсію по інвалідності або пенсію у зв'язку з втратою годувальника і в яких строк припинення виплати такої пенсії припадає на період дії воєнного стану, надзвичайного стану в Україні, в разі неможливості проходження повторного огляду виплата пенсії продовжується до припинення або скасування воєнного чи надзвичайного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення або скасування (для людей, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період воєнного стану, — не менше, ніж на весь строк їхньої військової служби).

Якщо при повторному огляді людині встановлено іншу групу (підгрупу) інвалідності, розмір пенсії, продовженої відповідно до цього пункту, переглядається з місяця, наступного за місяцем надходження висновку медико-соціальної експертизи до ТО ПФУ.

Виплата пенсії людям, які в умовах воєнного стану змінили своє постійне місце проживання та виїхали за кордон

Відповідно до статті 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», пенсія виплачується за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України незалежно від задекларованого або зареєстрованого місця проживання пенсіонера.

Спосіб доставки виплати пенсіонер обирає, подаючи відповідну заяву.

Заяву до ТО ПФУ можна подати:

- через установи уповноваженого банку;
- через вебпортал електронних послуг ПФУ з використанням засобів кваліфікованого електронного підпису;
- в особистому електронному кабінеті пенсіонера, створеному на вебпорталі Пенсійного фонду України.

Якщо пенсіонер виїздить на тимчасове проживання за кордон, виплата його пенсії в Україні з цієї причини не припиняється.

Люди, які одержували пенсію у відділеннях поштового зв'язку та відкрили поточний рахунок в одному з уповноважених банків, можуть змінити спосіб отримання пенсії, подавши відповідну заяву особисто до органу ПФУ за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання в населеному пункті в межах України.

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ СОЦІАЛЬНИХ ДОПОМОГ людям, які проживають у населених пунктах, що перебувають у тимчасовій окупації, або на території яких ведуться бойові дії, або на територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси нарахування і виплата всіх належних соціальних виплат (пенсій, соціальних допомог, пільг та субсидій

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

тощо) продовжуються в повному обсязі з урахуванням особливостей, визначених постановами КМУ, зокрема постановами КМУ № 162 та № 214. Зокрема:

Якщо уповноважені банки не можуть видавати пенсії й грошові допомоги одержувачам на територіях, де ведуться бойові дії або тимчасово окупованих РФ, їх виплату в наступному виплатному періоді одержувачам (за поточними рахунками яких протягом 60 днів, що передують даті повідомлення про неможливість здійснювати видачу сум пенсій, грошових допомог, не проводилися видаткові операції та які з 24 лютого 2022 р. не зверталися до органів ПФУ або до органів соціального захисту населення щодо способу виплати їм пенсій, грошових допомог) здійснює АТ «Укрпошта» (за умови підтвердження технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій, грошових допомог та подання звіту про виплату пенсій, грошових допомог на відповідних територіях за минулий виплатний період). Перелік одержувачів, за поточними рахунками яких не проводилися видаткові операції, уповноважений банк надає відповідно Мінсоцполітики та/або ПФУ.

Одержувачам, яким АТ «Укрпошта» не має технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій, ПФУ перераховує відповідні суми пенсій на поточні рахунки, які відкриваються в банку за зверненням органів ПФУ без отримання від одержувачів заяв про виплату пенсії з відкриттям рахунку в банку. Ці суми виплачуються одержувачам після того, як вони укладають договір про відкриття банківського рахунку. Для отримання пенсії одержувачеві, з яким не укладено договору банківського рахунку, необхідно звернутися до органу ПФУ у визначеному законодавством порядку, в тому числі надіславши поштою письмову заяву щодо виплати пенсії через поточний рахунок, відкритий в іншому уповноваженому банку, або щодо виплати пенсії за місцем проживання через АТ «Укрпошта». Суми пенсій, зараховані на поточний рахунок, через який здійснювалися виплати до такого звернення, повертаються банком ПФУ не пізніше ніж наступного операційного дня від дня надходження до банку відповідної вимоги ПФУ.

!!Дія цієї норми продовжується на три наступні місяці після місяця, в якому буде припинено чи скасовано воєнний стан.

Крім того, у разі отримання від АТ «Укрпошта» інформації про відновлення технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій в окремих населених пунктах ПФУ протягом трьох робочих днів від дня надходження повідомлення подає вимогу банку про повернення сум пенсій, зарахованих на такі поточні рахунки (крім випадків, коли одержувачі уклали з банком договір про відкриття банківського рахунку). Кошти банк повертає не пізніше наступного операційного дня з дня надходження вимоги ПФУ.

Заява про виплату пенсії або грошової допомоги (передбачена Порядком, затвердженим постановою КМУ від 30.08.1999 № 1596, або Порядком, затвердженим постановою КМУ від 16.12.2020 № 1279, на територіях, на яких ведуться бойові дії, або тимчасово окупованих РФ, і в деокупованих населених пунктах (згідно з переліком, що подає відповідна обласна військова адміністрація ПФУ, протягом трьох місяців після деокупації), може подаватися органу ПФУ або органу соціального захисту населення через сільського, селищного, міського голову, старосту, начальника військової адміністрації населеного пункту (населених пунктів) (із зазначенням дати і місця подання заяви, посади, прізвища та власного імені уповноваженої посадової особи, що прийняла заяву, без додавання копій документів, що посвідчують особу).

! Якщо людина не має можливості пред'явити паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу, пенсію та грошові допомоги вона може отримати за умови пред'явлення еДокумента в мобільному додатку Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, про що АТ «Укрпошта» робить відмітку у відомостях на виплату пенсії.

У разі отримання від АТ «Укрпошта» повідомлення про відновлення технічної можливості здійснювати виплати пенсій у деокупованих населених пунктах територіальних громад Запорізької, Донецької,

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Луганської, Миколаївської, Харківської або Херсонської областей ПФУ терміново та без звернень одержувачів забезпечується:

- відновлення виплати пенсій, яка була припинена в період з 1 серпня 2022 р. на підставі неотримання призначеної пенсії протягом 6 місяців підряд;
- виготовлення відомостей на виплату таких пенсій.

Виплату пенсій в такому випадку проводить АТ «Укрпошта» особисто одержувачу за відомостями.

Людям, які проживають на територіях активних бойових дій, територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, щодо яких не визначено дату завершення бойових дій або тимчасової окупації, і виплату пенсій яким було припинено в період з 1 серпня 2022 р. на підставі неотримання призначеної пенсії протягом 6 місяців підряд, виплату пенсії може бути відновлено за поданими з використанням віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, заявами про виплату пенсії на поточні рахунки в уповноважених банках або заявами про поновлення виплати пенсії, що надійшли через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України,

у разі встановлення органами ПФУ особи пенсіонера у режимі відеоконференцзв'язку із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг, під час якого пред'являються документи, що посвідчують особу. Порядок та умови встановлення особи пенсіонера шляхом відеоконференцзв'язку органами ПФУ затверджує правління ПФУ за погодженням із Мінсоцполітики та Міністерством цифрової трансформації.

Відновлення виплати пенсій, яка була припинена в період воєнного стану, людям, які тимчасово проживають за кордоном та отримали тимчасовий захист або статус біженця, може здійснюватися за їхніми заявами, надісланими поштою, в порядку, визначеному правлінням ПФУ.

Людям, які проживають на територіях, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованих РФ на період введення воєнного стану продовжуються строки виплати (виплачуються за повний місяць без додаткового звернення) таких видів допомоги:

- державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям;
- допомоги на дітей одиницями матерям;
- тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій людині, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату;
- пільги, які було призначено раніше.

На період воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення чи скасування (виплата здійснюється за повний місяць та без додаткового звернення) продовжується строк таких виплат:

- допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування,
- допомоги на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня;
- допомоги на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги;
- допомоги на дітей, яким не встановлено інвалідність;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину, або місце проживання їх невідоме;
- щомісячної грошової допомоги людині, яка проживає разом із людиною з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії закладу охорони здоров'я потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею;
- державної соціальної допомоги дорослим з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю;
- державної соціальної допомоги людям, які не мають права на пенсію;
- виплат людям з інвалідністю, які було призначено раніше.

Крім того, на період воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення чи скасування продовжується виплата державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в тому числі з інвалідністю, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною», яку було припинено в період воєнного стану для людей, які тимчасово перебувають за кордоном, внаслідок ненадання документів про:

- 1) повторний огляд дитини з інвалідністю, строк якого припав на період воєнного стану, — на підставі інформації з банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів про місце перебування таких людей з урахуванням положень [пункту 3](#) постанови КМУ від 08.03.2022 р. № 225;
- 2) підтвердження навчання дитини, яка досягла 18-річного віку, — на підставі:
 - копії (сканкопії/фотокопії) довідки закладу освіти в разі навчання дитини за денною формою здобуття освіти (у разі навчання в іноземному закладі освіти — з перекладом на українську мову), наданої такими людьми до органу соціального захисту населення за своїм зареєстрованим (задекларованим) місцем проживання (перебування). Якщо орган соціального захисту населення не має можливості забезпечити підготовку виплатних документів та фінансування, копія (сканкопія/фотокопія) такої довідки подається відповідному структурному підрозділу з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій;
 - інформації з банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів про місце перебування таких людей.

Здійснення відповідних виплат продовжується з дня, наступного за днем, з якого їх було припинено.

Норми постанови КМУ від 08.04.2020 № 264 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги» протягом періоду воєнного стану та протягом одного місяця після дати його припинення чи скасування не застосовуються.

ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЙ ТА ДЕРЖАВНИХ ВИПЛАТ ЛЮДЬМ, ЯКІ ДОСЯГЛИ ПЕНСІЙНОГО ВІКУ

Відповідно до статті 44 Закону, призначення пенсії здійснюється за особистим зверненням особи або за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку.

Заяву про призначення пенсії можна подати зокрема:

1. Через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України (<https://portal.pfu.gov.ua/>) разом зі сканованими копіями документів (необхідних для призначення пенсії), які відповідають оригіналам документів та придатні для сприйняття їхнього змісту (мають містити чітке зображення повного складу тексту документа та його реквізитів).

Користувачу, який зареєструвався на Порталі ПФУ за допомогою КЕП, надається можливість сформувати та подати заяву на призначення пенсії, а саме:

- заповнити заяву на призначення пенсії;
- відповісти на питання анкети-опитування для визначення документів, скан-копії яких необхідно надати;
- прикріпити скан-копії документів, наявних у користувача.

Далі користувач отримує екранну форму з заявою на призначення пенсії, в якій надається можливість:

- подальшого редагування заяви;
- формування друкованого образу заяви та анкети-опитування;
- підпису заяви КЕП та її відправки до ПФУ.

Після редагування (за потреби), підпису заяви КЕП та відправки до ПФУ за результатами опрацювання заяви спеціалістами ПФУ користувач на веб-порталі отримує інформацію щодо стану обробки заяви та рішення щодо призначення пенсії.

2. На порталі Дія

Для подання заяви увійдіть до кабінету громадянина на diia.gov.ua або зареєструйтеся за допомогою функціоналу Дія.Підпис чи КЕП. Далі виберіть послугу, заповніть необхідні дані, додайте потрібні відскановані документи та підпишіть заяву Дія.Підписом чи КЕП. Щойно рішення про призначення пенсії буде ухвалено, на зареєстровану електронну пошту надійде сповіщення. Завантажити та роздрукувати рішення можна в кабінеті громадянина в розділі Послуги – Отримані документи.

3. Особисто в територіальному органі Пенсійного фонду України

У разі подання заяви особисто, за наявності всіх необхідних документів, для призначення пенсії можна звернутися до будь-якого сервісного центру ПФУ незалежно від регіону. Місце прописки та фактичного проживання для призначення пенсії не мають значення, оскільки Пенсійний фонд володіє Реєстром застрахованих осіб, де зберігається інформація про кожну людину, яка офіційно працювала.

У зв'язку з воєнним станом порядок призначення/перерахунку пенсій, визначених в Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», не змінився. Для призначення/перерахунку/переведення з одного виду пенсії на інший разом із відповідною заявою подаються документи, визначені в п.п. 2.1-2.9 Порядку №22-1.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Під час подання заяви разом із документами, які підтверджують право на отримання пенсії, повнолітня особа пред'являє документ, що посвідчує особу, місце проживання (реєстрації) та вік (паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства – це посвідка на постійне проживання, посвідчення на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист), а також подає документи, які впливають на призначення пенсії та її розмір.

Основними документами, які впливають на призначення пенсії та її розмір, є:

- документ, що підтверджує реєстраційний номер облікової картки платника податків (особи, які відмовилися від прийняття РНОКПП, пред'являють відповідну відмітку у паспорті), або свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- трудова книжка (за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній стаж роботи встановлюється на підставі інших документів, виданих за місцем роботи, служби, навчання, а також архівними установами);
- довідка про заробітну плату за 60 місяців підряд до 30.06.2000 року (за бажанням);
- реквізити банківського рахунку (якщо обрано спосіб виплати через банк);
- документи про надання особливого статусу особи (довідка МСЕК, посвідчення учасника бойових дій, посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС тощо);
- жінки в разі зміни прізвища надають свідоцтво про шлюб.

Заява про призначення пенсії громадянам України, які зареєстровані на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, також подають документ уповноваженого органу російської федерації про те, що особі не призначалася пенсія за місцем реєстрації на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, та особисту декларацію про відсутність громадянства держави-окупанта. ВПО подають заяви з урахуванням вимог постанови КМУ від 05 листопада 2014 року № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам».

Звертатися за призначенням пенсії особа може в будь-який час після виникнення права на пенсію. Якщо заява про призначення пенсії за віком буде подана протягом трьох місяців із дня досягнення особою пенсійного віку, пенсію буде призначено з дня, наступного за днем досягнення пенсійного віку.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТРОКІВ ВИПЛАТИ ПЕНСІЇ

Звертатися для призначення пенсії можна в будь-який час після виникнення права на пенсію але не раніше ніж за місяць до досягнення пенсійного віку. Якщо заяву про призначення пенсії за віком буде подано протягом трьох місяців із дня досягнення пенсійного віку, пенсію буде призначено з дня, наступного за днем досягнення пенсійного віку.

У період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців після його припинення або скасування для людей, які проживають/проживали на території, на якій ведуться (велися) бойові дії, та/або на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, якщо звернення для призначення пенсії відбулося в період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців після його припинення або скасування, за умови, що передбачений частиною 1 статті 45 цього Закону строк звернення за призначенням відповідної пенсії не сплив станом на 24 лютого 2022 року, пенсія призначається:

- за віком – з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку;
- по інвалідності – з дня встановлення інвалідності;
- у зв'язку з втратою годувальника – з дня, що настає за днем смерті годувальника;
- за вислугу років – з дня, наступного за днем звільнення з роботи, яка дає право на таку пенсію, але не раніше 24 лютого 2022 року.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

ПРОХОДЖЕННЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОТРИМУВАЧІВ ДЕРЖАВНИХ ВИПЛАТ

Проходження ідентифікації

Заяву (інші звернення) щодо проведення відеоідентифікації можна подати через:

- вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України, заповнивши відповідний електронний бланк;
- за допомогою засобів телефонного зв'язку через визначені контактні центри.

Хто подає заяву:

- одержувач особисто;
- за малолітніх, неповнолітніх і недієздатних осіб, дієздатність яких обмежено, — законні представники (батьки, усиновлювачі, батьки-вихователі, прийомні батьки, патронатні вихователі, опікуни, піклувальники, представники закладів (органів опіки і піклування), які виконують функції опікунів чи піклувальників).

Фізичну ідентифікація ВПО, які одержують пенсію через поточні рахунки в установах Ощадбанку, проводить Ощадбанк кожні шість місяців з дня відкриття рахунка або з дня проведення попередньої фізичної ідентифікації.

Важливо! Для продовження нарахування пенсій люди, які взяті на облік як ВПО до 24 лютого 2022 року й не проходили фізичну ідентифікацію протягом дії карантину через розповсюдження коронавірусної хвороба (COVID-19), мають пройти фізичну ідентифікацію до 31 березня 2024 року.

Фізична ідентифікація людей з інвалідністю I групи та людей, які, за висновком лікарсько-консультативної комісії не здатні до самообслуговування й потребують постійної сторонньої допомоги та отримують пенсії шляхом доставки через АТ «Укрпошта» в установах АТ «Державний ощадний банк України» — не проводиться.

Крім того, якщо видаткових операцій за рахунками не було протягом шести місяців підряд, нарахування пенсії продовжується, але з 1 січня 2024 року нарахована сума пенсії не перераховуватиметься на рахунки їх одержувачів до проходження ними фізичної ідентифікації. Нарахована сума пенсій ВПО перераховується на рахунки їх одержувачів ТО ПФУ після проходження ними фізичної ідентифікації починаючи з місяця припинення фінансування виплати пенсії.

Починаючи з 1 лютого 2024 р. соціальні виплати не нараховуються особам, які є внутрішньо переміщеними особами, одержують соціальні виплати через акціонерне товариство "Державний ощадний банк України" з використанням платіжної картки, строк дії якої перевищує один рік, і протягом року за такою платіжною картою не проводилися видаткові операції одержувачем.

Способами фізичної ідентифікації ВПО, які одержують пенсію через поточний рахунок в установах АТ «Державний ощадний банк України», є:

- особисте звернення до ТО ПФУ;
- авторизація в особистому електронному кабінеті на вебпорталі електронних послуг ПФУ за допомогою віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;
- ідентифікація за допомогою відеоконференцзв'язку, проведеного ТО ПФУ із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг;
- ідентифікація одержувачів пенсій в установах АТ «Державний ощадний банк України»;
- посвідчення відповідною закордонною дипломатичною установою України в установленому порядку за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, факту, що цей одержувач живий, шляхом видачі відповідного документа. Документ про посвідчення факту, що одержувач живий, разом із письмовою заявою про продовження виплати пенсії, складеною в довільній формі, надсилається рекомендованими поштовими відправленнями або поштовими відправленнями з оголошеною цінністю ТО ПФУ за місцем перебування одержувача на обліку. Заяву про продовження виплати пенсії разом зі сканованою копією документа про посвідчення факту, що одержувач живий, яка відповідає оригіналу документа та придатна для сприйняття її змісту (повинна містити чітке зображення повного складу тексту документа та його реквізитів), може бути подано через вебпортал електронних послуг ПФУ із використанням кваліфікованого електронного підпису або вдосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису;
- одержання ПФУ інформації про зміну місця проживання внутрішньо переміщеної особи протягом останніх шести місяців шляхом інформаційного обміну між ПФУ та ДП «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики».

Для запису на проходження ідентифікації у режимі відеоконференцзв'язку через вебпортал Пенсійного фонду України необхідно:

- Зайти на веб-портал електронних Послуг ПФУ. У верхній частині екрану обрати вкладку «Ідентифікація у режимі відеоконференцзв'язку» та натиснути на неї.
- У формі, що з'явиться на екрані, заповнити всі поля, позначені зірочкою. Виконати зазначені на екрані вказівки.

Заповніть необхідні дані; з випадного списку оберіть спосіб проведення відеоідентифікації через один із запропонованих додатків: Google Meet, Signal, Skype, Telegram, Viber, WhatsApp, Zoom.

До заяви може бути додано ідентифікаційні документи (паспорт громадянина України або тимчасове посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства – паспортний документ іноземця або документ, що посвідчує особу без громадянства, посвідка на постійне проживання, посвідчення біженця або інший документ, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України), свідоцтво про народження дитини, документ, що підтверджує повноваження законного представника, пенсійне посвідчення, посвідчення водія).

- Дайте згоду на передачу даних та натисніть «Подати заяву».

Після подачі заяви з вами зв'яжеться уповноважений працівник органу ПФУ для узгодження часу та способу проведення відеоідентифікації.

ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ВІДЕОІДЕНТИФІКАЦІЇ

Відеоідентифікація здійснюється:

- протягом 30 календарних днів, але не раніше 10 робочих днів з дати подання заяви (звернення);
- в узгоджені із одержувачем час і спосіб її проведення;
- на підставі документа, що посвідчує особу / законного представника/помічника, дітей — на підставі свідоцтва про народження;
- тривалістю, достатньою для встановлення особи одержувача (орієнтовно 20 хвилин). Помітивши підозрілу поведінку заявника, уповноважений працівник має поставити додаткові (в тому числі непрямі) запитання на знання власних ідентифікаційних даних, при цьому тривалість проведення відеоідентифікації може бути продовжено.

До проведення відеоідентифікації може бути залучено за потреби та за умови, що заявник у заяві/зверненні зазначить інформацію про необхідність залучити:

- перекладача жестової мови — для людей з порушеннями слуху та/чи мовлення (залучення органом ПФУ);
- персонального асистента або помічника (zareєстрованого у порядку, визначеному [ст. 78](#) Цивільного кодексу України) — для дієздатних фізичних осіб, які за станом здоров'я не можуть самостійно здійснювати свої права та виконувати обов'язки.

Уповноважений працівник під час здійснення відеоідентифікації:

- Має перебувати у приміщенні, де забезпечено умови для отримання якісної аудіовізуальної інформації (зокрема обмежено рух інших осіб у зоні видимості камери та сторонній шум), що унеможливають поширення персональних даних та особистої інформації. Якість аудіовізуальної інформації (зображення та звуку під час відеотрансляції) має бути достатньою для однозначного розпізнавання одержувача / законного представника / помічника та змісту спілкування між уповноваженим працівником та одержувачем / законним представником / помічником, а також проведених уповноваженим працівником перевірок відповідних інформативних та захисних елементів зображення документів.
- Забезпечує цілісність і конфіденційність передаваної інформації. У разі переривання відеоідентифікації з будь-яких причин її слід здійснити повторно в повному обсязі.
- Має отримати чітку та однозначну згоду одержувача / законного представника / помічника на проведення такої процедури (у тому числі на відеофіксацію одержувача / законного представника / помічника та/або екрана з їхнім зображенням і зображенням відповідних пред'явлених документів. Згода фіксується у відеозаписі сеансу відеоідентифікації).
- Має застосовувати різні варіанти спілкування з одержувачем / законним представником / помічником, які мають відрізнятися послідовністю або набором індивідуальних додаткових запитань, що ставляться простою мовою, з урахуванням потреб таких людей, зумовлених інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком, низьким освітнім рівнем тощо.
- Повинен мати сформований перелік запитань, які необхідно поставити одержувачу, на підставі інформації, наявної в реєстрі застрахованих осіб, базах даних ПФУ та пенсійній справі, а також документів, поданих одержувачем на розгляд. Сформований перелік індивідуальних запитань відображається в проекті протоколу, який використовується під час відеоідентифікації. [Перелік індивідуальних запитань для проведення відеоідентифікації](#), у тому числі обов'язкових і додаткових, додається (формується до сеансу відеоідентифікації).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- Має здійснити відеофіксацію одержувача / законного представника / помічника з власним ідентифікаційним документом / документом, що посвідчує особу (сторінки / сторони, що містять фото власника); законного представника/помічника з документом, що підтверджують його повноваження (відеозображення має давати змогу однозначно розпізнати одержувача / законного представника / помічника та деталі ідентифікаційного документа / документа, що посвідчує одержувача / законного представника / помічника (зокрема фото, ідентифікаційні дані, що містяться на такій сторінці ідентифікаційного документа)).
- Перевіряє документ, що посвідчує особу / свідоцтво про народження дитини:
 - 1) на предмет ознак пошкодження, підробки (зокрема того, що в цей документ вклеєно фото, в тому числі при досягненні певного віку, що відповідні елементи, текст, розмір символів та проміжків між ними розміщені належним чином);
 - 2) належності наданого документа людині, відеоідентифікація якої зараз здійснюється (візуальна перевірка відповідності обличчя людині);
 - 3) візуальної перевірки того, що наданий документ містить захисні елементи, які повинен мати документ такого типу та які можна виявити під час його огляду при природному освітленні. Для перевірки захисних елементів документа (зокрема оптико-перемінної фарби, 3D-ефекту, анімаційного ефекту, голографічної стрічки, захисної сітки, мікротексту тощо) уповноважений працівник надає відповідні інструкції людині, відеоідентифікацію якої здійснює, щодо виконання додаткових дій із документом перед камерою (просить повернути свій документ під різними кутами горизонтально та вертикально).
- Має зафіксувати всі індивідуальні запитання, поставлені одержувачу / законному представнику / помічнику, та відповіді на них у протоколі опитування.

! Якщо через погану якість зв'язку відеоідентифікація неможлива, узгоджується інша дата проведення відеоідентифікації, яка фіксується в протоколі.

Уповноважений працівник за результатами проведеної відеоідентифікації:

- 1) створює відеозапис;
- 2) формує окремі файли: відео одержувача / законного представника / помічника (з міткою часу/дати фіксації) з власним ідентифікаційним документом / документом, що посвідчує особу / свідоцтвом про народження дитини, а саме сторінки / сторони, що містять фото власника; відео всіх продемонстрованих документів; протокол опитування.

! Запис процесу відеоідентифікації має містити частину, де одержувач / законний представник / помічник, відеоідентифікація якого здійснюється, озвучує інформацію про номер та серію (якщо є) документа, що посвідчує особу / свідоцтва про народження дитини, та власний контактний номер телефону та/або адресу електронної пошти для спілкування з органом Пенсійного фонду.

Орган ПФУ не може використовувати результати відеоідентифікації:

- 1) якщо здійснений процес відеоідентифікації не відповідає вимогам, установленим у цьому Порядку;
- 2) якщо є не спростовані сумніви щодо чинності (дійсності) ідентифікаційного документа;
- 3) якщо є ознаки того, що на одержувача / законного представника / помічника, відеоідентифікація яких здійснюється, чиниться вплив з боку третьої особи.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Рішення про встановлення/невстановлення особи одержувача

Зафіксована під час відеоідентифікації інформація не пізніше 5 днів після її проведення передається засобами програмного забезпечення у відповідальний структурний підрозділ для верифікації шляхом аналізу, перевірки та зіставлення наданих одержувачем документів і відповідей на поставлені запитання з отриманою під час підготовки до проведення відеоідентифікації інформацією. За результатами верифікації орган Пенсійного фонду не пізніше ніж через 10 днів після проведення відеоідентифікації вносить рішення про встановлення / невстановлення особи одержувача, яке має містити:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові (якщо є) людини, щодо якої проводилась відеоідентифікація;
- 2) дату й час рішення, назву органу Пенсійного фонду, що ухвалив рішення;
- 3) ухвалене рішення про встановлення/невстановлення особи одержувача;
- 4) підпис відповідального працівника.

Усі документи та інформація, створена за результатами відеоідентифікації, а також рішення про встановлення/невстановлення особи одержувача зберігаються в електронній пенсійній справі одержувача.

Якщо підставою для відеоідентифікації було звернення одержувача, рішення про встановлення/невстановлення його особи реєструє працівник структурного підрозділу органу Пенсійного фонду, який приймає і обслуговує людей, у електронному журналі звернень органу Пенсійного фонду.

Орган ПФУ не пізніше ніж через 3 робочі дні після ухвалення рішення повідомляє одержувача / законного представника / помічника у вибраний спосіб про результат проведеної відеоідентифікації. У разі рішення про невстановлення особи одержувача шляхом відеоконференцз'язку орган Пенсійного фонду надає роз'яснення щодо причин невстановлення особи одержувача, порядку та строки повторного звернення для проведення відеоідентифікації, а також порядок оскарження такого рішення.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЧИСЛЕННЯ ПЕНСІЙ

За вибором людини, яка звернулася за призначенням пенсії, з періоду, за який враховується заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії, виключаються періоди до 60 календарних місяців страхового стажу, з урахуванням будь-яких періодів — незалежно від перерв, що включаються до страхового стажу згідно з [абзацом третім](#) частини першої статті 24 цього Закону, та будь-якого періоду страхового стажу підряд — за умови, що зазначені періоди в сумі становлять не більше, ніж 10% тривалості страхового стажу, врахованого в одинарному розмірі.

Додатково за бажанням може бути виключено:

- періоди строкової військової служби, навчання, догляду за особою з інвалідністю I групи або дитиною з інвалідністю віком до 18 років; за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду; догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку — за період з 1 липня 2000 року до 1 січня 2005 року;
- періоди, коли людина підлягала загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до [пунктів 7, 8, 9 і 14](#) статті 11 цього Закону;
- періоди страхового стажу під час карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з місяця запровадження карантину у 2020 році та шести календарних місяців після його завершення;
- періоди страхового стажу під час воєнного стану, введеного відповідно до [Закону України](#) «Про правовий режим воєнного стану» — з місяця введення воєнного стану та протягом трьох календарних місяців після його припинення або скасування.

У всіх випадках, окрім випадку, передбаченого абзацом другим цієї частини, період, за який враховується заробітна плата, не може бути меншим, ніж 60 календарних місяців.

Наразі для накопичення страхового стажу (щоб отримувати вищу пенсію після досягнення пенсійного віку) ви можете сплатити добровільні страхові внески.

Сплатити такий внесок можна як за себе, так і за іншу людину, якщо вона не є пенсіонером і в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування є інформація про неї.

Для цього не потрібно укладати паперовий договір і відвідувати державні установи — все можна зробити онлайн на порталі електронних послуг ПФУ.

Періодичність і розмір сплати добровільних внесків людина визначає самостійно, але за для зарахування за повний місяць страхового стажу, має бути сплачено суму, що перевищує мінімальний страховий внесок (мінімальна заробітна плата x 22%).

Станом на 1 січня 2024 року мінімальний страховий внесок становить 1562 грн.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проаналізовано нижченаведені джерела та використано визначення, зазначені в них:

- Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-IV.
- Постанова КМУ від 16.04.2022 № 457 «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України».
- Постанова КМУ від 26.02.2022 № 162 «Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану».
- Постанова КМУ від 07.03.2022 № 214 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану».
- Постанова КМУ від 05.11.2014 № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам».
- Порядок подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», затверджений Постановою Правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005 № 22-1.
- Порядок встановлення територіальним органом Пенсійного фонду України особи одержувача пенсії, щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці, інших соціальних виплат шляхом відеоконференцз'язку затверджений Постановою Правління Пенсійного фонду України від 20.11.2023 № 49-2.

Єднання
заради дії

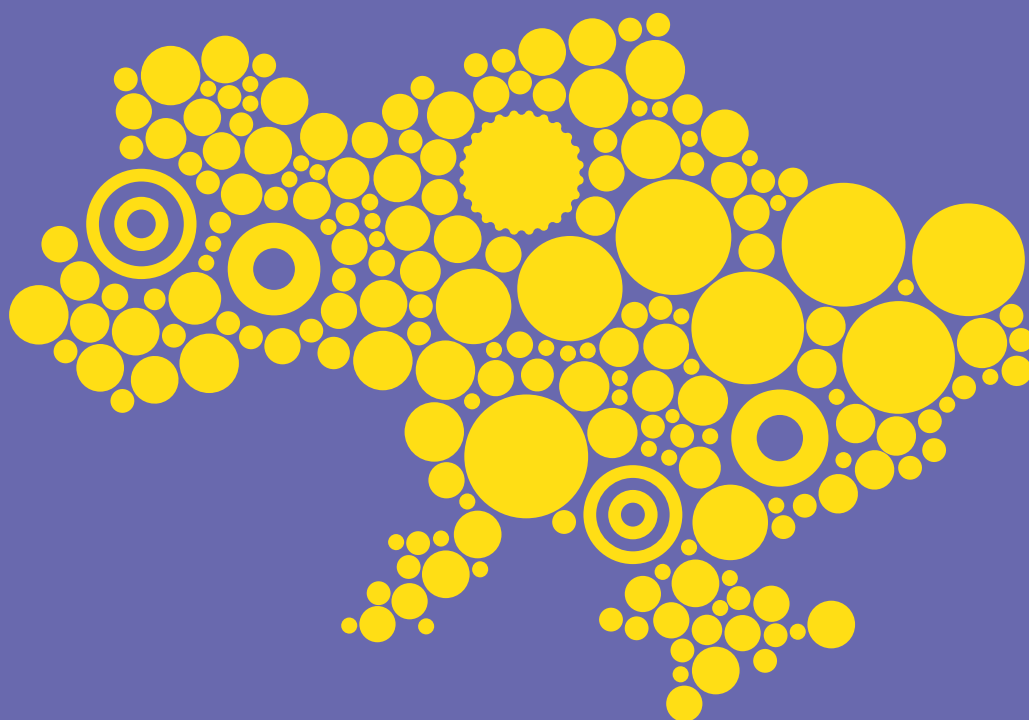
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Реєстрація актів цивільного стану

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

КМУ Кабінет Міністрів України

Реєстр Державний реєстр актів цивільного стану громадян

Правила реєстрації Правила державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства юстиції від 18.10.2000 року № 52/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 24.12.2010 року № 3307/5)

Постанова № 213 Постанова КМУ від 07.03.2022 року № 213 «Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану»

Наказ № 3734/4 Наказ Міністерства юстиції України «Про впорядкування відносин з державної реєстрації народження та отримання документів про народження в умовах воєнного стану» від 03.09.2022 року № 3734/5

Відділи ДРАЦС відділи державної реєстрації актів цивільного стану та відділи державної реєстрації актів цивільного стану управлінь державної реєстрації Міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України

РЕЄСТРАЦІЯ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ

Важливо!

- Під час дії воєнного стану відділи ДРАЦС працюють у штатному режимі, крім міст/районів, де такої можливості немає у зв'язку з веденням активних бойових дій.
- Запроваджено можливість отримання свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану повторно та витягів із Державного реєстру актів цивільного стану шляхом звернення до центру надання адміністративних послуг.
- Повторна видача свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану та внесення змін до актових записів цивільного стану здійснюється виключно за місцем зберігання першого примірника відповідного актового запису (при цьому реалізована можливість надіслати електронний запит з відділу ДРАЦС за місцем звернення — до відділу ДРАЦС за місцем зберігання запису).
- Державне мито за державну реєстрацію актів цивільного стану та за повторну видачу свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану та свідоцтв, що видаються у зв'язку зі зміною і поновленням актових записів цивільного стану, яке не справлялося протягом 2 місяців від початку дії правового режиму воєнного стану, внаслідок змін до законодавства знову підлягає обов'язковій сплаті.
- Згідно з Наказом Міністерства юстиції № 606/5 від 26.02.2022 року до Правил реєстрації внесені зміни, відповідно до яких державну реєстрацію актів цивільного стану проводить будь-який орган державної реєстрації актів цивільного стану за зверненням заявника. Таким чином, було запроваджено принцип екстериторіальності.

Державна реєстрація народження

Проводить будь-який орган ДРАЦС, незалежно від місця народження дитини, за зверненням заявника та за пред'явлення ним паперового Медичного свідоцтва про народження за формою 103/о.

Відповідно до Наказу МОЗ України від 04.03.2022 № 407 «Про забезпечення реєстрації новонародженої дитини в умовах воєнного стану», якщо пологи відбулися поза межами закладу охорони здоров'я, таке свідоцтво може видати медичний працівник, який був присутній під час пологів або проводив перший огляд новонародженого.

У випадку відсутності форми 103/о медпрацівнику дозволено виписати довідку довільної форми у двох екземплярах. Один із них передається матері, а другий — на зберігання до медзакладу.

КОМПЛЕКСНА ПОСЛУГА ЄМАЛЯТКО

Зареєструвати народження дитини та отримати свідоцтво про народження дитини, а також замовити до 9 інших державних послуг, потрібних для новонародженої дитини можливо за допомогою комплексної послуги «Малюток», яка надається в порядку, затвердженому [постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2023 року № 853](#).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Послуга "єМалятко" складається з таких послуг:

- 1) державна реєстрація народження та визначення походження дитини;
- 2) декларування місця проживання дитини;
- 3) призначення допомоги при народженні дитини;
- 4) внесення відомостей про дитину до Реєстру пацієнтів в електронній системі охорони здоров'я;
- 5) реєстрація дитини у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків;
- 6) внесення інформації про дитину до Єдиного державного демографічного реєстру з автоматичним формуванням унікального номера запису в ньому;
- 7) надання грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги "пакунок малюка";
- 8) видача посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї;
- 9) призначення допомоги на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях.

Послуга єМалятко надається, якщо:

- батьки дитини є громадянами України;
- щодо дитини було видано медичний висновок про народження (далі - медичний висновок) чи медичне свідоцтво про народження (форма № 103/о) або судове рішення про встановлення факту народження дитини;
- на момент подання заяви народження дитини не зареєстровано органом державної реєстрації актів цивільного стану.

Заяву можна подати одним з таких способів:

- особисто [через Портал Дія](#);
- через [центр надання адміністративних послуг](#);
- безпосередньо до [відділу державної реєстрації актів цивільного стану](#);
- у закладі охорони здоров'я, що надає медичну допомогу при пологах, за умови співробітництва відділу державної реєстрації актів цивільного стану та закладу охорони здоров'я.

Інформування заявника про результати надання послуг "єМалятко" здійснюється засобами Порталу Дія.

У разі коли за результатом надання послуг "єМалятко", передбачено видачу документа, за вибором заявника такий документ може бути отриманий у відповідному державному органі, органі місцевого самоврядування, який надавав таку послугу, або у разі подання заяви через центр надання адміністративних послуг чи у закладі охорони здоров'я, що надає медичну допомогу при пологах, - у відповідному центрі надання адміністративних послуг чи у закладі охорони здоров'я або не пізніше ніж протягом наступного робочого дня з дня надання послуги надісланий заявникові рекомендованим поштовим відправленням коштом заявника.

ОНЛАЙН-РЕЄСТРАЦІЯ НАРОДЖЕННЯ

Наказом № 3734/4 запроваджено онлайн реєстрацію дитини, яка народилася в адміністративно-територіальній одиниці, де через активні військові дії чи окупацію частини території України державна реєстрація актів цивільного стану тимчасово не проводиться.

Для проведення онлайн державної реєстрації дитини відповідно до нового альтернативного порядку необхідно:

1. Написати заяву про державну реєстрацію народження, складену в довільній формі, з відомостями про дитину та її батьків.
2. Додати до заяви медичний документ, який відповідно до законодавства є підставою для проведення державної реєстрації народження, а саме:
 - медичне свідоцтво про народження за формою 103/о, що видають заклади охорони здоров'я, де приймаються пологи;
 - або медичну довідку про перебування дитини під наглядом лікувального закладу — в разі народження дитини поза закладом охорони здоров'я;
 - або рішення суду про встановлення факту народження, якщо відсутній документ закладу охорони здоров'я або медичної консультаційної комісії, що підтверджує факт народження.
3. Долучити паспорти або паспортні документи, що посвідчують особи батьків (одного з них), та свідоцтво про шлюб.
4. Електронні копії документів надіслати на електронну пошту відділу ДРАЦСу в Чернівецькій області Управління державної реєстрації Південно-Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України (м. Івано-Франківськ): birth@cv.minjust.gov.ua

Цей відділ ДРАЦСу вчиняє актовий запис про народження в електронному вигляді та на паперових носіях й оформляє свідоцтво про народження. Після цього заявник на свою електронну пошту отримує скановану копію свідоцтва про народження, роз'яснення порядку подальшого отримання оригіналу свідоцтва про народження та (у випадках, передбачених законодавством) витягу з Державного реєстру актів цивільного громадян. Свідоцтво про народження має з'явитися в Дії.

Отримати оригінал свідоцтва про народження можуть наступні особи:

- заявник;
- батьки дитини (один із них);
- баба, дід;
- повнолітні брат і сестра, тітка, дядько, мачуха, вітччм дитини або їхній представник, що діє на підставі нотаріально посвідченої довіреності чи одного з документів, що посвідчують повноваження відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;
- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини особисто або через свого представника.

Свідоцтво про народження можна отримати в будь-якому відділі державної реєстрації актів цивільного стану в межах адміністративно-територіальної одиниці, де не припинений доступ користувачів до єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України. Для цього особа має скласти заяву в довільній формі, пред'явити документ, що посвідчує особу, та оригінал медичного документа про народження, на підставі якого проведено державну реєстрацію народження.

Державна реєстрація смерті

На час дії воєнного стану державну реєстрацію смерті проводить у день звернення заявника будь-який орган державної реєстрації актів цивільного стану.

У разі настання смерті в дорозі (у поїзді, на судні, в літаку тощо) державна реєстрація смерті може бути проведена в найближчому органі ДРАЦС.

Державну реєстрацію смерті за заявою будь-якої особи орган державної реєстрації актів цивільного стану проводить на підставі документа про смерть встановленої форми, виданого закладом охорони здоров'я або судово-медичною установою.

Про факт державної реєстрації смерті реєстратор видає заявнику, який звернувся за реєстрацією, свідоцтво про державну реєстрацію смерті на підставі актового запису цивільного стану, складеного в електронному вигляді та на паперовому носії, у повній відповідності до нього, а також витяг із Державного реєстру актів цивільного стану громадян про смерть для отримання допомоги на поховання.

Отримати повторно свідоцтво про смерть пізніше можуть близькі родичі померлого або інші особи, визначені законодавством, у будь-якому відділі ДРАЦС, незалежно від місця проживання заявника та місця складання актового запису по всій території України, де є доступ до Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

Відомості щодо дати та місця смерті вносяться до актового запису про смерть відповідно до лікарського свідоцтва про смерть.

Якщо в актовому записі про смерть виявлені помилкові відомості або відсутні певні відомості за наявності достатніх підстав до актового запису, відповідний відділ ДРАЦС вносить зміни. Заявником щодо внесення змін до актового запису про смерть може бути спадкоємець померлого.

Якщо родичі померлого мешкають у регіоні, де немає можливості звернутися до відділів ДРАЦС (території, де державні органи не здійснюють повноваження через військові дії), вони можуть звернутися через представника, повноваження якого мають ґрунтуватися на нотаріально посвідченій довіреності (відповідно до статті 244 Цивільного кодексу), або до адвоката.

Державна реєстрація шлюбу

Особливості реєстрації шлюбу встановлені [Постановою № 213](#). Більшість із них стосується шлюбів, у яких щонайменше один із наречених є військовослужбовцем.

Для цивільного населення важливою є новела, включена до п. 3 Постанови № 213: факт реєстрації шлюбу також може засвідчуватися актом про укладення шлюбу, який складає керівник закладу охорони здоров'я, де перебувають або працюють один чи обоє наречених, та скріплює печаткою (за наявності) цього закладу.

Акт про укладення шлюбу може складатися у присутності обох чи одного з наречених. У разі відсутності одного з наречених – із використанням доступних засобів відеозв'язку з ним, за участі двох свідків.

Акт про укладення шлюбу має містити відомості про дату та місце його складення, прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності), дату народження обох наречених, їхнє громадянство, а в разі обрання прізвища одного із них або приєднання до свого прізвища прізвища іншого – відомості про обране прізвище, а також відомості про прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності), дату народження двох свідків із проставленням останніми власних підписів.

Акт про укладення шлюбу надсилає керівник закладу охорони здоров'я, який його склав, до будь-якого відділу ДРАЦС для складання актового запису про шлюб у паперовій формі та внесення відомостей до Реєстру.

Відділи ДРАЦС чи територіальні органи Міністерства юстиції, до яких надсилаються заяви про державну реєстрацію шлюбу чи акти, забезпечують пересилання таких документів до відповідних відділів державної реєстрації актів цивільного стану за допомоги електронних засобів телекомунікації. Оригінали заяв про державну реєстрацію шлюбу чи актів невідкладно передаються до відповідних відділів державної реєстрації актів цивільного стану.

На підставі складеного актового запису про шлюб подружжю або одному з них у день звернення до відділу ДРАЦС, яким зареєстровано шлюб, видається відповідне свідоцтво.

Якщо звернення до відділу ДРАЦС, який зареєстрував шлюб, неможливе, відповідне свідоцтво видається в іншому відділі ДРАЦС – у разі внесення відомостей про такий шлюб до Реєстру та за наявності доступу до нього.

Відомості, відсутні в актовому записі про шлюб, можуть бути внесені до нього після припинення чи скасування воєнного стану у визначеному законодавством порядку.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проаналізовано нижченаведені джерела та використано визначення, зазначені в них:

- Цивільний кодекс України;
- Сімейний кодекс України;
- Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»;
- Декрет Кабінету Міністрів України від 21.01.1993 № 7-93 «Про державне мито»;
- Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;
- Постанова КМУ від 07.03.2022 року № 213 «Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану»;
- Постанова КМУ від 07.03.2022 року № 853 «Деякі питання надання комплексної електронної публічної послуги «єМалятко»»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 року № 669-р «Про реалізацію пілотного проекту у сфері державної реєстрації актів цивільного стану»;
- Наказ Міністерства юстиції України «Про впорядкування відносин з державної реєстрації народження та отримання документів про народження в умовах воєнного стану» від 03.09.2022 року № 3734/5;
- Наказ Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2000 року № 52/5 «Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні»;
- Наказ МОЗ України від 04.03.2022 № 407 «Про забезпечення реєстрації новонародженої дитини в умовах воєнного стану»;
- Наказ Міністерства юстиції України від 09 липня 2015 року № 1187/5 «Про запровадження пілотного проекту щодо подання заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану через мережу Інтернет».

Єднання
заради дії

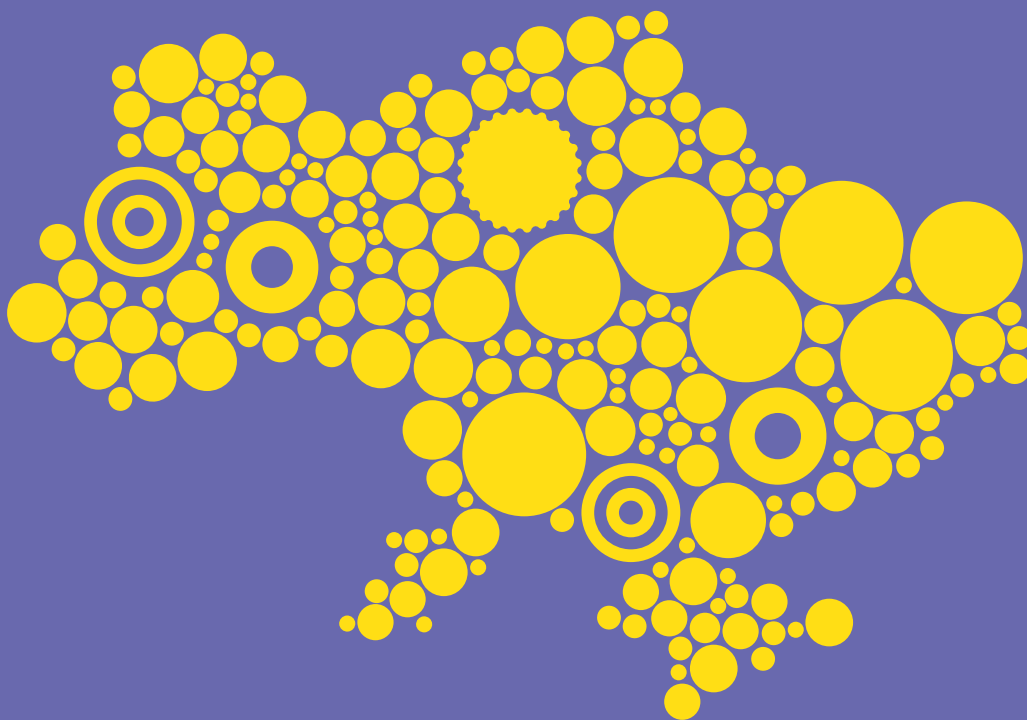
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Встановлення фактів, що мають юридичне значення

СКОРОЧЕННЯ:

ЦПК Цивільний процесуальний кодекс України

Тимчасово окупована територія України

(ч. 1 ст. 3 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»):

- 1) сухопутна територія тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, водні об'єкти або їх частини, що знаходяться на цих територіях;
- 2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилеглого до узбережжя континентального шельфу України, внутрішні морські води, прилеглі до сухопутної території інших тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України;
- 3) інша сухопутна територія України, внутрішні морські води та територіальне море України, визнані Кабінетом Міністрів України в умовах воєнного стану тимчасово окупованими;
- 4) надра під територіями, зазначеними у пунктах 1, 2 і 3 цієї частини, і повітряний простір над цими територіями.

Правила № 52/5

Правила державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, затвердженими наказом Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2000 року № 52/5

Судовий збір

збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень, передбачених Законом України «Про судовий збір»

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Юридичні факти – це фактичні обставини дійсності, з правовою моделлю яких пов'язано настання наслідку у вигляді виникнення, зміни або припинення суб'єктивних цивільних прав, юридичних обов'язків, а також цивільних правовідносин в цілому.

Якщо органи державної реєстрації актів цивільного стану не мають можливості зареєструвати факт, що має юридичне значення, особа звертається до суду з метою встановлення такого факту.

Місцевий загальний суд, у відповідності до ст. 315 ЦПК України, розглядає наступні справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення:

- родинних відносин між фізичними особами;
- перебування фізичної особи на утриманні;
- каліцтва, якщо це потрібно для призначення пенсії або одержання допомоги з загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- реєстрації шлюбу, розірвання шлюбу, усиновлення;
- проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу;
- належності правовстановлюючих документів особі, прізвище, ім'я, по батькові, місце і час народження якої, що зазначені в документі, не збігаються з прізвищем, ім'ям, по батькові, місцем і часом народження цієї особи, зазначеним у свідоцтві про народження або в паспорті;
- народження особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту народження;
- смерті особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту смерті;
- смерті особи, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави вважати її загиблою від певного нещасного випадку внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- інші факти, від яких залежить виникнення, зміна або припинення особистих чи майнових прав фізичних осіб, якщо законом не визначено іншого порядку їх встановлення.

У період воєнного стану, відповідно до ст.10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», не можуть бути припинені повноваження судів.

В умовах воєнного стану робота судів не може бути припинена, а конституційне право на судовий захист обмежене. Ніяких скорочених чи прискорених процедур здійснення правосуддя немає. Всі суди, де це можливо, якщо вони не мають значних технічних пошкоджень чи не зруйновані повністю внаслідок бомбардувань та обстрілів, працюватимуть.

Найчастіше внутрішньо переміщені особи звертаються до місцевого суду для встановлення фактів народження та смерті особи.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НАРОДЖЕННЯ АБО СМЕРТІ ОСОБИ

Відповідно до ст. 317 ЦПК, яка викладена в новій редакції Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей провадження у справах про встановлення факту народження або смерті особи в умовах воєнного чи надзвичайного стану та на тимчасово окупованих територіях» від 1 липня 2022 року № 2345-IX, встановлені наступні особливості провадження у справах про встановлення факту народження або смерті особи на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан, або на тимчасово окупованій території України.

- 1. Заяву про встановлення факту народження особи** на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан, або на тимчасово окупованій території України, визначеній такою відповідно до законодавства, можуть подати батьки або один із них, їхні представники, члени сім'ї, опікун, піклувальник, особа, яка утримує та виховує дитину, або інші законні представники дитини — до будь-якого місцевого суду України, що здійснює правосуддя, незалежно від місця проживання (перебування) заявника.
- 2. Заяву про встановлення факту смерті особи** на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан, або на тимчасово окупованій території України, визначеній такою відповідно до законодавства, можуть подати члени сім'ї померлого, їхні представники або інші заінтересовані особи (якщо встановлення факту смерті особи впливає на їхні права, обов'язки чи законні інтереси) — до будь-якого місцевого суду України, що здійснює правосуддя, незалежно від місця проживання (перебування) заявника.
3. Справи про встановлення факту народження або смерті особи на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан, або на тимчасово окупованій території України, визначеній такою відповідно до законодавства, розглядаються невідкладно з дня надходження відповідної заяви до суду.
4. У рішенні про встановлення факту народження особи на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан, або на тимчасово окупованій території України, визначеній такою відповідно до законодавства, мають бути зазначені встановлені судом дані про дату та місце народження особи, про її батьків.
5. Ухвалене судом рішення у справах про встановлення факту народження або смерті особи на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан, або на тимчасово окупованій території України, визначеній такою відповідно до законодавства, підлягає негайному виконанню.
6. Рішення у справах про встановлення факту народження або смерті особи на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан, або на тимчасово окупованій території України, визначеній такою відповідно до законодавства, може бути оскаржено в загальному порядку, встановленому цим Кодексом. Оскарження рішення не зупиняє його виконання.
7. Копія судового рішення видається учасникам справи негайно після його ухвалення або невідкладно надсилається судом до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем ухвалення рішення для державної реєстрації народження або смерті особи.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ!

Відповідно до листа-роз'яснення Касаційного цивільного суду у складі Верховного суду на адресу голів апеляційних судів № 312/0/207-21 від 16.04.2021 року встановлено, що для встановлення фактів народження та смерті вимога місцевих судів про необхідність отримання громадянами письмової відмови в органах державної реєстрації актів цивільного стану не ґрунтується на положеннях чинного законодавства. Отже, заявнику не потрібно звертатися до органів державної реєстрації актів цивільного стану для отримання відмови у проведенні реєстрації народження, а звертатися одразу безпосередньо до відповідного суду для встановлення фактів народження.

Особливості доказування у судових справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України

07 травня 2022 року набрав чинності Закон України від 21 квітня 2022 року № 2217-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованій території України».

Відповідно до частини 3 статті 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» будь-який акт (рішення, документ), виданий будь-якими органами, їх посадовими та службовими особами на тимчасово окупованій території, які створені, обрані чи призначені в порядку, не передбаченому законом, є недійсним і не створює правових наслідків, крім документів, що підтверджують факт народження, смерті, реєстрації (розірвання) шлюбу особи на тимчасово окупованій території.

Отже, для встановлення судом факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України необхідно подати до суду медичні документи так званих «ДНР» та «ЛНР», які підтверджують відповідний юридичний факт.

СУДОВИЙ ЗБІР

Внаслідок змін до п. 21 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір», які набрали чинності 07.08.2022 року, від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільнено заявників у справах за заявами про встановлення факту народження або смерті, поданих у зв'язку з воєнним станом, надзвичайним станом, збройною агресією, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру.

